

Observatori del Treball de les Illes Balears

Informe sobre el mercat de treball a les Illes Balears

Any 2017

GOVERN
ILLES
BALEARIS

Informe sobre el mercat de treball a les Illes Balears

Any 2017

Direcció:

Llorenç Pou Garcías
Director General d'Ocupació i Economia

Coordinació:

Maria del Mar Ribas Mas

Autors:

Laura Alomar Llorente
Catalina Martorell Company
Maria del Mar Ribas Mas

Maquetació:

Catalina Martorell Company

G CONSELLERIA
O TREBALL, COMERÇ
I I INDÚSTRIA
B DIRECCIÓ GENERAL
/ OCUPACIÓ I ECONOMIA

RESUM EXECUTIU	5
PART I. PANORAMA ECONÒMIC INTERNACIONAL I ESPANYOL.....	7
1.1. Evolució econòmica internacional.....	7
1.2. Evolució econòmica espanyola.....	8
1.3. Estratègia Europa 2020	10
PART II. PANORAMA ECONÒMIC A LES ILLES BALEARS	17
2.1. Evolució de l'estructura demogràfica.....	17
2.2. Evolució econòmica.....	23
2.3. Evolució del teixit empresarial	26
PART III. EL MERCAT DE TREBALL A LES ILLES BALEARS.....	43
3.1. La població activa	43
3.1.1. Evolució de la població activa i de la població inactiva.....	43
3.1.2. Població activa per nivell d'estudis.....	46
3.1.3. Evolució de la taxa d'activitat.....	51
3.2. La població ocupada	54
3.2.1. Evolució de la població ocupada i de l'afiliació a la Seguretat Social.....	54
3.2.2. Les hores treballades.....	61
3.2.3. Ocupats per activitat econòmica i ocupació professional.....	63
3.2.4. Perfil dels ocupats per règim, sexe, edat i nacionalitat.....	70
3.2.5. Perfil dels ocupats per nivell d'estudis.....	72
3.2.6. Ocupats per tipus de contracte i de jornada.....	81
3.3. La població aturada.....	83
3.3.1. Evolució de la població aturada.....	83
3.3.2. Atur per activitat econòmica.....	89
3.3.3. Atur per sexe, edat, nacionalitat i nivell d'estudis.....	90
3.3.4. Evolució de la taxa d'atur	93
3.3.5. Anàlisi familiar de l'atur.....	97
3.3.6. Durada de la demanda.....	98
3.3.7. Població aturada i cobertura de les prestacions	102
3.4. Condicions de treball i relacions laborals.....	103
3.4.1. Els convenis col·lectius.....	103
3.4.2. Els costos laborals i les hores treballades	104
3.4.3. La sinistralitat laboral.....	107
3.4.4. Regulació de l'ocupació.....	111
4. ANNEX: TAULES PER ILLES	113
5. ÍNDEX DE TAULES I GRÀFICS	125
6. LLISTA DE FONTS I INDICADORS	130

RESUM EXECUTIU

- L'activitat econòmica ha experimentat una evolució favorable a nivell global l'any 2017, tant pel que fa a les economies avançades com a les emergents. Un factor important ha estat el comerç internacional, que ha millorat de manera generalitzada, amb un increment de les importacions així com dels preus de compra que han beneficiat les economies emergents.
- El creixement del PIB de les Illes Balears manté un ritme elevat que el situa en el 3,8%, segons les dades de la Direcció General d'Ocupació i Economia. A Espanya la variació interanual del PIB pràcticament es manté en termes interanuals (3,1%). Tot i que el sector dels serveis, especialment dels turístics, continua sent el motor econòmic de les Illes, la construcció continua agafant força, seguida per la indústria que es manté en positiu.
- L'objectiu de l'estratègia Europa 2020 és incrementar la competitivitat mitjançant un creixement sostenible. Pel que fa a l'educació, la finalitat és reduir l'abandonament escolar fins a arribar al 15% i, alhora, incrementar el nombre de persones amb estudis superiors fins al 44%. Actualment, aquestes taxes a les Illes Balears són del 26,5% i del 39,2%, respectivament. També es vol augmentar la taxa d'ocupació fins al 74% el 2020. A les Illes Balears la taxa s'ha anat incrementant els darrers anys fins a situar-se en el 71,3% l'any 2017.
- Per tercer any consecutiu creix el nombre d'empreses de les Balears el 2017 respecte de l'any anterior (4,2%) segons el Directori Central d'Empreses (DIRCE) de l'INE. De la mateixa manera, els comptes de cotització amb afiliats d'alta de la Tresoreria General de la Seguretat Social (TGSS) també registren un augment d'empreses (2,8%), bàsicament en empreses dels serveis i la construcció.
- La població activa de les Illes experimenta un descens en termes interanuals el 2017 (-0,4%). Al mateix temps, la població inactiva creix un 4,6%, empenya principalment per l'increment del nombre de persones que es dediquen a la llar o que declaren altres motius per no treballar. De nou, la taxa d'activitat de les Balears és la més alta de l'Estat.
- La població ocupada segons les dues fonts analitzades també mostra un augment del nombre de treballadors en termes interanuals. Per una banda, segons l'Enquesta de població activa (EPA), el creixement respecte del 2016 és d'un 1,3%, de manera que el nombre d'ocupats se situa en 537.525 persones. Per l'altra, els registres de la TGSS mostren un increment interanual més elevat (5,5%), amb un total de 480.471 persones afiliades. Per illa, el 2017 totes elles presenten augments interanuals de l'afiliació.

Per sectors, per segon any consecutiu des del 2007 tots ells guanyen afiliats, especialment la construcció, seguida dels serveis, la indústria i l'agricultura.

- Segons l'EPA, la població assalariada durant el 2017 creix a un ritme semblant al nombre total d'hores efectives treballades. Per tant, el mercat de treball compta amb més treballadors ocupats, al temps que n'augmenten les hores efectives per treballador, fet que no es donava des del 2008.
- El nivell educatiu dels treballadors de les Balears presenta unes mancances, fet que repercuteix en l'ocupació. Així, les Illes, juntament amb Castella-la Manxa, presenten el menor percentatge de població ocupada amb estudis superiors finalitzats d'Espanya. A més, l'índex de desajustament, és a dir, els ocupats amb estudis superiors que treballen en ocupacions de mitjana o baixa qualificació se situa al voltant del 40%, per sobre de la mitjana nacional i a molta distància de Madrid, que és la comunitat amb la taxa més baixa.
- La contractació creix un 8,2% respecte a l'any anterior. Destaca l'augment de la contractació indefinida i a temps complet.
- La taxa d'atur de les Illes Balears el 2017 manté la tònica descendent i representa el 12,5% de la població activa. Amb aquest resultat se situa per sota de la mitjana espanyola (17,2%), que també baixa respecte del 2016. Així, l'any es tanca a les Balears amb 51.491 persones en situació d'atur inscrites en el SOIB, un 11,7% menys que ara fa un any. Aquest descens és més intens en el cas dels homes, el col·lectiu de 25 a 54 anys i els estrangers no comunitaris.
- El perfil de l'atur a les Illes el 2017 és el següent: el 55,0% de les persones en atur són dones, el 66,2% tenen entre 25 i 54 anys, i la major part dels aturats compten com a màxim amb els estudis obligatoris (3 de cada 4). Els desocupats de llarga durada representen el 30,5% del total dels aturats inscrits en el SOIB, i un 51,4% dels aturats no cobra cap tipus de prestació.
- Les dades del Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social mostren que s'han signat a les Illes 47 convenis col·lectius, que afecten 165.580 treballadors. Respecte als costos laborals, el 2017 augmenten a 10 comunitats autònomes, entre elles les Illes Balears, que assoleixen el creixement més intens. El cost salarial per hora treballada a les Illes Balears presenta el valor més alt de la sèrie (2000-2017).
- La sinistralitat creix per cinquè any consecutiu a les Balears, un 9,1% en termes interanuals. L'índex d'incidència se situa en 4.997,3 accidents per cada cent mil treballadors amb les contingències cobertes, el més alt de l'Estat.

PART I. PANORAMA ECONÒMIC INTERNACIONAL I ESPANYOL

1.1. Evolució econòmica internacional

L'activitat econòmica mundial ha experimentat una evolució favorable generalitzada durant el 2017.

Durant l'any 2017, l'activitat econòmica va experimentar una evolució favorable a nivell global, tant pel que fa a les economies avançades com a les emergents. Un factor important ha estat el comerç internacional, que ha millorat de manera generalitzada. Les importacions han experimentat un repunt i en les economies emergents l'augment dels preus de les matèries primeres ha incrementat el poder de compra.

Tot i les bones perspectives globals, amb un increment de 3 dècimes de punt i un creixement prop del 5%, les economies emergents encara presenten diferències en les previsions segons la regió analitzada. Les economies emergents d'Àsia presenten un fort increment de l'activitat degut principalment a la major producció manufacturera, amb una estimació del 6,5% el 2017. Altres països de l'Amèrica Llatina, com Brasil, també mantenen la recuperació. Alhora, a Rússia les perspectives a l'alça passen d'un creixement negatiu el 2016 (-0,2%) a un +1,8% el 2017.

A les economies avançades es fa palesa la millora de l'activitat. Per països, als Estats Units els plans d'expansió fiscal han afavorit l'augment de les dades, amb un increment de vuit dècimes de punt respecte del 2016, el qual situa el creixement en el 2,3%. En el Regne Unit, la influència del Brèxit ha situat

l'activitat en l'1,7%, dues dècimes menys que el 2016. L'increment experimentat pel Japó ha superat totes les expectatives per l'augment de la demanda externa. Així, ha guanyat quasi un punt percentual i situa l'estimació del 2017 en l'1,8%. De la mateixa manera, a la zona euro també s'incrementa sis dècimes de punt, de manera que el creixement assoleix el 2,4% empès pel repunt de les demandes externa i interna.

Les estimacions del Fons Monetari Internacional (FMI) per al 2018 i el 2019 auguren un augment del creixement mundial respecte del 2017 en dues dècimes de punt, fet que situa el producte mundial en el 3,9% per als dos anys següents. Ara bé, l'anàlisi per zones mostra evolucions diferents. D'una banda, a les economies avançades la previsió mostra una tendència a l'estabilització i, fins i tot, una lleugera baixada del producte mundial. Com a mostra, als Estats Units el creixement serà del 2,7% i del 2,5% per als dos propers anys i el Japó tendeix a reduir el seu creixement (un 1,2% el 2018 i un 0,9% el 2019). De l'altra, als països emergents s'espera una lleugera millora de fins al 4,9% el 2018 i el 5,0% el 2019, empenya principalment per les economies asiàtiques.

A la zona euro, les previsions s'han revisat a l'alça, entre d'altres, per la millora del comerç, del mercat de treball i per l'augment de la confiança. Les previsions dels pròxims dos anys es condicionen al manteniment de les bones condicions actuals. A més llarg termi-

ni es poden veure influenciades per l'efecte Brèxit i l'orientació cap a polítiques més pro-teccionistes. Segons l'FMI s'espera un increment del 2,2% el 2018 i del 2,0% el 2019. Per

la seva banda, les previsions econòmiques intermèdies d'hivern de la Comissió Europea per al 2018 i el 2019 són pràcticament les mateixes (2,3% i 2,0%, respectivament).

Taula 1. Evolució i projeccions dels principals indicadors de l'economia mundial

Àrea	2016	2017	Perspectives 2018	Perspectives 2019
	Taxa de variació interanual del PIB			
Índia	7,1	6,7	7,4	7,8
Xina	6,7	6,8	6,6	6,4
Brasil	-3,5	1,1	1,9	2,1
Estats Units	1,5	2,3	2,7	2,5
Japó	0,9	1,8	1,2	0,9
Regne Unit	1,9	1,7	1,5	1,5
Zona euro	1,8	2,4	2,2	2,0
Alemanya	1,9	2,5	2,3	2,0
França	1,2	0,8	1,9	1,9
Itàlia	0,9	1,6	1,4	1,1
Espanya	3,3	3,1	2,4	2,1

Font: FMI. Perspectives de l'economia mundial, gener de 2018.

Taula 2. Evolució de les taxes d'ocupació i d'atur per països (2017)

Àrea	Taxa d'ocupació 2017				Taxa d'atur 2017			
	I T	II T	III T	IV T	I T	II T	III T	IV T
Estats Units	60,0	60,1	60,2	60,1	4,7	4,3	4,3	4,1
Japó	58,0	58,9	59,2	59,0	2,9	3,0	2,8	2,6
Regne Unit	73,7	74,1	74,2	74,5	4,5	4,3	4,4	4,2
UE-28	66,7	67,7	68,2	68,1	8,4	7,7	7,5	7,4
Alemanya	74,6	74,8	75,6	76,0	4,2	3,9	3,7	3,6
França	63,8	65,1	65,0	65,0	10,1	9,2	9,3	9,3
Itàlia	57,2	58,1	58,4	58,2	12,4	11,2	10,8	11,4
Espanya	59,9	61,1	61,8	61,6	18,9	17,3	16,5	16,6

Font: Eurostat (dades desestacionalitzades).

1.2. Evolució econòmica espanyola

El 2017 es manté el ritme de creixement amb una taxa de variació del PIB real del 3,1%.

Durant el 2017 es manté l'evolució favorable de l'economia espanyola. El creixement interanual del PIB se situa per sobre del 3% du-

rant tots els trimestres de l'any. Així, l'estimació de la variació del producte per al 2017 a Espanya és del 3,1% i supera en set dècimes la de la zona euro. Les previsions mantenen la tendència de creixement de l'economia espanyola. Per una banda, les de l'FMI són del

2,4% per al 2018 i del 2,1% per al 2019, similars a les de la Comissió Europea (2,6% i 2,1%, respectivament). Per l'altra, el Consell de Ministres en l'actualització de l'escenari macroeconòmic ha revisat a l'alça la previsió del 2018 fins el 2,7%.

La fortalesa del comerç i l'activitat mundial afavoreixen la bona evolució de l'activitat a Espanya, tot i que s'espera un alentiment per la pèrdua de força de les exportacions i pel menor impacte de les mesures de política econòmica. Pel que fa al dèficit públic presenta una desviació del 3,1% el 2017, que és la xifra pactada amb la Unió Europea per aquest any, però no permetria sortir del pro-

cediment de dèficit excessiu (3%).

El mercat de treball manté el to expansiu amb més persones treballant i menys en situació d'atur. Pel que respecta a l'afiliació, l'evolució és favorable en tots els sectors. Creix el nombre d'afiliats, especialment en la construcció, però també en els serveis, la indústria i més lleugerament en l'agricultura. L'atur manté el ritme de descens amb un 12,6% menys de persones aturades que ara fa un any. Les previsions per a l'any 2018 mantenen la tendència actual del mercat laboral.

Taula 3. Quadre macroeconòmic d'Espanya (2017)

Taxes de variació interanual	2017TI	2017TII	2017TIII	2017TIV
Despesa en consum final	1,9	2,2	2,1	2,5
Despesa en consum final de les llars	2,2	2,4	2,4	2,5
Despesa en consum final de les AP	1,0	1,5	1,4	2,4
Formació bruta de capital				
Formació bruta de capital fix (FBCF)	4,9	3,9	5,6	5,6
FBCF. Béns d'equipament	6,1	3,9	6,6	7,7
FBCF. Construcció	4,5	4,3	5,1	4,8
Demanda nacional (aportació al creixement del PIB)	2,5	2,5	3,0	3,2
Exportacions de béns i serveis	5,6	4,5	5,6	4,4
Importacions de béns i serveis	4,5	3,1	5,9	5,2
PIB pm taxa intertrimestral	0,8	0,9	0,7	0,7
PIB pm taxa interanual	3,0	3,1	3,1	3,1
VAB pb Agricultura, ramaderia i pesca	5,0	3,7	4,2	2,0
VAB pb Indústria i Energia	3,0	3,4	3,9	4,6
VAB pb Construcció	4,5	4,9	4,9	5,4
VAB pb Serveis	2,7	2,6	2,5	2,5
Ocupació total (ocupats equivalents a temps complet)	2,6	2,9	2,9	2,9
Taxa d'atur (EPA) en % de la població activa	18,8	17,2	16,4	16,6
ESI (indicador de clima econòmic)	107,3	108,1	108,7	110,1

Fonts: OTIB, a partir de dades de la Comptabilitat nacional trimestral d'Espanya, del PIB a preus de mercat, base 2010 (INE), de l'Enquesta de població activa (INE) i de la Comissió Europea. Dades corregides d'efectes estacionals i de calendari. Variació interanual.

1.3. Estratègia Europa 2020

Amb Europa 2020 la Comissió Europea ha establert l'estratègia del creixement a la Unió Europea per als pròxims anys. Es pretén incrementar la competitivitat de la Unió dins de l'economia global mitjançant un creixement intel·ligent, sostenible i integrador. Per això, s'han fixat cinc objectius principals d'àmbits diversos que han de ser una realitat al final de la dècada.

El creixement de la Unió Europea el 2017 és positiu (2,4% del PIB), però s'estima que disminuirà lleugerament fins al 2,3% el 2018 i el 2,0% el 2019. Amb tot, s'espera que el procés de recuperació econòmica europea continuï els pròxims anys. Malgrat que les diferències dels indicadors entre els països es van reduint, els diferents estats presenten realitats diverses, com per exemple respecte a la recuperació de l'ocupació i la reducció de l'atur, ja que en alguns països la taxa d'atur es manté elevada. Com a resposta a això, la Comissió Europea va establir el 2010 l'estratègia Europa 2020¹, amb la finalitat d'aconseguir millorar la dimensió social europea i l'eficiència econòmica mitjançant un creixement sostenible i capaç de crear ocupació en la dècada següent. L'estratègia marca cinc objectius prioritaris: l'ocupació, la recerca i la innovació, el canvi climàtic, l'educació i la lluita contra la pobresa. Aquests eixos estan interrelacionats, i per aconseguir-los es necessita un esforç comú de les institucions europees i dels estats membres.

D'entre tots els objectius recollits a l'estratègia, en aquest punt l'anàlisi es dirigeix cap

a l'educació i l'ocupació per les característiques d'aquest informe. La relació existent entre ambdues variables és prou coneguda: la probabilitat de trobar feina augmenta amb el nivell educatiu. Els resultats dels indicadors analitzats en aquest apartat (joves amb estudis superiors i taxa d'ocupació) s'obtenen de l'Enquesta de població activa (EPA) que elabora l'INE. Aquestes són les dades de referència de la Unió Europea, però s'han de tenir presents les limitacions dels resultats de les Illes Balears pel fet de tractar-se d'una enquesta. Respecte d'aquests dos objectius (educació i ocupació) s'estableixen a continuació els valors recollits a l'estratègia. També s'analitzen l'evolució i la situació actual dels resultats d'Espanya i de les Illes Balears.

Quant a l'educació, s'analitzen dos indicadors cabdals: la taxa d'abandonament escolar² i la proporció de població de 30 a 34 anys que finalitza els estudis superiors. En el primer cas, el valor del conjunt de la Unió Europea no ha de superar el 10% al final de la dècada, objectiu que per al conjunt nacional es va flexibilitzar, atès el gran pes que té a Espanya (15%). En el segon cas, la població amb estudis superiors ha d'estar per sobre del 40% a la Unió Europea i del 44% a l'Estat espanyol, perquè en aquest darrer cas els valors ja eren superiors a l'objectiu marcat. La millora dels resultats educatius, representada per un baix percentatge de joves que abandonen el sistema educatiu i per un increment dels que finalitzen estudis superiors, es trasllada al mercat laboral i, per tant, al conjunt de l'economia.

¹ Estratègia Europa 2020: "Europa 2020: Una estrategia para un crecimiento inteligente, sostenible e integrador". Comissió Europea (3 de març de 2010).

² Taxa d'abandonament escolar prematur: població de 18 a 24 anys que no ha completat el grau d'educació secundària obligatòria (segona etapa) i no segueix cap tipus d'estudi o formació.

La taxa d'abandonament escolar prematur te com a conseqüència una mancança en les habilitats dels joves a l'hora d'enfrontar-se a una feina. Per tant, els que deixen l'educació de manera primerenca veuen minvada la seva ocupabilitat per aquesta baixa capacitat, al temps que n'augmenta la seva possibilitat d'exclusió social. Els efectes de l'abandonament no els pateix només la persona, sinó que condiciona la força laboral del país per les seves implicacions presents i futures en l'ocupació i en l'atur. Per tant, la finalitat darrera d'aquest objectiu és incentivar els joves perquè mantinguin l'etapa educativa/formativa, i molt especialment en aquest darrer cas, ja que el nombre d'alumnes de cicles formatius a Espanya és molt baix respecte dels nivells europeus³.

Respecte dels joves amb estudis superiors, la taxa espanyola del 2010 ja superava el valor establert per l'estratègia (40%), per la qual cosa es va decidir incrementar l'objectiu per a Espanya fins al 44%. Amb l'augment d'aquest indicador, que representa la mà d'obra qualificada del país, es potencien la innovació i el creixement, elements necessaris per al desenvolupament sostenible de l'economia. Però no es tracta només d'augmentar la quantitat, sinó també la qualitat de l'educació. Els titulats superiors, cada vegada més, han de tenir coneixements específics i també altres habilitats com la flexibilitat i la comunicació, que els permetin adaptar-se a un mercat laboral que canvia ràpidament. Com es mostra en un informe del Cedefop⁴, des del 2013 fins al 2025 es preveu que es creï a Europa prop

de 20 milions de llocs de feina de mitjana i d'alta qualificació, mentre que els que requereixen una baixa qualificació s'espera que es redueixin en 12 milions. Ara per ara, segons un estudi⁵, les empreses es troben amb dificultats per trobar treballadors amb les competències que cerquen tant entre el grup dels treballadors més qualificats com entre els de formació professional. Entre les habilitats que sol·liciten i no són fàcils de cobrir es mencionen, entre d'altres, l'experiència en el sector, competències tècniques, motivació i anglès.

Les xifres d'abandonament escolar del 2017 mostren que a Espanya, tot i que es troben enfora, s'acosten més a l'objectiu per al 2020 que les de les Balears. Tal com es pot veure a la taula 4, el resultat de les Balears supera el del conjunt nacional i, a més, sobrepassa amb escreix l'objectiu que estableix l'estratègia per al 2020. Un factor que a Balears afavoreix l'abandonament és la gran oferta de llocs de treball de baixa qualificació, que provoca que molts joves deixin els estudis de manera prematura per incorporar-se al món laboral. De fet, a les Balears dos de cada quatre joves de 16 a 24 anys té com a nivell màxim d'estudis l'educació secundària de primera etapa o anteriors nivells educatius. Ara bé, amb la situació econòmica actual, quan just es comença a remuntar després d'una de les crisis econòmiques més importants, això es tradueix en una taxa d'atur juvenil que el 2017 arriba al 30,8%.

³ Cedefop Research Paper: "On the way to 2020: data for vocational education and training policies. Country statistical overviews – 2016 update". 15 de febrer de 2017

⁴ Cedefop: Labour force -2016 Skills forecast

⁵ Randstad Research: "Déficit de talento y desajuste de competencias". Gener 2018

Taula 4. Taxa d'abandonament escolar prematur i població jove amb estudis superiors (UE-28, Espanya i Illes Balears)

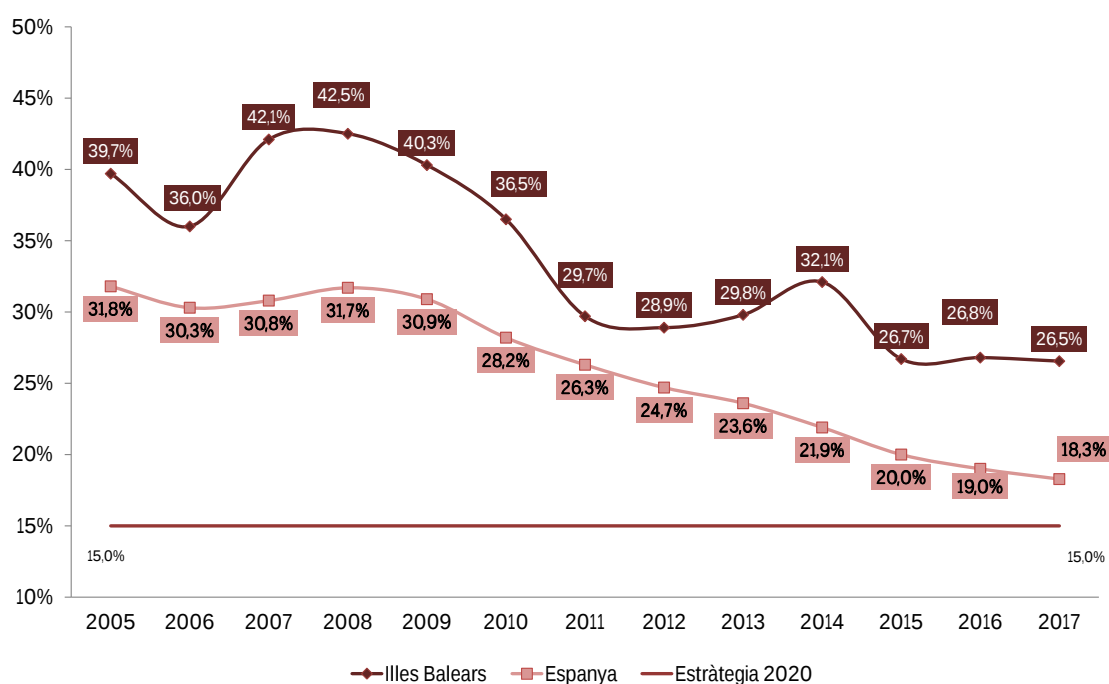
	UE-28		ESPANYA			ILLES BALEARS		
	2017	Objectiu 2020	2017	Objectiu 2015	Objectiu 2020	2017	Objectiu 2015	Objectiu 2020
Taxa d'abandonament	10,6%	10,0%	18,3%	23,0%	15,0%	26,5%	23,0%	15,0%
% de joves amb estudis superiors	39,9%	40,0%	41,2%	41,0%	44,0%	39,2%	41,0%	44,0%

Font: OTIB, a partir de dades de l'Eurostat i del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport.

A llarg termini, l'evolució de l'abandonament escolar a les Illes mostra una tendència a la baixa, com es pot observar en el gràfic 1. D'ençà el 2008, probablement pels efectes de la recessió, s'observa un canvi en el comportament de la població més jove de les Balears, la qual es manté en el sistema educatiu, de manera que disminueix la taxa d'abandonament. Aquesta evolució continua fins al 2013 i el 2014, anys en què de nou augmenten les persones que deixen les aules. El 2015, en canvi, la taxa d'abandonament es redueix considerablement, i el 2016 i el 2017 pràcticament manté els mateixos valors. Espanya

continua la tendència a la baixa iniciada el 2008 de forma ininterrompuda. Aquestes dades posen de manifest que el desavantatge educatiu que presenten les Balears és un problema de fons que es manté en el temps. Tot i la lleugera millora durant els primers anys de la crisi, per les dificultats per trobar feina, s'observa que, en el moment que a les Balears es comença a revifar el mercat laboral, la taxa torna a augmentar. Tanmateix, el 2017 tanca amb una taxa del 26,5%, valor que supera el 23,0% que s'havia previst per al 2015, i que encara és molt lluny de l'objectiu per al 2020 (15%).

Gràfic 1. Evolució de la taxa d'abandonament escolar prematur. Objectiu de l'estratègia Europa 2020, Espanya i Illes Balears (2005-2017)

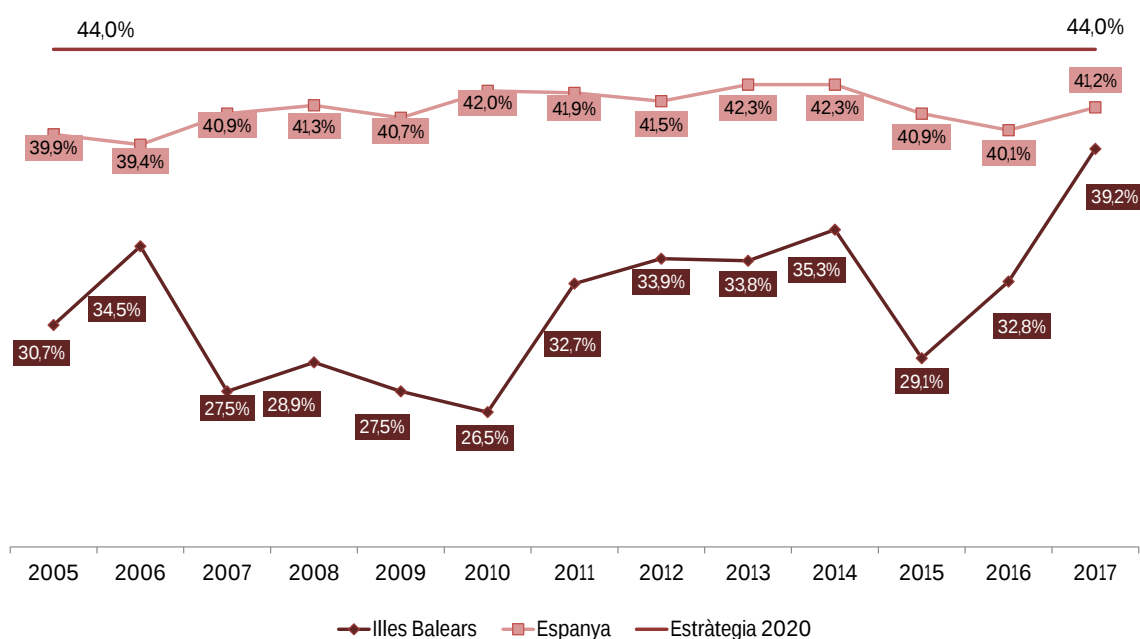

Font: OTIB, a partir de dades del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport.

Un altre objectiu de l'estratègia cerca augmentar el pes dels joves de 30 a 34 anys amb estudis superiors, que, com s'ha comentat abans, seran essencials en la futura composició del mercat de treball. La motivació principal és que aquest col·lectiu es converteixi en el motor del desenvolupament social i econòmic d'Europa, i sigui capaç d'adaptar-se a les demandes del mercat de treball actual i futur. Segons les dades recollides en el gràfic 2, el pes de joves amb estudis supe-

riors de les Illes Balears és del 39,2% el 2017, xifra que se situa 2,0 p.p. per sota de la mitjana espanyola (41,2%). En termes d'evolució, no s'observa una relació directa clara entre la situació econòmica i els joves amb estudis superiors, ja que els resultats varien segons l'any analitzat. Ara bé, a Balears l'increment d'aquest percentatge ha estat molt intens el 2017, sumant 6,4 p.p. més que ara fa un any, fent que la taxa se situï més a prop del valor objectiu de l'estratègia per al 2020.

Gràfic 2. Evolució del percentatge de joves amb estudis superiors. Objectiu de l'estratègia Europa 2020, Espanya i Illes Balears (2005-2017)

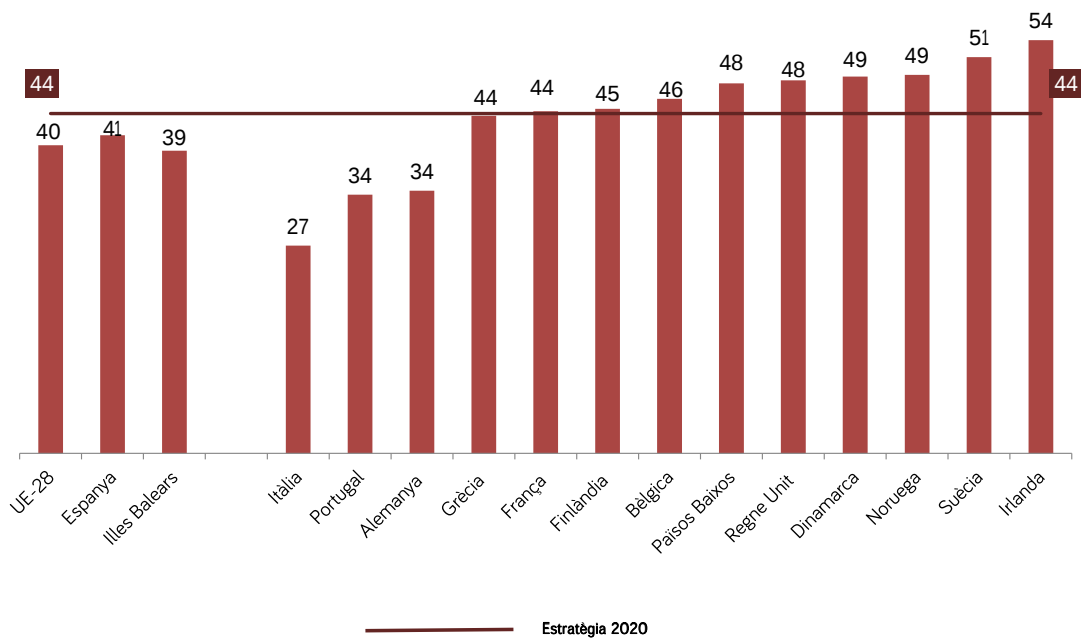

Font: OTIB, a partir de dades del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport.

Continuant amb l'anàlisi dels joves amb educació superior, es mostren les dades publicades per l'Eurostat respecte del pes de població entre 30 i 34 anys que ha completat els estudis terciaris el 2017. Al gràfic 3 es pot veure com el pes d'Espanya és similar al de la mitjana europea (41% i 40%), al temps que se situa per sobre del d'altres estats com Itàlia (27%), Portugal o Alemanya (34%). En termes d'evolució, aquest indicador no ha ex-

perimentat canvis substancials els darrers deu anys. Pel que fa a la situació de les Illes Balears (39%), l'augment experimentat en el darrer any l'acosta a l'objectiu fixat a l'estratègia (44%), situant-lo només 5 punts per sota. Amb aquest resultat s'assoleix el valor més alt de la sèrie analitzada (2005-2017). Malgrat això, encara es troba enfora d'altres països com França o Regne Unit.

Gràfic 3. Percentatge de població entre 30 i 34 anys que ha completat estudis superiors (2017)

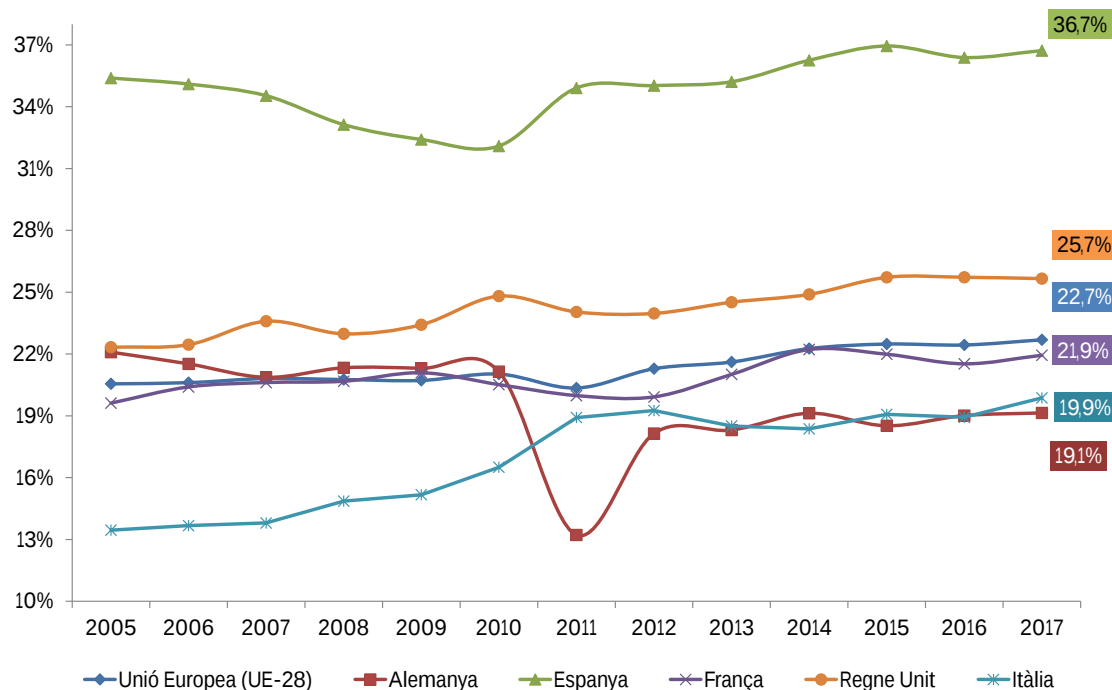
Font: OTIB, a partir de dades de l'Eurostat.

Les dades de població amb estudis superiors per al conjunt d'Espanya s'acosten a les exigències europees en termes quantitatius, però en termes qualitatius la divergència és major. Aquestes persones, una vegada que han finalitzat la seva formació s'han d'incorporar al mercat de treball ocupant un lloc de treball adequat a la seva formació. Ara bé, la realitat mostra que existeix un desequilibri entre el nivell d'estudis i l'ocupació, conegut com desajust educatiu. Aquesta situació produeix uns efectes directes sobre la persona, tant a curt termini (desmotivació, baixa productivitat, etc.) com a més a llarg termini (efecte sobre les pensions, etc.). Però, també presenta uns efectes indirectes en l'economia, ja que s'està desaprofitant una bona part del capital humà qualificat del qual disposa la societat. Aquest és un fet habitual a Espanya, que presenta un desajust important entre la demanda de llocs de treball qualificats i l'oferta, de manera que els titulats excedeixen el nombre d'ocupacions d'aquestes característiques.

Això provoca que molts universitaris ocupen llocs de feina per sota de la seva qualificació professional (sobreeducació).

Tot i que aquesta situació també es troba a altres països, és evident la gran diferència existent entre els resultats d'Espanya i els altres estats representats (vegeu gràfic 4). Com es pot observar, es recullen dades des de l'any 2005 i el desajust es mou en valors entre el 36,9% i el 32,1%. Segons el gràfic, no es pot vincular clarament el desajust amb la recessió econòmica, si no que sembla que més aviat és conseqüència de les característiques del sistema educatiu espanyol i del mercat de treball, que compta amb un nombre limitat de llocs de feina qualificats. Per tant, cal fer un esforç per planificar les polítiques educatives i laborals de manera que es puguin equilibrar l'oferta i la demanda de treball qualificat, especialment entre el col·lectiu de joves.

Gràfic 4. Desajust entre el nivell d'estudis i l'ocupació del total d'ocupats a la UE-28 (2005-2017)

Font: OTIB, a partir de dades de l'Eurostat.

A més, l'estratègia també recull dos objectius vinculats al mercat de treball: la taxa d'ocupació total i la taxa femenina dels treballadors de 20 a 64 anys. A la taula 5 es mostren els resultats de la UE-28, d'Espanya i de les Illes Balears de l'any 2017, així com els valors objectius per als anys 2015 i 2020. Pel que fa a l'economia balear, respecte de l'objectiu del 2015 es fa palès el major dinamisme del mercat de treball de les Illes, ja que supera en més de cinc punts el valor objectiu per al

2015. Alhora, el diferencial balear amb l'objectiu per al 2020 es mou en valors inferiors als 3 punts percentuals en les dues taxes. A Espanya, la taxa d'ocupació se situa al voltant del objectiu del 2015. Ara bé, la diferència respecte a l'objectiu del 2020 supera els 8 p.p. en ambdues taxes. En el cas de la taxa d'ocupació, el resultat d'Espanya es troba 8,5 p.p. per sota de l'objectiu i en el cas de la taxa d'ocupació femenina la diferència és de 8,9 p.p. per sota.

Taula 5. Taxa d'ocupació total i taxa d'ocupació femenina (UE-28, Espanya i Illes Balears)

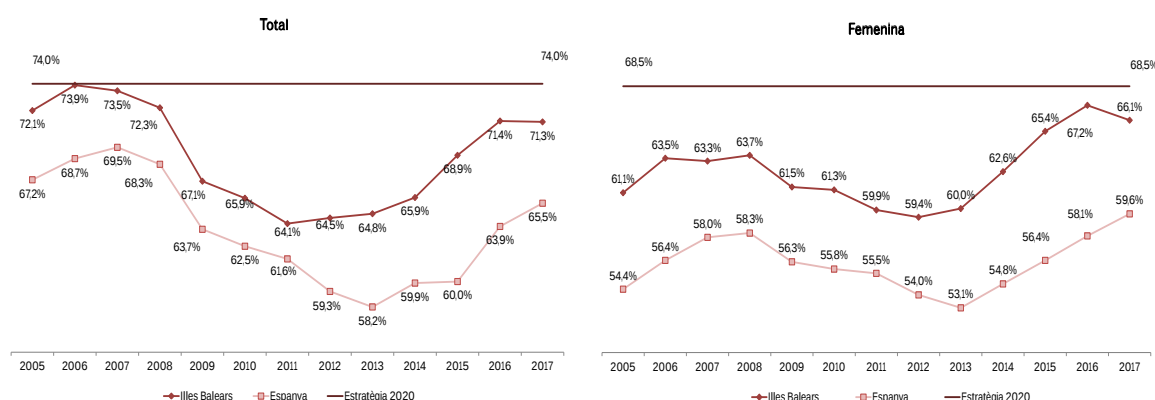
	UE-28		ESPANYA			ILLES BALEARS		
	2017	Objectiu 2020	2017	Objectiu 2015	Objectiu 2020	2017	Objectiu 2015	Objectiu 2020
Taxa d'ocupació	71,0%	75,0%	63,9%	66,0%	74,0%	71,4%	66,0%	74,0%
Taxa d'ocupació femenina	65,3%	-	58,1%	-	68,5%	67,2%	-	68,5%

Font: OTIB, a partir de dades de l'EPA (INE).

La gran recessió d'ençà el 2007, caracteritzada pel seu caràcter global i per la importància dels seus efectes, va colpejar amb força Espanya. Tot i la millora evident de l'economia en els darrers anys, les conseqüències en el mercat de treball encara es fan paleses. Pel que fa a la taxa d'ocupació total, tot i que encara no s'han assolit els valors més alts d'abans de la crisi, els indicadors de les Illes evolucionen més favorablement que els del conjunt nacional. A Balears la taxa d'ocupació del 2017 és del 71,3%, pràcticament el mateix valor que un any ençà (71,4%). A Espanya la taxa se situa en el 65,5%, experimentant un augment interanual d'1,6 punts. Si es comparen les taxes del 2016 amb les del 2004, s'observa que tant a les Illes com a Espanya la taxa se situa tres dècimes de punt per sobre de la del 2004.

Respecte de la taxa femenina, mentre que a Espanya manté el ritme alcista a les Illes el 2017 disminueix lleugerament. En el primer cas, la taxa creix el 2017 fins al 59,6%, el qual és el resultat més alt de tota la sèrie analitzada al gràfic (2004-2017). El resultat de les Illes assoleix el 66,1%, i disminueix per primera vegada després de quatre anys consecutius d'augment. Malgrat això, es manté a prop de l'objectiu del 68,5% per al 2020 i supera la taxa espanyola en 6,5 p.p. Respecte de les dades del 2004, tant Espanya com les Illes mostren un increment considerable de la taxa femenina (+8,1 p.p. i +5,9 p.p., respectivament), en resposta a la major incorporació de les dones al mercat de treball.

Gràfic 5. Evolució de la taxa d'ocupació total i de la taxa d'ocupació femenina. Objectiu de l'estratègia Europa 2020, Espanya i Illes Balears (2005-2017)

Font: OTIB, a partir de dades de l'EPA (INE).

La voluntat d'aquest apartat és mostrar l'evolució dels diferents indicadors relacionats amb el mercat de treball en comparació amb la mitjana europea, així com els objectius que s'han d'assolir per poder ser competitius en una economia cada vegada més globalitzada. La Unió Europea i els estats membres han de ser conscients dels punts febles de les seves economies i han de ser capaços de planificar

les reformes estructurals necessàries amb la finalitat de revertir aquestes debilitats. Les reformes s'han de dirigir cap a la recuperació per potenciar el creixement i la productivitat dels diferents estats. Una vegada s'hagi assolit el creixement, es produirà un augment de l'ocupació que permetrà mantenir el model social dels països de la Unió Europea.

PART II. PANORAMA ECONÒMIC A LES ILLES BALEARS

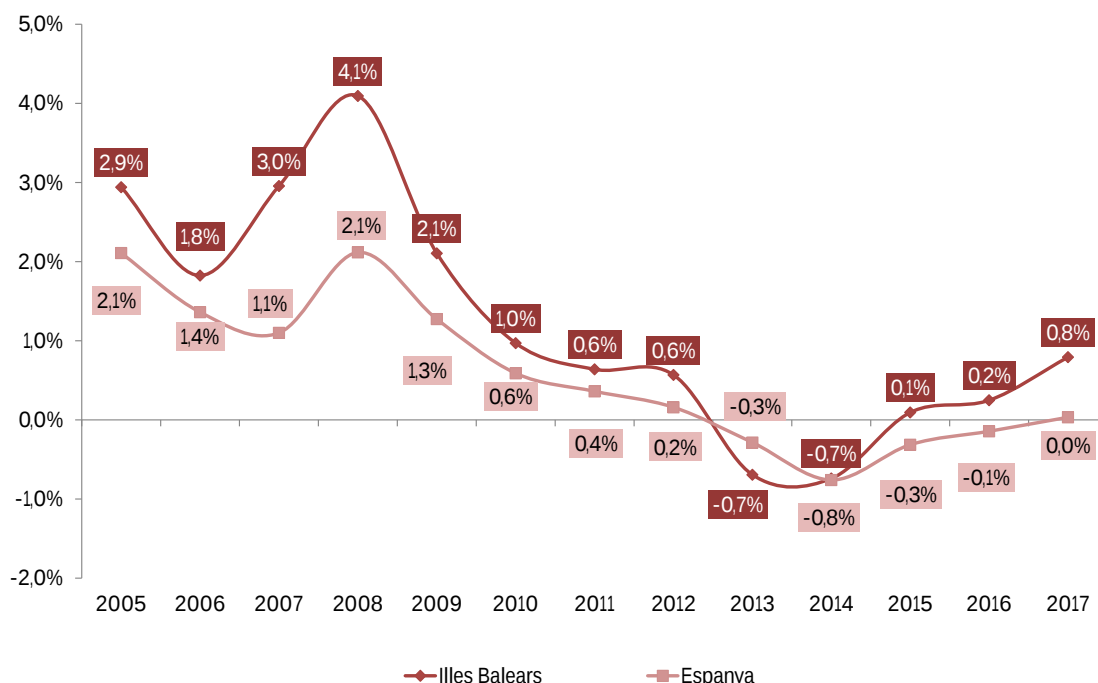
2.1. Evolució de l'estructura demogràfica

La població augmenta lleugerament en termes interanuals a les Illes Balears —un 0,8%— per l'increment dels residents espanyols i dels no comunitaris, mentre que es perd població de la Unió Europea (3.046 baixes del padró).

D'acord amb les dades del padró municipal a l'1 de gener del 2017, la població de les Illes Balears és de 1.115.999 persones. Per tercer any consecutiu creix el nombre d'habitants a les Illes, un 0,8% (8.779 persones més). En

comparació amb les dades a l'1 de gener de l'any 2000, la població resident a Balears ha crescut intensament, un +27,0%, que sumen 237.372 persones més. Per la seva banda, a Espanya, la població és manté (0,0%). Respecte de l'any 2000 el conjunt d'Espanya també ha guanyat població, però menys proporcionalment que a Balears (+13,3%). El creixement interanual de la població de les Illes se situa de manera habitual per sobre de l'espanyola, amb l'excepció de l'any 2013, com s'observa al gràfic 6.

Gràfic 6. Creixement percentual interanual de la població de les Illes Balears i d'Espanya (2005-2017)

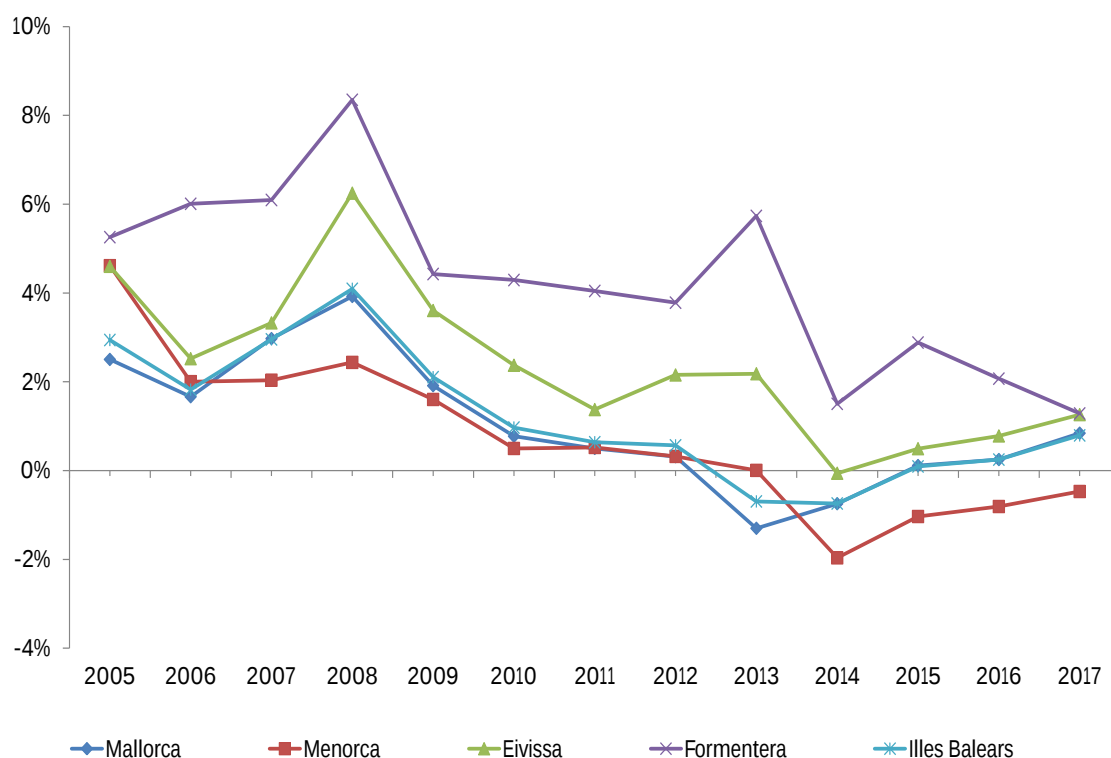
Font: OTIB, a partir del padró municipal (INE).

La població de les Illes Balears per illa és la següent: Formentera registra 12.280 habitants, que representen l'1,1% del total; la segueixen Eivissa, que agrupa al 12,9% (143.856 residents), Menorca, amb el 8,3% (91.170 habitants) i, finalment, Mallorca, la qual com l'illa més gran de l'arxipèlag concentra el 77,8% de la població illenca (868.693 persones). En termes interanuals, totes elles guanyen residents, amb l'excepció de Menorca, que ja encadena quatre anys consecutius de pèrdua poblacional (-0,5%). Destaquen els creixements de Formentera i Eivissa (+1,3% habitants més), seguides per Mallorca, amb

un +0,8%.

L'evolució de la població des de l'any 2000 a les Illes mostra un intens creixement. De fet, si es comparen aquelles dades amb les del 2017 els habitants de les Balears s'han incrementat en un 32,0%. Per illa s'ha de destacar l'intens augment a les Pitiüses i, especialment, a Formentera, on pràcticament s'ha duplicat la població en aquests anys. Eivissa també ha vist créixer el nombre d'habitants un 60,5%. Alhora, a Mallorca i Menorca l'augment no ha assolit xifres tan elevades (+28,3% i +25,4%, respectivament).

Gràfic 7. Creixement percentual de la població per illes (2005-2017)

Font: OTIB, a partir del padró municipal (INE).

Segons les dades del padró a l'1 de gener del 2017 la població de les Balears ha experimentat un augment de 8.799 habitants en el darrer any, la qual cosa situa la població balear, com ja s'ha comentat, en 1.115.999 persones. El perfil d'aquest creixement és, d'acord amb la nacionalitat, espanyol (10.742 habitants més) i extracomunitari (1.083 persones

més). En canvi, el nombre de ciutadans de la Unió Europea disminueix (3.046 menys). El col·lectiu d'estrangers a les Illes Balears assoleix el 16,8% de la població. Aquest grup va assolir el seu valor màxim el 2010 (21,9%), moment a partir del qual va començar a perdre pes, situació que encara es manté. Inicialment el descens ve marcat per la recessió,

però a dia d'avui els estrangers encara mostren creixements negatius, mentre que per al conjunt de població el nombre d'habitants creix per tercer any consecutiu.

L'evolució dels estrangers mostra diferències segons el seu origen. Des de l'inici de la sèrie (any 2007) fins l'any 2015 el pes del grup d'estrangers de la UE-28 va superar el dels

no comunitaris. Aquesta situació va canviar el 2016 i es manté en el 2017, amb un major pes de les persones de fora de la Unió Europea respecte de les comunitàries (9,9% i 6,8%, respectivament). En nombres absoluts, en el darrer any els extracomunitaris incrementen la població un +1,0%, mentre que els membres de la Unió Europea perden un -3,9%.

Taula 6. Distribució de la població en funció de grans grups de nacionalitats i d'edat a les Illes Balears (2008-2017)

	Valors absoluts						Pes sobre el total de la població					
	2008	2010	2012	2014	2016	2017	2008	2010	2012	2014	2016	2017
Nacionalitat												
Pob. espanyola	849.808	863.793	876.869	900.330	918.324	929.066	79,2%	78,1%	78,3%	81,6%	82,9%	83,2%
Pob. estrangera	223.036	242.256	242.570	203.112	188.896	186.933	20,8%	21,9%	21,7%	18,4%	17,1%	16,8%
UE-27	113.595	126.974	133.740	103.264	78.971	75.925	10,6%	11,5%	11,9%	9,4%	7,1%	6,8%
NO UE	109.441	115.282	108.830	99.848	109.925	111.008	10,2%	10,4%	9,7%	9,0%	9,9%	9,9%
Grups d'edat												
< 16 anys	171.146	177.858	181.544	182.553	183.016	183.770	16,0%	16,1%	16,2%	16,5%	16,5%	16,5%
16-64 anys	756.018	773.701	775.225	757.300	755.747	761.126	70,5%	70,0%	69,3%	68,6%	68,3%	68,2%
> 64 anys	145.680	154.490	162.670	163.589	168.457	171.103	13,6%	14,0%	14,5%	14,8%	15,2%	15,3%
Total població	1.072.844	1.106.049	1.119.439	1.103.442	1.107.220	1.115.999	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Font: OTIB, a partir del padró municipal (INE).

Si es realitza l'anàlisi del grup d'estrangers a més llarg termini, s'observa com s'ha incrementat el seu pes en la població de les Illes. Han passat de representar el 8,4% de la població l'any 2000, a sumar el 16,8% el 2017. Això representa un increment de 8,4 p.p. en aquest període. Al mateix temps, a Espanya

aquesta diferència és de 6,5 p.p. Aquestes xifres posen de manifest la major capacitat d'atracció que presenten les Illes respecte del conjunt nacional, a conseqüència entre d'altres, del major dinamisme del mercat de treball balear.

Taula 7. Distribució percentual de la població en funció del sexe, l'edat i la nacionalitat a les Illes Balears i a Espanya (2000 i 2017)

	Espanya		Illes Balears	
	2000	2017	2000	2017
Homes	49,0	49,0	49,8	49,7
Dones	51,0	51,0	50,2	50,3
Població estrangera respecte al total	3,3	9,8	8,4	16,8
Població entre 16 i 64 anys	67,5	65,3	69,1	68,2
TOTAL	41.116.842	46.572.132	878.627	1.115.999

Font: OTIB, a partir del padró municipal (INE).

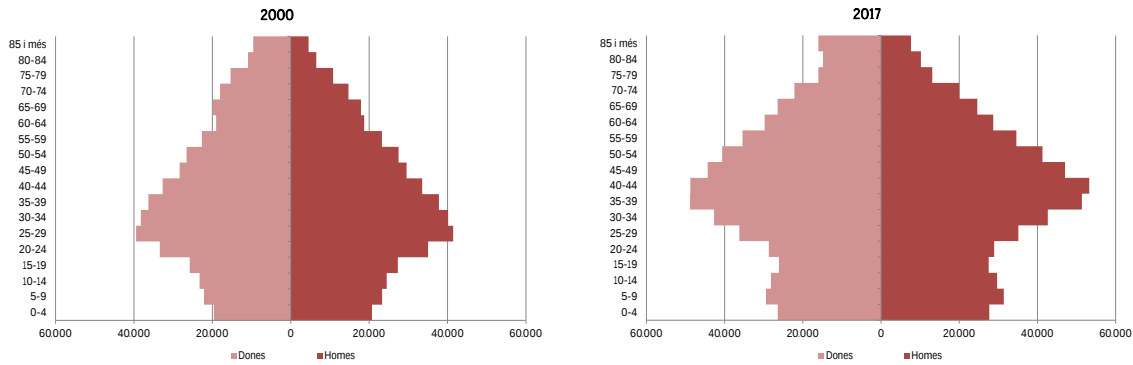
A continuació es descriu la distribució dels habitants de les illes, d'acord a l'edat i el sexe amb les piràmides de població. Per sexe, el 50,3% dels residents a Balears són dones i el 49,7% són homes i, pel que fa a la variació interanual, tant homes com dones han incrementat el seu nombre en un +0,8% en el darrer any. A simple vista, al gràfic 8, es comprova com la població s'ha incrementat a tots els grups d'edat, independentment del sexe. El grup que concentra la major part de la població és el que es troba en edat de treballar (de 16 a 64 anys), que és el 69,2% de la població. El segueixen els menors de 16 anys (15,5%) i els majors de 65 anys, que representen el 15,3%. Fins ara el pes dels joves havia superat el dels majors però enguany la diferència pràcticament ha desaparegut, de manera que es pot esperar que a partir d'ara el pes dels majors superarà el dels més joves. Aquesta situació es recull a les projeccions, que mostren una inversió de la piràmide a mitjà termini pel descens de la natalitat i de la mortalitat. La inversió de la piràmide impli-

carà canvis socials i econòmics, que provocaran una major pressió sobre els sistemes de protecció social.

En termes interanuals, destaca la pèrdua de població entre els 0 i els 4 anys pel descens dels naixements a les Illes, i l'augment dels habitants, especialment, a partir dels 50 anys, per l'increment de l'esperança de vida, que el 2016 (darrer any disponible) se situa en 83,0 anys, un 5,0% més que a l'any 2000. Al mateix temps es manté el descens d'habitants entre 30 i 39 anys, en ambdós sexes.

En comparació amb l'any 2000, a l'igual que en els darrers anys, l'augment més important es correspon amb els majors de 65 anys (un 33,4%), seguits pels menors de 15 anys (29,4%). La franja d'edat de població en edat de treballar (de 16 a 64 anys) ha guanyat 155.255 persones més en aquests anys (un 25,2% més).

Gràfic 8. Piràmides de població per edats a les Illes Balears (2000 i 2017)

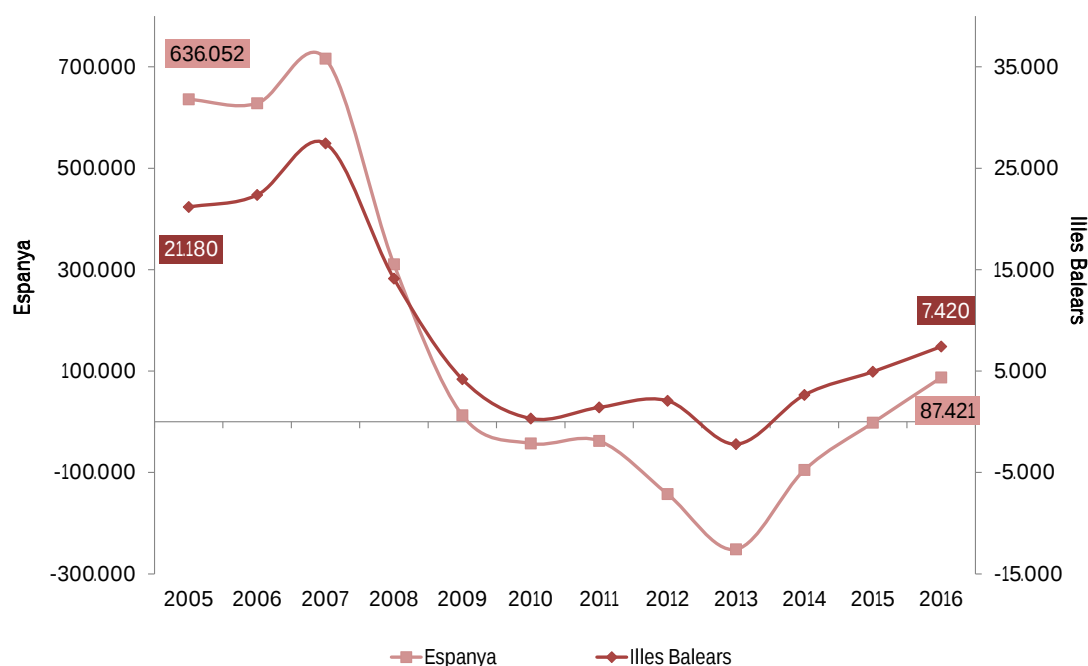
Font: OTIB, a partir del padró municipal (INE).

Un factor important a tenir en compte avui en dia és el recompte de la població que entra i surt de la comunitat autònoma. Això es recull en els fluxos migratoris que reuneix l'INE. A les Illes Balears el saldo migratori és positiu des de l'any 2002, que és el primer que s'analitza, amb l'excepció del 2013 (-2.207 persones). Una de les explicacions de l'evolució positiva de la migració és el mercat laboral de les Illes, que les posiciona com un destí atractiu a l'hora de trobar una feina. En canvi, Espanya ha presentat un flux negatiu des del 2010, de manera que el nombre de persones que abandonaven el país superava el de les que hi entraven. En aquests anys, durant la recessió es va accentuar la sortida del país de molts estrangers per les dificultats de trobar un lloc de treball i, darrerament, per la sortida de nacionals qualificats a la recerca de millors oportunitats. Aquesta tendència

s'ha romput el 2016 amb un saldo migratori positiu de 87.421 persones.

Al gràfic 9 es mostra el flux migratori des del 2005 fins al 2016 (darrer any disponible), tant d'Espanya com de les Illes Balears. El saldo creix fins a l'any 2007, coincidint amb el període d'expansió, empès per la gran demanda de treballadors de les economies espanyola i balear. A partir d'aquí, el resultat és diferent per a les Balears i per a Espanya. Mentre que les Illes pràcticament mantenen tots els anys el saldo en positiu, a Espanya les sortides superen les entrades. Ara bé, el 2016, tant Espanya com les Illes mostren un resultat positiu (87.421 i 7.420 persones, respectivament).

Gràfic 9. Saldo migratori a Espanya i a les Illes Balears (2005-2016)

Font: OTIB, a partir de l'Estadística de migracions (INE).

Quant a la immigració, el 2016 han arribat a les Balears 15.130 persones, que representen un 20,7% més que el 2015. D'aquestes, el 49,2% són homes i el 50,8% restant són dones. Quant a la nacionalitat, el 10,7% dels nouvinguts són espanyols i la resta estrangers (13.506 persones). En el conjunt d'Espanya han entrat 414.746 persones, un 21,2% més que ara fa un any.

Per la seva banda, l'emigració a les Illes creix i situa el nombre de persones que surten de l'arxipèlag en 7.710, un 1,5% més que el 2015. Al contrari que en la immigració, la major part de les persones que surten de les Illes són homes (54,5%), davant un 45,3% de dones. També hi ha diferències en la nacionalitat, ja que el nombre d'espanyols que deixen les Balears (32,9%) supera el dels que hi entren (10,7%). Els estrangers que emigren són menys (67,1%) que els que entren.

Al mateix temps, a Espanya, de les 414.746

persones que hi entren la major part són dones (50,8%) i els nacionals representen el 15,1%. Respecte de les sortides, de les 327.325 persones que deixen el país el 54,9% són homes, i el 27,4% són de nacionalitat espanyola. Per tant, en ambdós casos es pot concloure que el pes majoritari dels immigrants és femení i el d'emigrants és masculí.

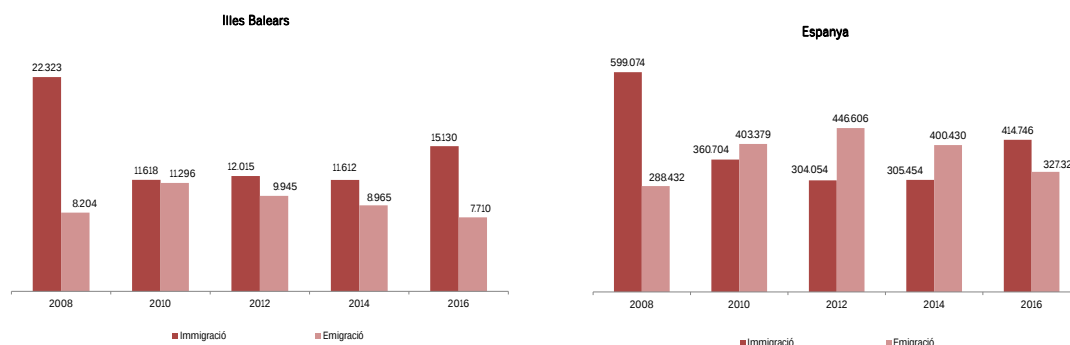
Per nacionalitat s'observa un moviment migratori contraposat entre els espanyols i els estrangers, tant a Espanya com a les Illes. A partir de l'any 2008, primer any que s'analitza, i fins al 2016, el saldo migratori dels espanyols és negatiu, concretament -913 persones a les Illes i -27.252 persones al conjunt nacional el 2016. En canvi, entre els estrangers, en el darrer any és positiu: 8.333 persones a Balears i 114.673 persones a Espanya. Per tant, el moviment migratori que es posa de manifest amb aquestes dades mostra, per una banda, una sortida de ciutadans espanyols, molts d'ells qualificats, que cerquen un

lloc de feina adient. Per l'altra, la recuperació econòmica afavoreix l'entrada d'estrangers en un mercat de treball més dinàmic.

Pel que fa a les dades definitives del 2016 (les darreres disponibles), augmenta el saldo migratori, tant a Espanya, per primera vega-

da en els darrers set anys (87.421 persones més), com a les Illes (7.420 persones més). Aquest flux a Balears, com s'ha comentat abans, és negatiu en el cas dels espanyols (surten 913 persones més de les que entren), i positiu en el dels estrangers (hi entren 8.333 més dels qui abandonen l'arxipèlag).

Gràfic 10. Immigració i emigració a les Illes Balears i a Espanya (2008-2016)

Font: OTIB, a partir de l'Estadística de migracions (INE).

Des del punt de vista demogràfic les Illes mostren uns augments discrets de població, que s'expliquen més per l'augment de la immigració i de l'esperança de vida que per la natalitat. De fet ja hi ha més població de més de 65 anys que menor de 15 anys, i les

projeccions mostren que aquesta serà la tendència habitual dels pròxims anys. Per tant, s'han de tenir en compte les característiques i les necessitats de la població actual i futura de les Illes per poder mantenir el benestar social.

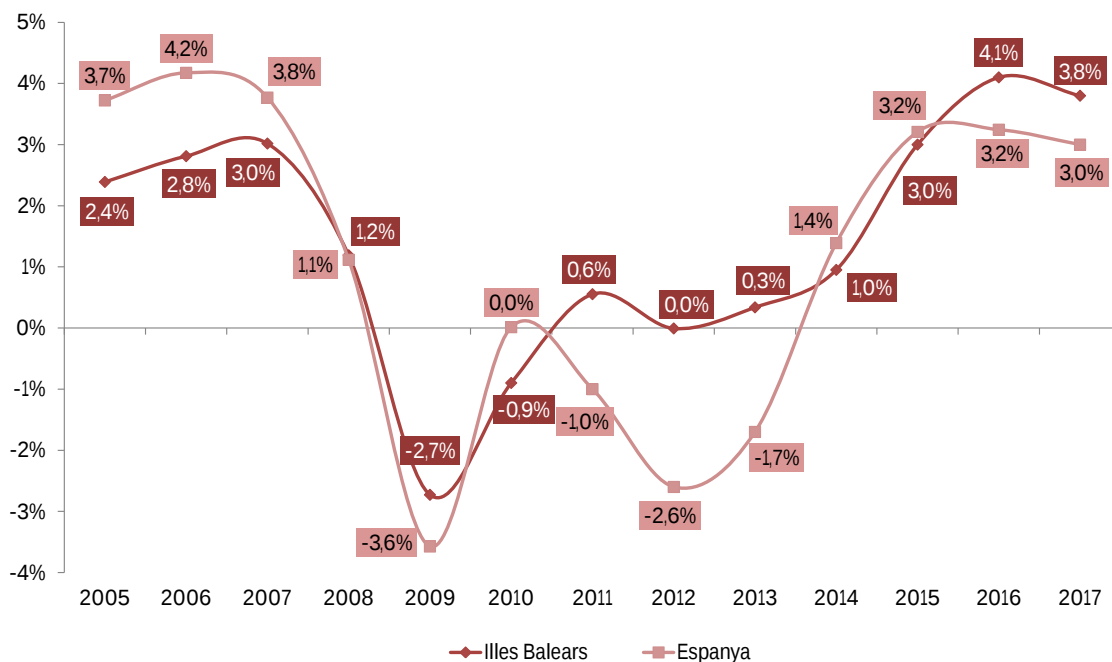
2.2. Evolució econòmica

El 2017 tanca com el segon any amb la major taxa del valor afegit (3,8%), només superat pel valor de l'any 2000. Es manté el creixement de l'activitat a les Illes, superant el del conjunt nacional.

L'economia balear manté el bon ritme que començà l'any 2014, i el 2017 assoleix valors

pròxims al 4%. Així, la taxa de creixement interanual del PIB és del 3,8% a les Illes. Aquest valor és nou dècimes de punt inferior al de l'any 2000 (4,7%), que ha estat el més alt de la sèrie fins ara. Espanya perd dues dècimes respecte de l'any anterior (3,0%). Les previsions per a l'any 2018 són d'augment del valor afegit del 3,1% a les Illes i del 2,4% a Espanya.

Gràfic 11. Taxa de creixement anual del VAB a preus constants a Espanya i a les Balears (2005-2017)

Font: OTIB, a partir de les dades de la Comptabilitat regional d'Espanya (INE) i de la Direcció General d'Ocupació i Economia del Govern de les Illes Balears.

L'evolució trimestral del PIB per sector des de l'any 2008 fa palesa l'evident millora d'aquest indicador. El 2017, per tercer any consecutiu, tots els sectors presenten valors positius als quatre trimestres. Ara bé, la mitjana de l'any 2017 respecte de la del 2016 mostra un creixement més moderat del valor afegit a tots els sectors que ara fa un any. En termes interanuals creix a la construcció (+0,1%), mentre que la indústria perd un -0,5% i el sector dels serveis baixa un -0,4%.

D'acord amb la taula, els serveis continuen

sent el motor de l'economia de les Illes, amb el creixement més intens en mitjana anual i en els tres primers trimestres del 2017. Tot i això, la construcció revifa i se situa com el segon sector en importància, reduint progressivament les diferències amb els serveis a cada trimestre del 2017, fins arribar al quart trimestre de l'any, en el qual la variació interanual del PIB de la construcció ja supera la del sector terciari. Alhora, la de la indústria es manté en xifres positives, amb un augment del 2,1%.

Taula 8. Evolució trimestral del PIB per sectors econòmics a preus constants (2012-2017)

Any	Trimestre	Indústria	Construcció	Serveis	TOTAL
2012	I	-0,8	-4,8	0,8	0,1
	II	-0,8	-5,1	0,4	-0,2
	III	-0,7	-5,7	0,7	0,1
	IV	-0,9	-6,2	0,7	0,0
2014	I	-1,8	-4,1	0,9	0,4
	II	-1,1	-3,1	1,3	0,8
	III	-0,9	-2,3	1,5	1,1
	IV	-0,4	-1,4	1,9	1,5
2016	I	2,8	3,8	4,1	4,0
	II	2,8	3,6	4,3	4,2
	III	2,5	3,5	4,4	4,2
	IV	2,2	3,1	4,2	4,0
2017	I	2,3	3,4	4,3	4,1
	II	2,1	3,7	4,0	3,9
	III	1,9	3,7	3,8	3,6
	IV	1,9	3,6	3,5	3,4

Font: Direcció General d'Ocupació i Economia del Govern de les Illes Balears.

Per illes, totes experimenten un fort augment interanual del valor afegit per sobre del 3%. Les Pitiüses, de nou, registren el major creixement de tot l'arxipèlag. Les illes menors només han experimentat un descens de l'activi-

tat l'any 2009 i el seu increment del VAB se situa en el 4,0% en termes interanuals. A la resta d'illes, per cinquè any consecutiu el VAB experimenta variacions positives i assoleix el 3,8% a Mallorca i el 3,0% a Menorca.

Taula 9. Creixement del PIB per illes (2008-2017)

	Illes Balears	Mallorca	Menorca	Pitiüses
2008	1,2	1,3	0,4	1,4
2010	-0,9	-1,1	-1,4	0,9
2012	0,0	-0,1	-0,5	0,7
2014	1,0	0,7	0,8	2,4
2015	3,0	2,9	2,9	3,6
2016	4,1	4,1	3,7	4,3
2017	3,8	3,8	3,0	4,0

Font: Direcció General d'Ocupació i Economia del Govern de les Illes Balears.

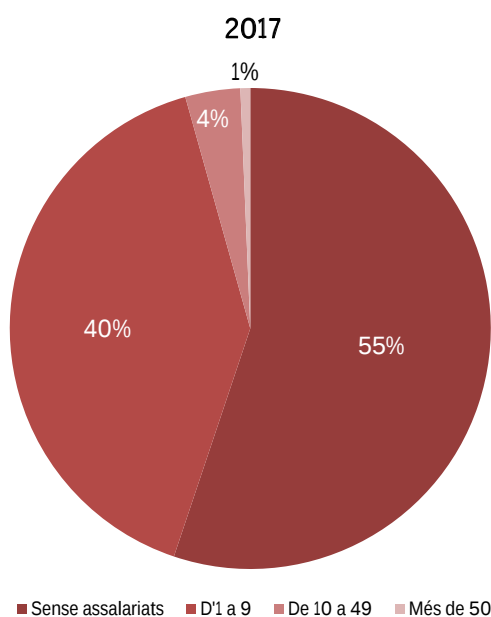
2.3. Evolució del teixit empresarial

Augmenta el nombre d'empreses en termes interanuals a les Balears: 3.726 empreses més (+4,2%), i també en el conjunt d'Espanya (45.764 empreses, un 1,4% més), segons el DIRCE.

A les Illes Balears es troben registrades 93.067 empreses a 1 de gener del 2017, que representen 83,4 per cada 1.000 habitants, segons el Directori Central d'Empreses (DIRCE) de l'INE. Continua l'augment del nombre d'empreses en termes interanuals (+4,2%), que sumen 3.726 més que ara fa un any. Alhora, el conjunt d'Espanya tanca el 2017 amb un 1,4% més d'empreses.

Les micropimes⁶, és a dir, les empreses més petites, són les més característiques del sector empresarial balear. De fet, el pes de les empreses amb un nombre inferior o igual a 9 treballadors representa a les Illes al 95,6% de les empreses. Concretament, la distribució de les empreses amb menys de 10 treballadors és la següent: més de la meitat (55,1%) no compten amb cap assalariat; les d'1 a 2 treballadors sumen el 26,9%; les que tenen de 3 a 5 són el 9,7%, i les de 6 a 9 assalariats són el 3,9%. Aquest també és el perfil empresarial en el conjunt d'Espanya, on el 95,6% de les empreses compten amb menys de 10 treballadors.

Gràfic 12. Distribució de les empreses de les Illes Balears segons estrat d'assalariats (2017)

Font: OTIB, a partir de dades del DIRCE (INE)

A Balears, el creixement d'empreses s'ha donat a quasi tots els estrats d'assalariats, especialment al de 200 a 499 treballadors (+21,3%), tot i que just representa el 0,1% de les empreses. Dels estrats amb menys assa-

lariats, les que no tenen cap ocupat pugen un +4,8%, les de 6 a 9 un 4,2%, les de 3 a 5 un 4,0%, i les d'1 a 2 creixen un 1,9%. Només perd empreses el grup que compta entre 500 i 999 treballadors (-6,7%).

⁶Micropimes. Es consideren així les empreses que tenen menys de deu treballadors i que compleixen com a mínim un dels dos requisits següents: una facturació anual menor o igual a 2 M€ i un volum d'actius menor o igual a 2 M€.

Taula 10. Evolució del nombre d'empreses segons la seva grandària a les Illes Balears i a Espanya (2017 i 2016)

	Nombre d'empreses				Taxes de creixement		Pesos s/total d'empreses (%)	
	Illes Balears		Espanya		Illes Balears	Espanya	Illes Balears	Espanya
	2016	2017	2016	2017	2017/16	2017/16	2017	2017
Sense assalariats	48.954	51.322	1.791.909	1.823.250	4,8%	1,7%	55,1	55,5
1 a 2	24.577	25.047	895.574	894.179	1,9%	-0,2%	26,9	27,2
3 a 5	8.700	9.051	292.403	298.744	4,0%	2,2%	9,7	9,1
6 a 9	3.446	3.591	117.293	120.696	4,2%	2,9%	3,9	3,7
10 a 19	2.077	2.245	75.022	77.632	8,1%	3,5%	2,4	2,4
20 a 49	1.040	1.197	40.895	43.079	15,1%	5,3%	1,3	1,3
50 a 99	280	307	12.020	12.540	9,6%	4,3%	0,3	0,4
100 a 199	164	187	6.243	6.674	14,0%	6,9%	0,2	0,2
200 a 499	75	91	3.489	3.756	21,3%	7,7%	0,1	0,1
500 a 999	15	14	951	969	-6,7%	1,9%	0,0	0,0
1000 o més	13	15	783	827	15,4%	5,6%	0,0	0,0
Total	89.341	93.067	3.236.582	3.282.346	4,2%	1,4%	100,0	100,0

Font: OTIB, a partir de dades del DIRCE (INE).

Continuant amb l'anàlisi, les activitats amb major nombre d'empreses són les mateixes any rere any i responen a la distribució habitual de l'economia il·lenca. Les sis activitats que concentren la major part del teixit empresarial de les Balears sumen gairebé el 50% de les empreses (el 47,9%). D'aquestes, dues pertanyen a la construcció: construcció d'immobles (10,2%) i activitats especialitzades de la construcció (6,1%). Les altres quatre s'integren dins el sector dels serveis: comerç al detall (11,4%), serveis de menjars i begudes (8,7%), activitats immobiliàries (6,8%) i comerç a l'engròs (4,6%).

En termes interanuals, només 8 activitats registren descensos d'empreses, dues a la indústria i la resta als serveis. Ara bé, es corresponen amb activitats amb un nombre d'empreses residual que en cap cas presenten un pes superior al 0,3% del total. La resta creixen respecte d'ara fa un any. D'entre les que creixen i que representen un major pes dins de l'economia balear destaquen les activitats immobiliàries (+11,3%), les activitats especialitzades de la construcció (+5,6%) i les activitats sanitàries (+4,9%).

Taula 11. Empreses segons l'activitat econòmica i la grandària a les Balears (2017-2016)

CNAE-2009	Total 2017	Pes s/to- tal d'em- preses	Creix. perc. 2017/16	Pesos segons núm. assalariats l'any 2017							
				Sense assal.	1 a 2	3 a 5	6 a 9	10 a 19	20 a 49	50 a 99	100 o més
Total grups CNAE-2009	93.067	100,0	4,2	55,15	26,91	9,73	3,86	2,41	1,29	0,33	0,33
05 a 09 Indústries extractives	57	0,1	14,0	24,56	24,56	7,02	21,05	17,54	3,51	1,75	0,00
10 a 11 Indústria de productes alimentaris i begudes	501	0,5	3,9	23,35	26,75	20,56	9,78	9,18	8,38	1,40	0,60
13 Indústries tèxtils	141	0,2	0,0	46,10	30,50	12,06	5,67	4,26	0,71	0,71	0,00
14 Confecció de peces de vestir	92	0,1	1,1	56,52	35,87	3,26	2,17	2,17	0,00	0,00	0,00
15 Indústria del cuir i del calçat	120	0,1	2,6	40,83	20,83	6,67	8,33	8,33	11,67	2,50	0,83
16 Indústria de la fusta i del suro, excepte mobles; cistelleria i esparteria	400	0,4	0,3	42,25	34,25	13,25	5,75	3,75	0,75	0,00	0,00
17 Indústries del paper	13	0,0	8,3	30,77	7,69	15,38	7,69	23,08	7,69	7,69	0,00
18 Arts gràfiques i reproducció de suports enregistrats	318	0,3	0,6	47,17	31,76	9,12	5,66	3,77	1,89	0,63	0,00
20 Indústries químiques	40	0,0	5,3	27,50	35,00	17,50	5,00	10,00	5,00	0,00	0,00
21 Fabricació de productes farmacèutics	4	0,0	0,0	25,00	25,00	0,00	0,00	0,00	50,00	0,00	0,00
22 Fabricació de productes de cautxú i matèries plàstiques	19	0,0	0,0	26,32	26,32	5,26	10,53	26,32	5,26	0,00	0,00
23 Fabricació d'altres productes minerals no metàl·lics	213	0,2	3,4	26,29	26,29	17,37	12,21	14,08	3,76	0,00	0,00
24 Metallúrgia; fabricació de productes bàsics de ferro, acer i ferroali- atges	7	0,0	0,0	71,43	14,29	14,29	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
25 Fabricació de productes metàl·lics, excepte maquinària i equips	679	0,7	4,0	36,67	32,70	16,79	5,74	6,04	2,06	0,00	0,00
26 Fabricació de productes informàtics, electrònics i òptics	21	0,0	-4,5	42,86	23,81	19,05	4,76	4,76	4,76	0,00	0,00
27 Fabricació de materials i equips elèctrics	14	0,0	27,3	28,57	21,43	21,43	14,29	14,29	0,00	0,00	0,00
28 Fabricació de maquinària i equips n.c.a.a.	24	0,0	0,0	20,83	29,17	20,83	8,33	12,50	4,17	4,17	0,00
29 Fabricació de vehicles de motor, remolcs i semiremolcs	5	0,0	0,0	0,00	20,00	0,00	40,00	40,00	0,00	0,00	0,00
30 Fabricació d'altres materials de transport	43	0,0	65,4	37,21	27,91	9,30	16,28	4,65	2,33	2,33	0,00
31 Fabricació de mobles	331	0,4	1,2	43,81	30,21	14,80	4,83	4,83	1,51	0,00	0,00

CNAE-2009	Total 2017	Pes s/to- tal d'em- preses	Creix. perc. 2017/16	Pesos segons núm. assalariats l'any 2017							
				Sense assal.	1 a 2	3 a 5	6 a 9	10 a 19	20 a 49	50 a 99	100 o més
32 Indústries manufactureres diverses	258	0,3	-1,5	55,04	27,13	12,40	2,71	1,16	1,16	0,00	0,39
33 Reparació i instal·lació de maquinària i equips	824	0,9	6,2	55,83	24,39	8,50	5,10	4,00	1,58	0,36	0,24
35 Subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat	236	0,3	4,4	87,71	7,63	1,69	1,27	0,42	0,42	0,00	0,85
36 Captació, potabilització i distribució d'aigua	121	0,1	3,4	45,45	28,10	12,40	4,13	5,79	1,65	1,65	0,83
37 Recollida i tractament d'aigües residuals	10	0,0	11,1	20,00	30,00	10,00	10,00	10,00	20,00	0,00	0,00
38 Activitats de recollida, tractament i eliminació de residus; activitats de valorització	72	0,1	1,4	25,00	18,06	20,83	9,72	11,11	5,56	5,56	4,17
39 Activitats de descontaminació i altres serveis de gestió de residus	17	0,0	88,9	64,71	23,53	0,00	0,00	0,00	11,76	0,00	0,00
41 Construcció d'immobles	9.515	10,2	1,8	67,27	17,27	7,49	3,36	2,71	1,59	0,22	0,08
42 Construcció d'obres d'enginyeria civil	263	0,3	1,5	75,67	7,60	4,56	2,28	2,66	5,70	1,14	0,38
43 Activitats especialitzades de la construcció	5.681	6,1	5,6	56,33	25,29	9,95	4,24	2,55	1,37	0,18	0,09
45 Venda i reparació de vehicles de motor i motocicletes	1.644	1,8	0,8	39,23	36,98	12,90	4,56	3,65	2,13	0,24	0,30
46 Comerç a l'engròs i intermediaris del comerç, excepte de vehicles de motor i motocicletes	4.267	4,6	-0,0	50,81	23,83	10,62	7,12	4,34	2,60	0,45	0,23
47 Comerç al detall, excepte el comerç de vehicles de motor i motocic- cles	10.654	11,4	0,3	45,11	36,02	13,06	3,59	1,37	0,61	0,15	0,08
49 Transport terrestre; transport per canonades	3.638	3,9	2,6	47,75	40,46	6,46	2,56	1,59	0,80	0,22	0,16
50 Transport marítim i per vies de navegació interiors	88	0,1	8,6	19,32	43,18	21,59	6,82	5,68	2,27	1,14	0,00
51 Transport aeri	12	0,0	9,1	16,67	8,33	16,67	0,00	8,33	8,33	16,67	25,00
52 Emmagatzemament i activitats afins al transport	403	0,4	2,0	37,97	27,30	13,65	8,44	5,71	4,22	1,49	1,24
53 Activitats postals i de correus	153	0,2	10,9	64,71	18,30	7,19	1,96	5,88	1,31	0,65	0,00
55 Serveis d'allotjament	2.286	2,5	8,8	33,95	30,14	14,04	7,57	4,64	3,67	2,19	3,81
56 Serveis de menjars i begudes	8.107	8,7	3,8	29,96	37,34	20,45	6,44	3,54	1,97	0,12	0,17
58 Edició	224	0,2	1,4	70,54	19,64	2,23	1,79	2,23	1,79	1,34	0,45

CNAE-2009	Total 2017	Pes s/to- tal d'em- preses	Creix. perc. 2017/16	Pesos segons núm. assalariats l'any 2017							
				Sense assal.	1 a 2	3 a 5	6 a 9	10 a 19	20 a 49	50 a 99	100 o més
59 Activitats de cinematografia, de vídeo i de programes de televisió, activitats d'enregistrament de so i edició musical	140	0,2	0,7	62,14	24,29	5,71	1,43	4,29	0,71	0,71	0,71
60 Activitats d'emissió i programació de ràdio i televisió	44	0,0	-4,3	45,45	15,91	18,18	9,09	9,09	0,00	2,27	0,00
61 Telecomunicacions	150	0,2	14,5	56,00	25,33	7,33	4,00	3,33	2,67	0,00	1,33
62 Serveis de tecnologies de la informació	777	0,8	1,2	66,92	21,49	4,76	2,32	2,45	1,42	0,13	0,51
63 Serveis d'informació	131	0,1	11,0	70,99	21,37	3,82	0,76	1,53	0,00	0,00	1,53
64 Mediació financera, excepte assegurances i fons de pensions	45	0,0	21,6	31,11	40,00	8,89	8,89	2,22	0,00	2,22	6,67
65 Assegurances, reassegurances i fons de pensions, excepte Seguretat Social obligatòria	12	0,0	9,1	41,67	8,33	8,33	16,67	0,00	16,67	0,00	8,33
66 Activitats auxiliars de la mediació financera i d'assegurances	1705	1,8	1,8	73,72	21,17	3,58	1,11	0,29	0,06	0,06	0,00
68 Activitats immobiliàries	6362	6,8	11,3	72,05	20,53	5,22	1,41	0,64	0,09	0,03	0,02
69 Activitats jurídiques i de comptabilitat	3.973	4,3	3,1	56,03	28,47	9,14	3,83	2,14	0,28	0,03	0,10
70 Activitats de les seus centrals; activitats de consultoria de gestió empresarial	659	0,7	3,1	56,15	27,92	6,68	5,16	1,82	1,06	0,46	0,76
71 Serveis tècnics d'arquitectura i enginyeria; assaigs i anàlisis tècnics	2.804	3,0	3,2	74,11	19,97	3,60	1,53	0,61	0,14	0,00	0,04
72 Recerca i desenvolupament	134	0,1	-5,0	75,37	13,43	4,48	5,22	0,00	0,75	0,75	0,00
73 Publicitat i estudis de mercat	1.050	1,1	7,7	72,29	17,90	4,48	2,86	2,19	0,10	0,10	0,10
74 Altres activitats professionals, científiques i tècniques	1.453	1,6	13,3	82,73	13,15	2,48	0,69	0,76	0,00	0,14	0,07
75 Activitats veterinàries	282	0,3	-2,1	56,74	26,95	12,77	1,77	1,06	0,71	0,00	0,00
77 Activitats de lloguer	1.663	1,8	5,1	53,22	31,57	9,68	3,25	1,50	0,36	0,24	0,18
78 Activitats relacionades amb l'ocupació	117	0,1	24,5	76,07	12,82	0,85	0,85	5,98	0,85	0,00	2,56
79 Activitats de les agències de viatges, operadors turístics i altres serveis de reserves i activitats que s'hi relacionen	511	0,5	4,5	39,33	33,07	10,96	5,28	3,33	2,94	1,37	3,72
80 Activitats de seguretat i investigació	94	0,1	3,3	51,06	20,21	6,38	3,19	6,38	8,51	0,00	4,26
81 Serveis a edificis i activitats de jardineria	2.122	2,3	12,6	59,00	23,56	8,34	3,58	3,44	0,99	0,42	0,66

CNAE-2009	Total 2017	Pes s/to- tal d'em- preses	Creix. perc. 2017/16	Pesos segons núm. assalariats l'any 2017							
				Sense assal.	1 a 2	3 a 5	6 a 9	10 a 19	20 a 49	50 a 99	100 o més
82 Activitats administratives d'oficina i altres activitats auxiliars a les empreses	3.127	3,4	3,9	70,04	21,11	4,96	1,82	1,09	0,64	0,22	0,13
85 Educació	2.267	2,4	7,2	57,87	18,84	9,57	4,81	2,82	3,44	1,94	0,71
86 Activitats sanitàries	3.934	4,2	4,9	70,64	20,34	5,39	1,78	1,09	0,46	0,05	0,25
87 Assistència de serveis socials amb allotjament	61	0,1	-6,2	19,67	9,84	6,56	3,28	14,75	26,23	11,48	8,20
88 Activitats de serveis socials sense allotjament	109	0,1	12,4	27,52	22,02	16,51	11,01	8,26	6,42	4,59	3,67
90 Activitats de creació, artístiques i d'espectacles	1.077	1,2	9,0	77,81	12,44	4,18	1,76	1,49	1,02	0,37	0,93
91 Activitats de biblioteques, arxius, museus i altres activitats culturals	134	0,1	-12,4	47,76	22,39	13,43	6,72	5,97	2,24	1,49	0,00
92 Activitats relacionades amb els jocs d'atzar i les apostes	249	0,3	-4,6	29,72	46,59	9,64	6,43	4,42	1,61	0,00	1,61
93 Activitats esportives, recreatives i d'entreteniment	1.419	1,5	6,8	41,79	27,98	13,88	7,12	5,00	2,40	0,78	1,06
94 Activitats associatives	796	0,9	15,2	29,90	44,35	11,31	7,54	4,40	1,63	0,63	0,25
95 Reparació d'ordinadors, d'efectes personals i efectes domèstics	872	0,9	1,5	66,86	25,11	5,50	2,06	0,34	0,11	0,00	0,00
96 Altres activitats de serveis personals	3.279	3,5	5,5	53,77	34,00	8,81	2,41	0,67	0,15	0,15	0,03

Font: OTIB, a partir de dades del DIRCE (INE).

També podem analitzar l'evolució de les empreses a les Illes Balears amb les dades de la TGSS que recull els centres de treball amb afiliats a la Seguretat Social (comptes de cotització). Segons aquesta font, les empreses d'alta a la Seguretat Social a les Illes són 43.735 el 2017, les quals sumen 1.188 empreses més que ara fa un any (un 2,8% més).

Les sis activitats amb major nombre de centres de treball pertanyen a la construcció i als serveis i representen el 51,0% d'empreses el 2017. Les activitats que es corresponen amb el sector de la construcció són: construcció d'immobles (2.979 empreses, que representen un 6,8% del total) i activitats especialitzades de la construcció (2.707 comptes, un 5,6% de les empreses). Respecte del sector dels serveis les activitats són les següents: comerç al detall (6.370 empreses, amb un pes del 14,6%), serveis de menjars i begudes (6.363 comptes, el 14,5% del total), comerç a l'engròs (1.984 empreses, el 4,5%), i serveis d'allotjament (1.911 comptes, amb un pes del 4,4%).

En termes interanuals, la gran majoria de les activitats mostren un augment del nombre d'empreses. De les activitats que agrupen més de 100 empreses, les que presenten els majors increments es troben a: reparació i instal·lació de maquinària i equips (són 54 comptes més, +13,9%) i construcció d'immobles (suma 273 empreses més, un +10,1%).

D'altra banda, hi ha 25 activitats on es redueix el nombre de centres de treball, repartides entre l'agricultura, la indústria i els serveis. D'entre aquestes les dues activitats amb més de 100 empreses que experimenten els majors descensos són: la fabricació d'altres materials de transport (8 comptes menys, el -6,0% menys), i la reparació d'ordinadors, d'efectes personals i efectes domèstics (11 menys, el -5,7%). També cal ressaltar, per la seva importància dins el teixit productiu, el descens en el comerç al detall de 76 comptes de cotització respecte al 2016, un -1,2%.

Quant a la distribució dels centres de treball per illa, s'observa un increment interanual a cada una d'elles. Les Pitiüses mostren un augment més destacat (Formentera un +2,6% i Eivissa un +1,9%), superant a Mallorca (+1,1%) i a Menorca (un +0,4%). Per activitats, el pes de Menorca en les activitats agrícoles i d'explotació forestal supera a la resta d'il·les. Formentera mostra una major concentració d'empreses de serveis de menjars i begudes i de comerç al detall. Eivissa el 2017 destaca en la construcció d'immobles i les activitats immobiliàries. Finalment, Mallorca, com a principal centre administratiu de l'arxipèlag, recull, en comparació, un pes superior de les empreses dedicades a activitats administratives, jurídiques, sanitàries i d'educació.

Taula 12. Taxes de creixement dels centres de treball balears amb afiliats a la Tresoreria General de la Seguretat Social per activitat econòmica (mitjana del 2017)

Codi	Activitat econòmica (CNAE-2009)	2017	2016	Var. Abs.	Var. (%)
01	Agricultura, ramaderia, caça i activitats dels serveis que s'hi relacionen	148	142	7	4,6
02	Silvicultura i explotació forestal	20	21	-1	-4,4
03	Pesca i aquicultura	3	3	0	0,0
08	Extracció de minerals no metàl·lics ni energètics	51	51	-0	-0,3
10	Indústries de productes alimentaris	436	422	14	3,2
11	Fabricació de begudes	109	106	3	2,8
13	Indústries tèxtils	61	59	1	2,4
14	Confecció de peces de vestir	59	55	4	6,5
15	Indústria del cuir i del calçat	89	86	2	2,7
16	Indústria de la fusta i del suro, excepte mobles; cistelleria i esparteria	192	196	-4	-2,0
17	Indústries del paper	9	9	0	0,0
18	Arts gràfiques i reproducció de suports enregistrats	163	158	5	3,2
20	Indústries químiques	41	40	2	4,2
21	Fabricació de productes farmacèutics	31	31	0	1,1
22	Fabricació de productes de cautxú i matèries plàstiques	19	19	-1	-3,0
23	Fabricació d'altres productes minerals no metàl·lics	177	183	-6	-3,1
24	Metal·lúrgia; fabricació de productes bàsics de ferro, acer i ferroaliatges	16	17	-0	-2,5
25	Fabricació de productes metàl·lics, excepte maquinària i equips	404	395	9	2,4
26	Fabricació de productes informàtics, electrònics i òptics	12	12	1	5,1
27	Fabricació de materials i equips elèctrics	11	12	-1	-11,6
28	Fabricació de maquinària i equips n.c.a.a.	36	38	-3	-6,7
29	Fabricació de vehicles de motor, remolcs i semiremolcs	2	2	1	35,0
30	Fabricació d'altres materials de transport	122	130	-8	-6,0
31	Fabricació de mobles	157	153	4	2,7
32	Indústries manufactureres diverses	87	90	-2	-2,5
33	Reparació i instal·lació de maquinària i equips	446	391	54	13,9
35	Subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat	31	31	-0	-0,8
36	Captació, potabilització i distribució d'aigua	75	71	4	5,3
37	Recollida i tractament d'aigües residuals	18	18	0	0,5
38	Activitats de recollida, tractament i eliminació de residus; activitats de valorització	67	64	2	3,8
39	Activitats de descontaminació i altres serveis de gestió de residus	1	3	-2	-65,7
41	Construcció d'immobles	2.979	2.706	273	10,1
42	Construcció d'obres d'enginyeria civil	92	91	1	0,5
43	Activitats especialitzades de la construcció	2.707	2.563	144	5,6
45	Venda i reparació de vehicles de motor i motocicletes	1.138	1.129	10	0,9
46	Comerç a l'engròs i intermediaris del comerç, excepte de vehicles de motor i motocicletes	1.984	1.957	27	1,4
47	Comerç al detall, excepte el comerç de vehicles de motor i motocicletes	6.370	6.445	-76	-1,2
49	Transport terrestre; transport per canonades	1.773	1.680	93	5,5
50	Transport marítim i per vies de navegació interiors	21	15	6	40,6

Codi	Activitat econòmica (CNAE-2009)	2017	2016	Var. Abs.	Var. (%)
51	Transport aeri	28	24	3	13,4
52	Emmagatzemament i activitats afins al transport	244	243	1	0,3
53	Activitats postals i de correus	43	37	6	16,2
55	Serveis d'allotjament	1.911	1.802	109	6,0
56	Serveis de menjars i begudes	6.363	6.312	51	0,8
58	Edició	77	76	1	1,3
59	Activitats de cinematografia, de vídeo i de programes de televisió, activitats d'enregistrament de so i edició musical	52	55	-2	-4,4
60	Activitats d'emissió i programació de ràdio i televisió	35	35	-0	-0,7
61	Telecomunicacions	95	100	-5	-5,2
62	Serveis de tecnologies de la informació	231	213	18	8,2
63	Serveis d'informació	98	91	7	7,3
64	Mediació financera, excepte assegurances i fons de pensions	80	73	8	10,8
65	Assegurances, reassegurances i fons de pensions, excepte Seguretat Social obligatòria	74	74	-0	-0,6
66	Activitats auxiliars de la mediació financera i d'assegurances	299	299	-0	-0,1
68	Activitats immobiliàries	1.380	1.271	109	8,6
69	Activitats jurídiques i de comptabilitat	1.427	1.409	18	1,3
70	Activitats de les seues centrals; activitats de consultoria de gestió empresarial	266	266	1	0,2
71	Serveis tècnics d'arquitectura i enginyeria; assaigs i anàlisis tècnics	506	479	27	5,6
72	Recerca i desenvolupament	39	41	-3	-6,1
73	Publicitat i estudis de mercat	190	183	7	3,9
74	Altres activitats professionals, científiques i tècniques	181	182	-2	-0,9
75	Activitats veterinàries	115	114	1	1,2
77	Activitats de lloguer	739	744	-5	-0,7
78	Activitats relacionades amb l'ocupació	41	36	5	14,8
79	Activitats de les agències de viatges, operadors turístics i altres serveis de reserves i activitats que s'hi relacionen	330	310	21	6,7
80	Activitats de seguretat i investigació	70	71	-0	-0,6
81	Serveis a edificis i activitats de jardineria	1.133	1.057	76	7,2
82	Activitats administratives d'oficina i altres activitats auxiliars a les empreses	350	322	28	8,6
84	Administració pública, defensa i Seguretat Social obligatòria	670	660	10	1,5
85	Educació	1.033	1.008	25	2,5
86	Activitats sanitàries	1.004	991	13	1,3
87	Assistència de serveis socials amb allotjament	80	79	1	1,6
88	Activitats de serveis socials sense allotjament	164	161	3	1,9
90	Activitats de creació, artístiques i d'espectacles	129	125	4	3,5
91	Activitats de biblioteques, arxius, museus i altres activitats culturals	56	60	-4	-6,1
92	Activitats relacionades amb els jocs d'atzar i les apostes	122	116	6	5,3
93	Activitats esportives, recreatives i d'entreteniment	737	706	31	4,5
94	Activitats associatives	828	816	11	1,4
95	Reparació d'ordinadors, d'efectes personals i efectes domèstics	183	194	-11	-5,7
96	Altres activitats de serveis personals	1.459	1.405	55	3,9
97	Activitats de les llars que donen ocupació a personal domèstic	709	706	3	0,4
99	Organismes extraterritorials	11	11	-0	-3,1
	No tipificades	1	1	0	0,0
	TOTAL	43.735	42.547	1.188	2,8

Font: OTIB a partir de dades de la TGSS.

Taula 13. Centres de treball en alta a la Seguretat Social per activitat econòmica i illa (2017)

Codi	Activitat econòmica (CNAE-2009)	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formen- tera	% Mallorca	% Menorca	% Eivissa	% Formentera
01	Agricultura, ramaderia, caça i activitats dels serveis que s'hi relacionen	669	131	76	6	1,5	2,8	0,9	1,0
02	Silvicultura i explotació forestal	14	3	4	0	0,0	0,1	0,0	0,0
03	Pesca i aquicultura	95	26	15	8	0,2	0,6	0,2	1,2
08	Extracció de minerals no metàl·lics ni energètics	40	5	6	0	0,1	0,1	0,1	0,0
10	Indústries de productes alimentaris	309	68	42	3	0,7	1,4	0,5	0,4
11	Fabricació de begudes	87	11	7	2	0,2	0,2	0,1	0,3
13	Indústries tèxtils	44	5	10	0	0,1	0,1	0,1	0,0
14	Confecció de peces de vestir	37	3	15	0	0,1	0,1	0,2	0,1
15	Indústria del cuir i del calçat	33	52	1	1	0,1	1,1	0,0	0,1
16	Indústria de la fusta i del suro, excepte mobles; cistelleria i esparteria	144	30	21	2	0,3	0,6	0,3	0,3
17	Indústries del paper	7	2	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0
18	Arts gràfiques i reproducció de suports enregistrats	126	12	20	0	0,3	0,3	0,2	0,0
20	Indústries químiques	35	0	4	0	0,1	0,0	0,1	0,0
21	Fabricació de productes farmacèutics	30	0	1	0	0,1	0,0	0,0	0,0
22	Fabricació de productes de cautxú i matèries plàstiques	14	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0
23	Fabricació d'altres productes minerals no metàl·lics	142	5	19	1	0,3	0,1	0,2	0,2
24	Metal·lúrgia; fabricació de productes bàsics de ferro, acer i ferroaliatges	14	21	1	0	0,0	0,4	0,0	0,0
25	Fabricació de productes metàl·lics, excepte maquinària i equips	312	2	43	1	0,7	0,0	0,5	0,2
26	Fabricació de productes informàtics, electrònics i òptics	5	38	5	0	0,0	0,8	0,1	0,0
27	Fabricació de materials i equips elèctrics	11	2	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0
28	Fabricació de maquinària i equips n.c.a.a.	32	1	4	0	0,1	0,0	0,1	0,0
29	Fabricació de vehicles de motor, remolcs i semiremolcs	2	3	0	0	0,0	0,1	0,0	0,0

Codi	Activitat econòmica (CNAE-2009)	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formen- tera	% Mallorca	% Menorca	% Eivissa	% Formentera
30	Fabricació d'altres materials de transport	104	13	12	0	0,2	0,3	0,2	0,0
31	Fabricació de mobles	130	17	5	2	0,3	0,4	0,1	0,2
32	Indústries manufactureres diverses	59	26	5	0	0,1	0,5	0,1	0,0
33	Reparació i instal·lació de maquinària i equips	294	35	57	5	0,7	0,7	0,7	0,7
35	Subministrament d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat	29	1	1	0	0,1	0,0	0,0	0,0
36	Captació, potabilització i distribució d'aigua	52	9	11	0	0,1	0,2	0,1	0,0
37	Recollida i tractament d'aigües residuals	14	1	2	1	0,0	0,0	0,0	0,1
38	Activitats de recollida, tractament i eliminació de residus; activitats de valorització	49	8	7	0	0,1	0,2	0,1	0,0
39	Activitats de descontaminació i altres serveis de gestió de residus	1	1	1	0	0,0	0,0	0,0	0,0
41	Construcció d'immobles	2.035	218	431	22	4,6	4,6	5,2	3,5
42	Construcció d'obres d'enginyeria civil	50	18	22	2	0,1	0,4	0,3	0,2
43	Activitats especialitzades de la construcció	1.878	211	443	39	4,3	4,4	5,4	6,1
45	Venda i reparació de vehicles de motor i motocicletes	864	93	161	11	2,0	2,0	1,9	1,7
46	Comerç a l'engròs i intermediaris del comerç, excepte de vehicles de motor i motocicletes	1.524	165	251	18	3,5	3,5	3,0	2,9
47	Comerç al detall, excepte el comerç de vehicles de motor i motocicletes	4.677	633	1.032	103	10,7	13,3	12,5	16,3
49	Transport terrestre; transport per canonades	1.147	107	396	29	2,6	2,3	4,8	4,6
50	Transport marítim i per vies de navegació interiors	195	35	104	13	0,4	0,7	1,3	2,1
51	Transport aeri	22	0	2	0	0,1	0,0	0,0	0,0
52	Emmagatzemament i activitats afins al transport	195	29	46	1	0,4	0,6	0,6	0,1
53	Activitats postals i de correus	32	1	3	1	0,1	0,0	0,0	0,2
55	Serveis d'allotjament	1.223	166	347	67	2,8	3,5	4,2	10,6
56	Serveis de menjars i begudes	4.612	514	1.066	116	10,5	10,8	12,9	18,4
58	Edició	63	8	5	0	0,1	0,2	0,1	0,0

Codi	Activitat econòmica (CNAE-2009)	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formen- tera	% Mallorca	% Menorca	% Eivissa	% Formentera
59	Activitats de cinematografia, de vídeo i de programes de televisió, activitats d'enregistrament de so i edició musical	42	3	10	0	0,1	0,1	0,1	0,1
60	Activitats d'emissió i programació de ràdio i televisió	28	2	4	1	0,1	0,0	0,0	0,2
61	Telecomunicacions	82	2	15	1	0,2	0,0	0,2	0,1
62	Serveis de tecnologies de la informació	195	7	11	0	0,4	0,2	0,1	0,0
63	Serveis d'informació	86	3	2	0	0,2	0,1	0,0	0,0
64	Mediació financera, excepte assegurances i fons de pensions	68	4	1	0	0,2	0,1	0,0	0,0
65	Assegurances, reassegurances i fons de pensions, excepte Seguretat Social obligatòria	69	4	2	0	0,2	0,1	0,0	0,0
66	Activitats auxiliars de la mediació financera i d'assegurances	235	20	39	6	0,5	0,4	0,5	0,9
68	Activitats immobiliàries	927	97	235	11	2,1	2,0	2,8	1,7
69	Activitats jurídiques i de comptabilitat	1.114	92	191	12	2,5	1,9	2,3	1,9
70	Activitats de les seus centrals; activitats de consultoria de gestió empresarial	220	10	34	1	0,5	0,2	0,4	0,2
71	Serveis tècnics d'arquitectura i enginyeria; assaigs i anàlisis tècnics	375	36	65	3	0,9	0,8	0,8	0,5
72	Recerca i desenvolupament	35	3	4	0	0,1	0,1	0,0	0,0
73	Publicitat i estudis de mercat	150	10	23	0	0,3	0,2	0,3	0,0
74	Altres activitats professionals, científiques i tècniques	150	9	22	1	0,3	0,2	0,3	0,1
75	Activitats veterinàries	87	8	17	2	0,2	0,2	0,2	0,3
77	Activitats de lloguer	556	54	111	24	1,3	1,1	1,3	3,8
78	Activitats relacionades amb l'ocupació	33	0	2	0	0,1	0,0	0,0	0,0
79	Activitats de les agències de viatges, operadors turístics i altres serveis de reserves i activitats que s'hi relacionen	253	12	42	3	0,6	0,3	0,5	0,4
80	Activitats de seguretat i investigació	55	4	12	0	0,1	0,1	0,1	0,0
81	Serveis a edificis i activitats de jardineria	742	133	174	8	1,7	2,8	2,1	1,3
82	Activitats administratives d'oficina i altres activitats auxiliars a les empreses	265	17	39	1	0,6	0,4	0,5	0,1

Codi	Activitat econòmica (CNAE-2009)	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formen- tera	% Mallorca	% Menorca	% Eivissa	% Formentera
84	Administració pública, defensa i Seguretat Social obligatòria	528	78	48	6	1,2	1,6	0,6	1,0
85	Educació	819	76	113	3	1,9	1,6	1,4	0,4
86	Activitats sanitàries	810	62	113	6	1,8	1,3	1,4	0,9
87	Assistència de serveis socials amb allotjament	73	2	4	0	0,2	0,0	0,0	0,0
88	Activitats de serveis socials sense allotjament	143	5	13	0	0,3	0,1	0,2	0,0
90	Activitats de creació, artístiques i d'espectacles	96	12	17	0	0,2	0,3	0,2	0,1
91	Activitats de biblioteques, arxius, museus i altres activitats culturals	44	11	5	0	0,1	0,2	0,1	0,0
92	Activitats relacionades amb els jocs d'atzar i les apostes	92	4	20	1	0,2	0,1	0,2	0,2
93	Activitats esportives, recreatives i d'entreteniment	505	79	129	10	1,1	1,7	1,6	1,6
94	Activitats associatives	662	63	103	5	1,5	1,3	1,2	0,8
95	Reparació d'ordinadors, d'efectes personals i efectes domèstics	147	21	26	0	0,3	0,4	0,3	0,0
96	Altres activitats de serveis personals	1068	106	216	13	2,4	2,2	2,6	2,0
97	Activitats de les llars que donen ocupació a personal domèstic	11696	984	1701	62	26,6	20,7	20,6	9,8
99	Organismes extraterritorials	9	0	2	0	0,0	0,0	0,0	0,0
	TOTAL	43.904	4.762	8.264	631	100,0	100,0	100,0	100,0

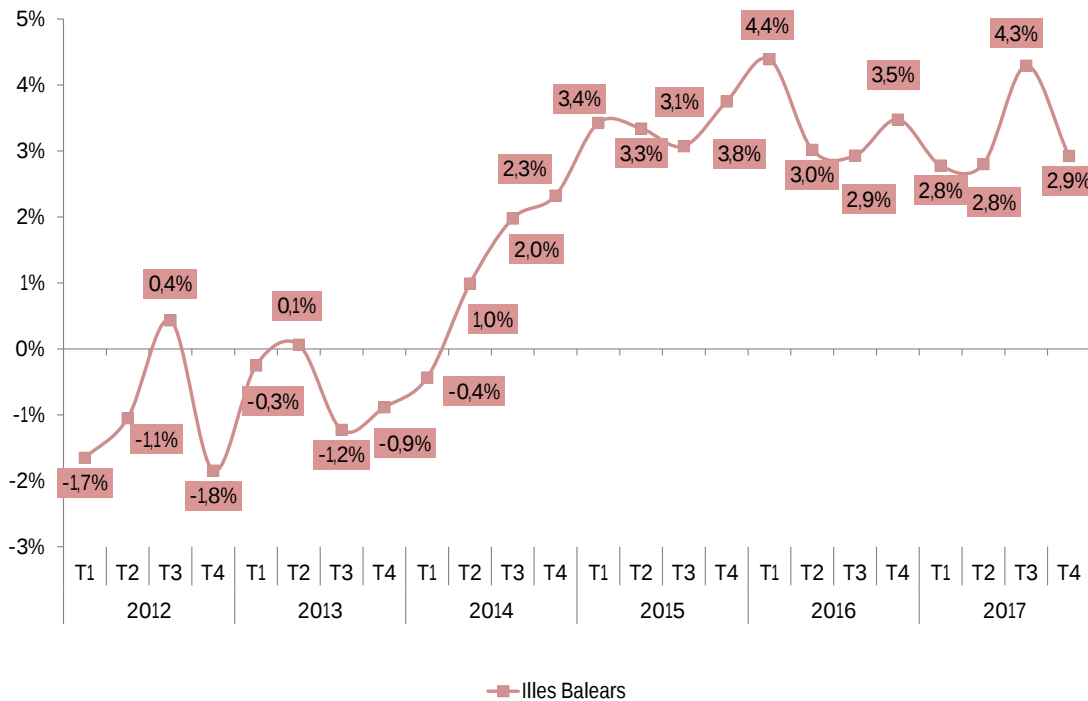
Font: OTIB, a partir de dades de la TGSS.

L'ibestat recull, per la seva banda, la demografia de les empreses de les Illes inscrites a la Seguretat Social. Aquesta operació estadística mostra que el nombre total d'empreses en el quart trimestre de 2017 és de 36.713, un 2,9% més que el mateix període del 2016 (vegeu gràfic 13). Com es pot observar al gràfic, des del segon trimestre del 2014 el creixement és positiu.

La distribució de les empreses per illa segueix la distribució de població de l'arxipèlag.

Així, la distribució habitual està encapçalada per Mallorca, amb 28.754 empreses, seguida per Eivissa (6.189), Menorca (3.380) i Formentera (529 empreses). En termes interanuals, per tercer any consecutiu totes les illes mostren creixements del nombre de negocis creats. Les Pitiüses augmenten amb més força, un 3,7% a Formentera i un 3,2% a Eivissa. Mallorca també registra un creixement per sobre del 3%, concretament del 3,1%, seguida de Menorca, amb un 2,4% més d'empreses que ara fa un any.

Gràfic 13. Evolució de la variació interanual de les empreses d'alta a la Seguretat Social de les Illes Balears (2012-2017)

Font: OTIB, a partir de dades de l'ibestat i de la TGSS.

Amb les dades que presenta l'ibestat es pot calcular la ràtio d'altres d'empreses. Si la ràtio és inferior a 1 vol dir que les baixes superen les altes. En canvi, els resultats superiors a 1 s'obtenen quan la creació de noves empreses supera els tancaments. A simple vista es fa palès com la distribució d'aquesta ràtio és bastant constant (vegeu el gràfic 14). A tall d'exemple, al quart trimestre de 2017 s'han

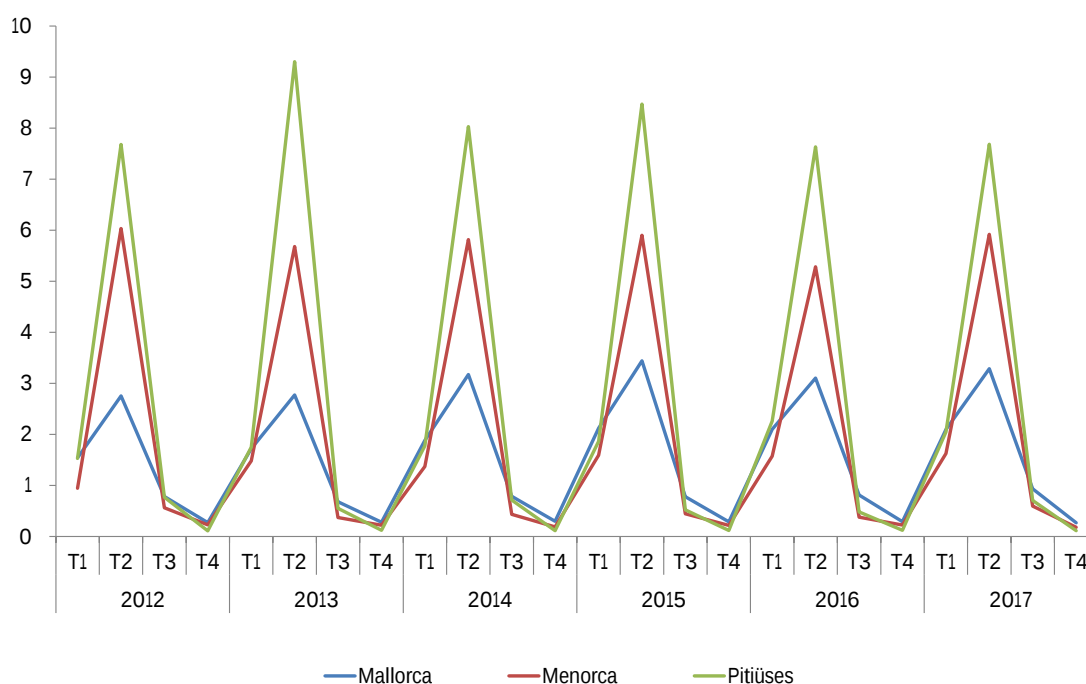
obert 2.088 negocis, mentre que n'han tancat 9.390, de manera que la ràtio assoleix un valor de 0,22, ja que les baixes superen les altes. El 2017 pràcticament s'ha constituït una empresa de cada 5 existents, mentre que les altres quatre han cessat l'activitat.

Aquestes dades també donen informació respecte de l'estacionalitat característica de

l'economia de les Balears. Com s'observa al gràfic a simple vista, a totes les illes es repeteix el mateix patró respecte de les altes i baixes de negocis: els dos primers trimestres de l'any la ràtio supera el punt, és a dir, es creen més empreses de les que tanquen, especialment en el cas del segon trimestre de cada any. En canvi, en els dos darrers el valor és inferior a 1, la qual cosa es tradueix en una major destrucció d'empreses. Per tant, el segon trimestre és el que registra un major dinamisme en la creació d'empreses a les Balears, mentre que el quart és el que més baixes comptabilitza.

D'acord amb el gràfic, la diferència d'altes i baixes d'empreses destaca clarament en el cas de les Pitiüses, i supera la resta d'illes. Aquest perfil mostra la marcada estacionalitat que presenten les illes menors, ja que malgrat que es creen un gran nombre d'empreses al començament de l'any, el mercat no és capaç de mantenir-les en funcionament al final de l'exercici. Menorca presenta el mateix patró, tot i que amb menor intensitat. A Mallorca també es repeteix la distribució trimestral, però més moderada, pel fet de ser l'illa on es centralitzen molts dels serveis administratius, de manera que el nombre d'empreses experimenta menys variacions.

Gràfic 14. Ràtio d'altes i baixes d'empreses per illes (1T 2012-4T 2017)

Font: OTIB, a partir de dades de l'bestat.

Aquesta mateixa font ens permet distribuir les empreses segons el sector econòmic, tant les que es creen com les que es tanquen. La distribució sectorial reproduceix l'estructura econòmica de les Illes. Concretament, pel que fa als serveis (el sector amb més importància econòmica a les Balears) el pes de les altes el 2017 és del 80,9% i el pes de les bai-

xes és del 83,2%. A continuació, les altes a la construcció representen el 13,7% i les baixes l'11,5%. Li segueix la indústria, on el pes de creació d'empreses és del 3,5% i el de tancaments és del 3,3%. Finalment, a l'agricultura el pes de les altes és de l'1,9% i el de les baixes el 2,0%.

La ràtio del 2017 és de l'1,07. Aquest valor és superior a 1, per tant, es comptabilitzen més empreses que inicien l'activitat de les que tanquen. Tots els sectors registren valors superiors o iguals a 1. Dins del sector dels

serveis, del total de noves empreses (altes menys baixes), el 62,5% s'han obert a la resta de serveis, seguides de l'hostaleria, on s'han creat el 29,6%, i del transport i emmagatzematge (7,9%).

Taula 14. Altes, baixes i ràtio d'altes d'empreses per sector a les Illes Balears (2017)

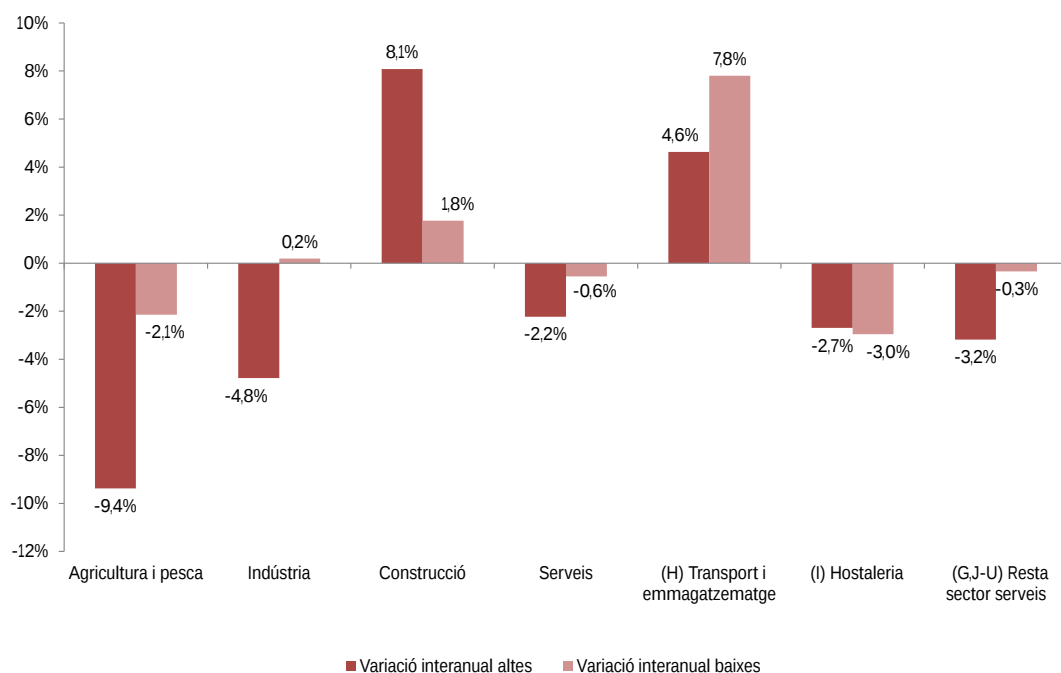
2017	Alta d'empreses	Baixa d'empreses	Ràtio d'altes
TOTAL	17.051	16.008	1,07
AGRICULTURA I PESCA	319	320	1,00
INDÚSTRIA	597	532	1,12
CONSTRUCCIÓ	2.342	1.843	1,27
SERVEIS	13.793	13.313	1,04
Transport i emmagatzematge	1.447	1.409	1,03
Hostaleria	5.127	4.985	1,03
Resta del sector dels serveis	7.219	6.919	1,04

Font: OTIB, a partir de dades de l'Ibestat.

La variació interanual de les altes i les baixes per sectors mostra el 2017 diferents comportaments. Per una banda la variació total de les altes experimenta un descens del -1,2%, i per l'altra, les baixes perden un -0,3%. Pel que fa a la creació d'empreses, només augmenten

les altes la construcció (+8,1%) i el transport i l'emmagatzematge (+4,6%). Quant als tancaments, es redueixen especialment a l'agricultura (-2,1%) i a l'hostaleria (-3,0%).

Gràfic 15. Variació interanual d'altres i baixes d'empreses per sector a les Illes Balears (2017)

Font: OTIB, a partir de dades de l'Inbestat.

Per concloure, com s'ha comentat les micro-empreses són el tipus d'empresa característic de l'economia de les Illes, de tal manera que el 55% d'elles no compten amb cap persona assalariada. Quant a l'activitat, es troben concentrades majoritàriament en els sectors amb més pes dins l'economia de l'arxipèlag: els serveis i la construcció.

La distribució per illa mostra la diversitat de les activitats amb major nombre d'empreses a cada una de les illes. A Mallorca, com a centre administratiu de la comunitat autònoma, el pes de les activitats jurídiques o sanitàries supera el de la resta d'illes. A Menorca

les activitats agrícoles i ramaderes superen la mitjana. A les Pitiüses, les relacionades amb la restauració, l'hostaleria i el comerç són les que tenen més presència.

Per altra banda, les altes i les baixes d'empreses estan relacionades amb l'estacionalitat de l'economia balear, mostren una gran creació d'empreses durant el segon trimestre de cada any i un increment dels tancaments en el quart trimestre, coincidint amb la temporada baixa turística.

PART III. EL MERCAT DE TREBALL A LES ILLES BALEARS

3.1. La població activa

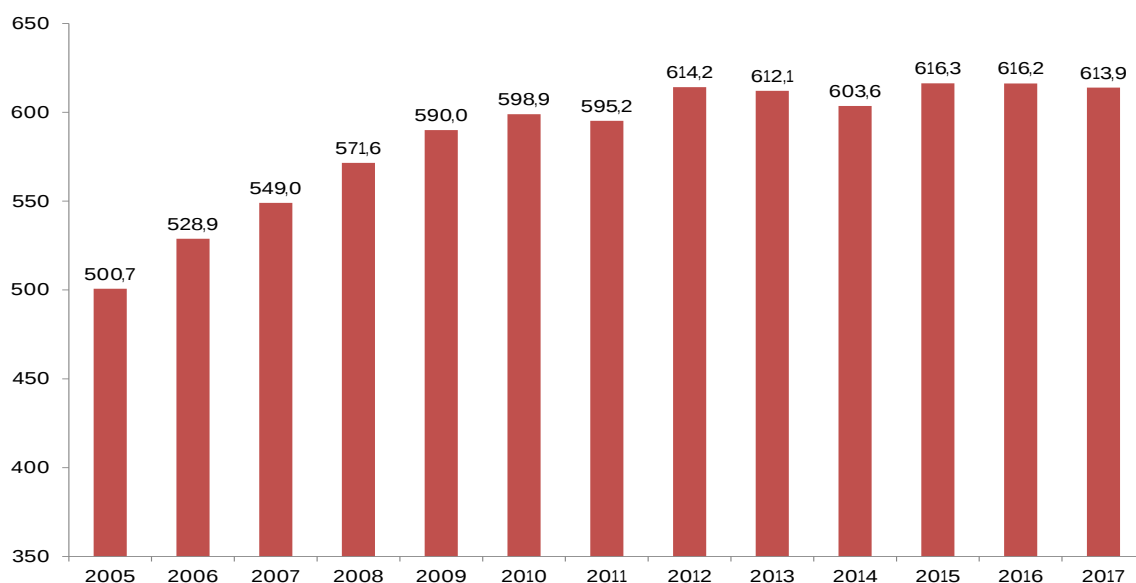
3.1.1. Evolució de la població activa i de la població inactiva

El 2017 disminueix la població activa de les Balears (-0,4%) i la inactiva creix un +4,6%.

A partir d'aquest apartat a l'informe es realitza una revisió dels principals indicadors del mercat de treball de les Illes Balears l'any 2017. Per començar, es fa referència a la població activa de les Illes (conjunt d'ocupats més aturats), seguint les dades de l'Enquesta de població activa de l'INE.

La població activa de les Illes suma 613.900 persones el 2017, experimentant un descens respecte el 2016 (-0,4%). Tot i el descens, és un dels majors valors en tota la sèrie analitzada al gràfic 16. En comparació amb la població activa de l'any 2000, ara fa 17 anys, la gran incorporació de persones al mercat de treball de les Illes Balears ha provocat un fort increment d'aquest indicador (+50,8%).

Gràfic 16. Evolució de la població activa a les Balears (2005-2017)⁷

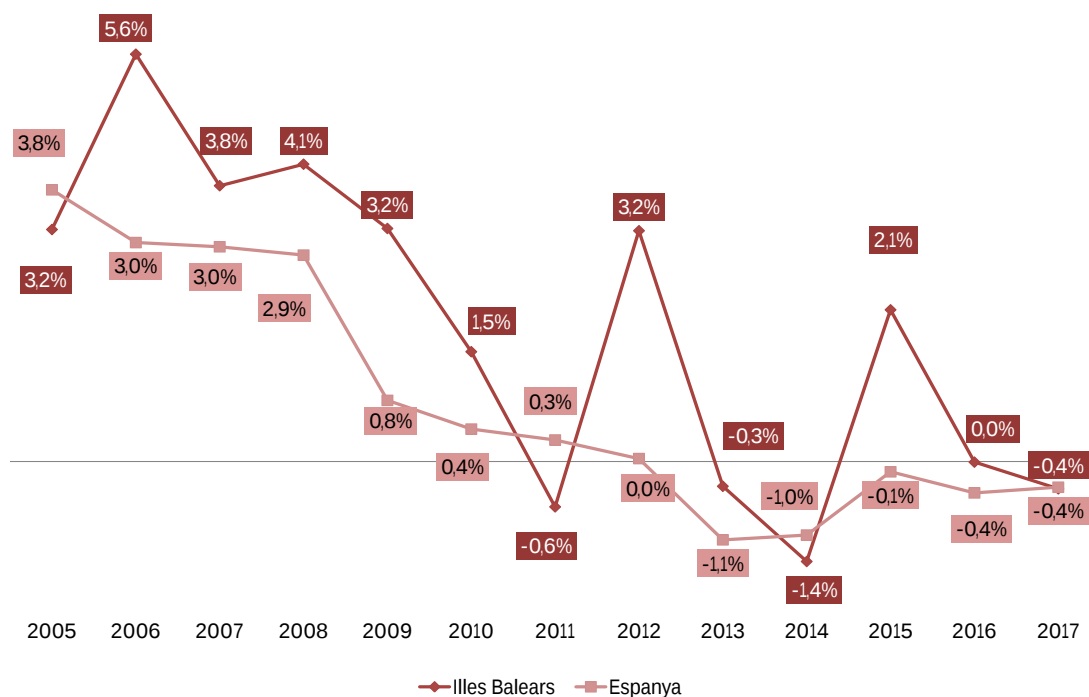
Font: OTIB, a partir de les dades de l'EPA (INE).

En termes interanuals, la població activa disminueix lleugerament l'any 2017, tant a les Balears com a Espanya (-0,4% en ambdós casos). Com s'observa al gràfic 17, les variacions interanuals de les Illes se situen habi-

tualment per sobre de les nacionals, que, per altra banda, mostren un comportament més lineal que les Balears.

⁷Unitats: milers de persones.

Gràfic 17. Creixement relatiu de la població activa a les Balears i a Espanya (2005-2017)

Font: OTIB, a partir de les dades de l'EPA (INE).

El mercat de treball està integrat per la població activa i la població inactiva. La inactiva agrupa les persones que tenen edat de treballar però que, per diverses raons, no cerquen una ocupació. Segons l'EPA, els motius per a la inactivitat són: ser estudiant, estar jubilat o dedicar-se a les tasques de la llar, entre d'altres.

El conjunt de persones inactives a les Illes és de 343.925 persones el 2017. Respecte d'ara fa un any, els inactius han pujat un 4,6% i sumen 15.250 persones més que el 2016. Pel que fa a les causes per a la inactivitat i en termes interanuals el grup d'estudiants i els jubilats perden pes (-1,1 p.p. i -2,0 p.p., respectivament), mentre que n'augmenta entre les persones dedicades a la llar (+1,0 punts) i als altres motius (+2,1 punts). Si es compleixen les previsions de la població a mitjà i llarg termini, es pot esperar un progressiu

increment dels inactius per raó de la jubilació i un lleuger descens de la població que estudia. En el primer cas, d'acord amb la major esperança de vida i de la menor mortalitat pujarà el nombre de persones amb dret a una pensió per jubilació. En el segon, perquè la tendència decreixent de la natalitat pot fer disminuir el col·lectiu de joves estudiants.

Això es pot observar si es fa una comparativa amb els resultats de l'any 2007. De manera habitual la jubilació és la causa que concentra la major part dels inactius a les Illes (38,2%), a més de ser el motiu que més ha guanyat pes respecte de l'any 2007 (+5,8 p.p.). El segon motiu en proporció és el de la dedicació a les tasques de la llar, el qual agrupa al 26,4% de les persones que no treballen. Ara bé, respecte del 2007 ha perdut pes (-5,8 p.p.), probablement perquè aquestes han optat per incorporar-se al mercat de treball o

bé per tornar al sistema educatiu. De fet, els estudiants suposen el 15,8% dels inactius, xifra que s'ha incrementat 2,0 punts en els darrers deu anys. La resta d'inactius es troben englobats als altres motius, entre els quals es poden trobar les persones amb incapacitat

permanent o les que perceben una pensió distinta de la jubilació. Aquest grup representa el 19,6% del total i respecte de l'any 2007 ha perdut pes, concretament representen 2,6 p.p. menys.

Taula 15. Evolució de la població activa i de la inactiva a les Illes Balears (2008-2017)

	2008	2010	2012	2014	2016	2017
Pob. activa	571.575	598.925	614.150	603.600	616.200	613.875
Pob. inactiva	307.875	304.150	302.450	326.525	328.675	343.925
Pes dels inactius segons la seva vinculació a l'activitat						
Actius potencials: totals	1,6%	3,1%	3,6%	4,0%	3,2%	3,4%
Actius potencials: desanimats	0,9%	1,7%	1,9%	2,0%	2,0%	2,7%
Altres inactius	98,4%	96,9%	96,4%	96,0%	96,8%	96,6%
Pes segons la classe principal d'inactivitat						
Estudiants	13,8%	16,1%	15,3%	14,4%	16,9%	15,8%
Jubilats	33,8%	36,8%	38,7%	37,2%	40,1%	38,2%
Tasques de la llar	32,3%	27,7%	26,3%	28,8%	25,4%	26,4%
Altres	20,1%	19,3%	19,7%	19,6%	17,5%	19,6%

Font: OTIB, a partir de dades de l'EPA (INE).

El perfil habitual de la població activa a les Illes és el següent: home (54,2%), de 25 a 54 anys (77,8%) i de nacionalitat espanyola (78,0%). Ara bé, tot i que el perfil majoritari no ha canviat des de l'any 2000, sí que ho ha fet si s'analitzen cada una de les característiques per separat. Per exemple, respecte al sexe, destaca l'augment del pes de les dones tot seguint la major incorporació femenina al mercat de treball, que han passat de ser el 41,0% de la població activa l'any 2000 a ser el 45,8% el 2017. Respecte de les dades del 2016, el nombre de dones actives ha disminuït un 1,9%.

Per grups d'edat, els menors de 25 anys representen el 7,0% dels actius, les persones de 25 a 54 anys són el 77,8% i els majors de 55 anys són el 15,3%. Si es comparen els

pesos amb els del començament del segle (any 2000), es fa palès com les projeccions demogràfiques de la població es traslladen al mercat de treball. El grup de joves ha perdut en aquests 17 anys 7,5 punts respecte del total d'actius. Aquesta diferència s'ha distribuït entre les persones de 25 a 54 anys (+1,9 p.p.), però sobretot entre el grup de major edat (+5,6 p.p.), seguint el ritme d'augment de la població més gran. En termes interanuals, el grup de 25 a 54 anys perd un 1,4% d'efectius, mentre que els més joves incrementen el seu nombre un +1,3% i els més grans un 4,0%.

Per nacionalitat, els espanyols suposen quasi quatre de cada cinc actius a les Balears (78,0%), i la resta són estrangers (22,0%). D'aquests, el 9,5% són membres de la Unió Europea i el 12,4% restant són de fora de la

Unió. En comparació amb l'any 2005, s'observa una reducció de la importància del pes dels extracomunitaris en el grup d'estrangers. En aquests anys, mentre que els no comunitaris han perdut 3,5 p.p., els ciutadans comunitaris han incrementat el seu pes en 6,1

punts. D'acord amb les dades del 2016, el nombre d'actius espanyols i comunitaris ha disminuït (un -0,7% i un -1,3%, respectivament), mentre que els actius no comunitaris han incrementat el seu nombre (+2,6%).

Taula 16. Evolució de la població activa total per sexe, edat i nacionalitat a les Illes Balears (2008-2017)

Anys	TOTAL	SEXE		EDAT			NACIONALITAT		
		Homes	Dones	16 a 24 anys	25 a 54 anys	55 anys i més	Espanyols	UE-27	NO UE
2008	571,6	56,5%	43,5%	10,5%	78,5%	11,0%	74,9%	7,6%	17,5%
2010	598,9	54,9%	45,1%	9,5%	79,0%	11,5%	74,8%	8,8%	16,4%
2012	614,2	54,0%	46,0%	8,4%	78,1%	13,5%	77,8%	10,4%	11,9%
2014	603,6	54,1%	45,9%	7,1%	79,0%	13,9%	77,8%	9,9%	12,2%
2016	616,2	53,5%	46,5%	6,8%	78,5%	14,7%	78,3%	9,6%	12,1%
2017	613,9	54,2%	45,8%	7,0%	77,8%	15,3%	78,0%	9,5%	12,4%

Font: OTIB, a partir de dades de l'EPA (INE).

L'any 2017 l'augment interanual de població del +0,8% no s'ha traslladat a la població activa que experimenta un descens respecte d'ara fa un any (-0,4%), sinó que s'observa un augment de la població inactiva del +4,6%, a conseqüència de l'increment de les persones

que es dediquen a les tasques de la llar i a altres motius. El perfil majoritari de la població activa a les Illes es masculí, de 25 a 54 anys i de nacionalitat espanyola, tot i que l'evolució mostra un increment progressiu de les dones actives.

3.1.2 Població activa per nivell d'estudis

El nombre d'actius amb educació superior ha augmentat el 2017.

En aquest apartat es presenta el perfil educatiu dels actius de les Illes Balears. El nivell educatiu/formatiu de les persones és un factor clau en la seva participació en el mercat laboral. Atesa la importància d'aquest tret del perfil de les persones que cerquen activament una feina s'analitzaran diversos indicadors.

Tot i que és evident que els beneficis d'una major formació i unes majors capacitats de les persones repercuteixen favorablement en l'economia, també s'han de tenir en compte

les particulars característiques que presenta cada economia amb la finalitat de que la formació de les persones vagi en concordança amb el mercat de treball al qual s'han d'incorporar. L'economia de les Balears es caracteritza per la seva concentració en els serveis i la construcció, els quals demanden principalment mà d'obra amb mitjana i baixa qualificació. Així, l'elevada oferta de llocs de feina poc qualificats condiciona desfavorablement els resultats educatius de les Balears.

Com es pot observar a la taula 17, a les Illes Balears la major part dels actius compten amb una mitjana o baixa qualificació educativa i, a més, ho fan en major proporció que

en el conjunt nacional. De fet, mentre que el pes de les Illes en la primera i segona etapa d'educació secundària supera la mitjana nacional, en educació superior la situació és la contrària. El 2017, el 32,0% dels actius ha finalitzat l'educació superior, resultat que si-

tua a les Balears com la quarta comunitat autònoma amb el pes més baix, 7,0 punts per sota de la mitjana nacional i a 21,8 punts de la comunitat amb el major pes de titulats superiors (el País Basc, amb el 53,8%).

Taula 17. Distribució percentual de la població activa per nivell d'estudis i comunitat autònoma (2017)

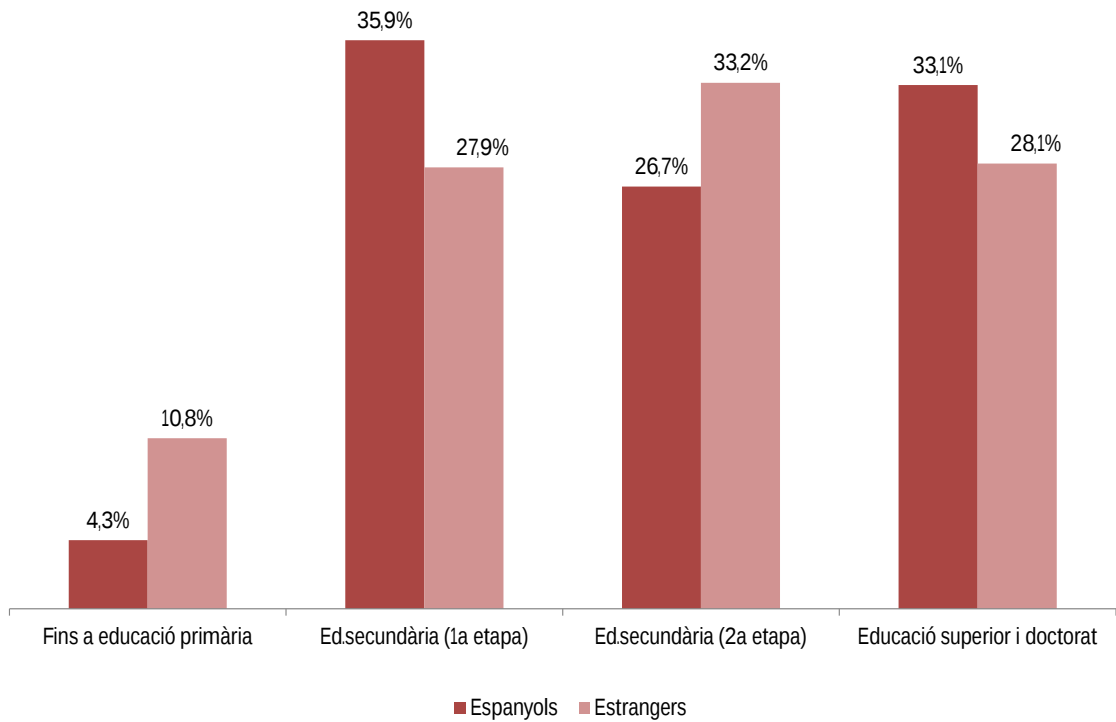
Comunitat autònoma	Fins a educació primària	Ed. secundària (1a etapa)	Ed. secundària (2a etapa)	Educació superior i doctorat
Andalusia	11,4	35,5	21,1	32,0
Aragó	7,2	26,1	27,6	39,2
Astúries	5,0	23,4	24,2	47,4
Illes Balears	5,7	34,1	28,1	32,0
Canàries	11,6	29,4	26,8	32,2
Cantàbria	3,3	26,1	26,1	44,5
Castella i Lleó	6,5	30,2	25,2	38,1
Castella-la Manxa	9,5	37,8	23,0	29,8
Catalunya	7,9	27,1	22,9	42,1
Com. Valenciana	5,3	34,0	25,5	35,2
Extremadura	8,1	44,0	18,1	29,8
Galícia	5,7	32,0	21,8	40,5
Madrid	4,6	20,1	26,3	48,9
Múrcia	11,3	34,0	23,2	31,5
Navarra	4,4	23,4	24,1	48,2
País Basc	3,6	20,4	22,2	53,8
La Rioja	5,5	30,1	24,4	39,9
Total Espanya	7,5	29,6	23,9	39,0

Font: OTIB, a partir de dades de l'EPA (INE).

Com s'ha comentat al punt anterior, el 22,0% de la població activa de les Illes és estrangera l'any 2017, per això ara s'incorpora la característica de la nacionalitat al nivell d'estudis. Així, el pes dels espanyols supera el dels estrangers, especialment, en la primera etapa d'educació secundària i en els estudis superiors. Ara bé, si se sumen els percentat-

ges de la segona etapa de secundària i dels estudis superiors, que representen els actius més formats, els estrangers superen els espanyols (61,4% i 59,8%, respectivament). Per tant, es pot dir que el perfil educatiu dels actius de nacionalitat estrangera supera al dels espanyols, tant en el 2017, com en els anys immediatament anteriors.

Gràfic 18. Percentatge de població activa per grup de nacionalitat i nivell educatiu a les Illes Balears (2017)

Font: OTIB, a partir de dades de l'EPA (INE).

A la taula següent es mostra l'evolució dels actius per nivell d'estudis a Espanya i a les Illes. De nou, es posa de manifest la situació de desavantatge educatiu de les Balears. Mentre que a Espanya els actius que han finalitzat els estudis obligatoris representen el 60,7% del total, a Balears són el 68,0%. És a dir, a Espanya s'observa un menor pes de població amb educació obligatòria i més amb educació universitària respecte de les xifres de les Illes. En termes d'evolució, respecte dels valors del 2013, al conjunt nacional disminueix el pes dels actius amb estudis de primària i augmenta en les etapes educatives següents, de manera que s'observa una tendència a una major formació. A les Illes, en

els darrers quatre anys disminueix el pes dels actius amb primària i amb la segona etapa de secundària, al temps que el pes dels actius amb educació superior s'ha incrementat en 4 punts percentuals.

Pel que fa al sexe, la distribució habitual a les Illes, en la qual les dones presenten major nivell educatiu que els homes, es manté l'any 2017. Concretament, el pes de les dones amb titulació superior és del 35,9%, i el masculí del 28,7%, la qual cosa representa un diferencial de 7,1 p.p. a favor d'elles. A Espanya, la situació encara és més acusada. El pes de les dones continua superant amb escreix el pes dels homes (43,8% i 34,7%, respectivament).

Taula 18. Distribució percentual de la població activa per nivell d'estudis i sexe a Espanya i a les Illes Balears (2013-2015-2017)

	Fins a educació primària			Ed. secundària (1a etapa)			Ed. secundària (2a etapa)			Educació superior i doctorat		
	2013	2015	2017	2013	2015	2017	2013	2015	2017	2013	2015	2017
Total												
Espanya	11,2	8,7	7,5	29,4	30,1	29,5	23,1	23,7	23,8	36,3	37,6	38,9
Illes Balears	10,2	8,5	5,7	33,3	39,7	34,1	28,4	27,3	28,1	28,0	24,5	32,0
Homes												
Espanya	12,3	9,7	8,5	32,7	33,5	33,0	22,3	23,5	23,5	32,7	33,3	34,7
Illes Balears	10,9	8,5	6,2	36,5	39,7	38,8	27,3	27,3	26,2	25,3	24,5	28,7
Dones												
Espanya	10,0	7,5	6,3	25,6	26,1	25,4	24,0	23,9	24,1	40,4	42,5	43,8
Illes Balears	9,4	7,3	5,2	29,5	29,1	28,6	29,8	29,7	30,3	31,3	33,9	35,9

Font: OTIB, a partir de les dades de l'EPA (INE).

La població de les Illes se sol situar pel que fa als indicadors educatius en les darreres posicions per comunitats autònomes. Per exemple, la taxa d'escolarització als 16 anys del curs 2015-16 (el darrer disponible) és del 86,8%, la més baixa de totes les autonomies, 8,7 p.p. per sota de la mitjana nacional i 12,4 punts per sota del País Basc, que és la que té una major taxa. La taxa als 18 anys també és la més baixa d'Espanya (56,2%), es troba 24,1 p.p. per sota del resultat del conjunt nacional i 43,6 punts per sota del valor de Madrid, que és la més alta.

En termes d'evolució, si es comparen les dades des del curs 2006/2007, el qual és el primer curs que segueix la mateixa metodologia que el darrer disponible (2015/2016), la taxa d'escolarització als 16 anys de les Illes es troba, a tots els anys considerats, per sota de la mitjana espanyola. El diferencial de la taxa de les Illes amb la nacional va assolir el seu mínim en el curs 2006/2007, amb 6,1 punts a favor d'aquesta darrera. A partir d'aquí el diferencial va oscil·lant fins assolir el seu màxim en el curs 2013/2014 (10,8 punts per sota de l'espanyola). Tot i que, respecte del curs anterior (2014/2015) la diferència entre les Balears i Espanya ha crescut lleugerament (és de 9,1 punts), aquesta es troba per

sota del valor màxim.

D'acord amb les baixes taxes d'escolarització de les Illes, les dades referents a la graduació en els diferents nivells educatius també mostren resultats molt per sota dels valors nacionals. Com es pot observar a la taula 19, que recull les taxes brutes de graduació del curs 2015/2016, els resultats de Balears a tots els nivells són inferiors als d'Espanya. Concretament, la taxa d'Espanya la supera en 8,2 p.p. en l'ESO, en 12,3 p.p. en el batxillerat, en 11,3 p.p. en el cas dels tècnics i en 10,4 p.p. en els tècnics superiors. Ara bé, si es comparen els resultats amb els del curs 2001/2002, s'observa que la taxa de graduació ha augmentat a tots els nivells educatius. Per tant, si s'observen a més llarg termini, les dades de les Illes han millorat però sense arribar als nivells de la mitjana nacional.

Si s'analitzen segons el sexe, les dones solen presentar habitualment valors més elevats que els homes. Aquest fet també es mostra en la mateixa taula, en el qual la taxa de graduació femenina supera la masculina a tots els nivells educatius, excepte en el cas dels tècnics. La mateixa situació es dona en el cas d'Espanya.

Taula 19. Taxes brutes de graduació en ensenyaments no universitaris per nivell educatiu i sexe, a Espanya i a les Illes Balears (2015/2016⁸) i variació percentual respecte al curs 2001/2002

	Total		Homes		Dones	
	Valor	Var. pp	Valor	Var. pp	Valor	Var. pp
Educació secundària obligatòria (ESO)						
Illes Balears	70,0	3,5	64,4	5,2	75,9	1,6
Espanya	79,3	8,2	74,3	10,5	84,7	5,9
Batxillerat / COU						
Illes Balears	43,0	7,9	35,8	8,2	50,8	7,8
Espanya	57,4	12,3	50,4	12,9	65,0	11,8
Tècnic / Tècnic auxiliar (1)						
Illes Balears	20,6	9,7	22,4	11,7	18,7	7,6
Espanya	24,7	11,3	25,6	12,5	23,8	10,1
Tècnic superior / Tècnic especialista (1)						
Illes Balears	12,7	5,0	12,0	5,1	13,4	4,9
Espanya	27,8	10,4	26,8	10,6	28,8	10,1

Font: OTIB, a partir de dades del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport.

Pel que fa a les titulacions universitàries, els resultats de les Illes mantenen les diferències amb la resta de comunitats autònomes. Segons les dades del Ministeri d'Educació per al curs 2014/2015⁹, la taxa de persones que es graduen a les Balears és inferior a la mitjana d'Espanya i a la de gran part d'autònoms. Així, la taxa de diplomats a les Illes és del 0,8% (a Espanya és el 2,8%), la dels llicenciats és del 0,9% (al conjunt nacional és del 9,1%) i la dels titulats de grau és del 14,8% (la mitjana nacional és del 37,1%). En aquest darrer cas la diferència arriba als 22,3 p.p. Per sexe, a Balears el pes de les dones supera clarament el dels homes a tots els nivells d'estudis superiors, excepte en el de diplomatura (0,2% i 1,3%, respectivament) i, especialment, en el cas dels titulats en grau (19,6% i 10,1%, respectivament).

La taxa d'abandonament escolar prematur¹⁰ és un altre indicador educatiu en el qual les Balears mostren uns resultats delicats per la repercussió que tindrà en la futura inserció laboral de les persones. Segons dades del 2017, la taxa de les Illes Balears és del 26,5%. Amb aquest valor, Balears se situa com la comunitat autònoma amb el valor més alt, superant la mitjana nacional (18,3%) i a molta distància del País Basc, la regió amb el valor més baix (7,0%). De fet, és la tendència que s'observa a tota la sèrie analitzada (1997-2017). Si es compara amb els valors dels diferents estats de la UE, la taxa de les Illes supera amb escreix el valor més alt (Malta, amb un 18,6%) i s'allunya dels resultats d'altres països com Alemanya (10,1%), Itàlia (14,0%) o la mitjana de la UE (10,6%). Per tant, les taxes d'abandonament especial-

⁸S'inclouen els ensenyaments de règim general no universitaris, cicle formatiu d'arts plàstiques i disseny, ensenyaments esportius, els ensenyaments artístics superiors i, en la metodologia revisada, s'afegeixen els ensenyaments professionals de música i dansa (16 i més anys), ensenyament de llengües nivell avançat (16 i més anys), ensenyaments inicials d'adults i secundària per a persones adultes.

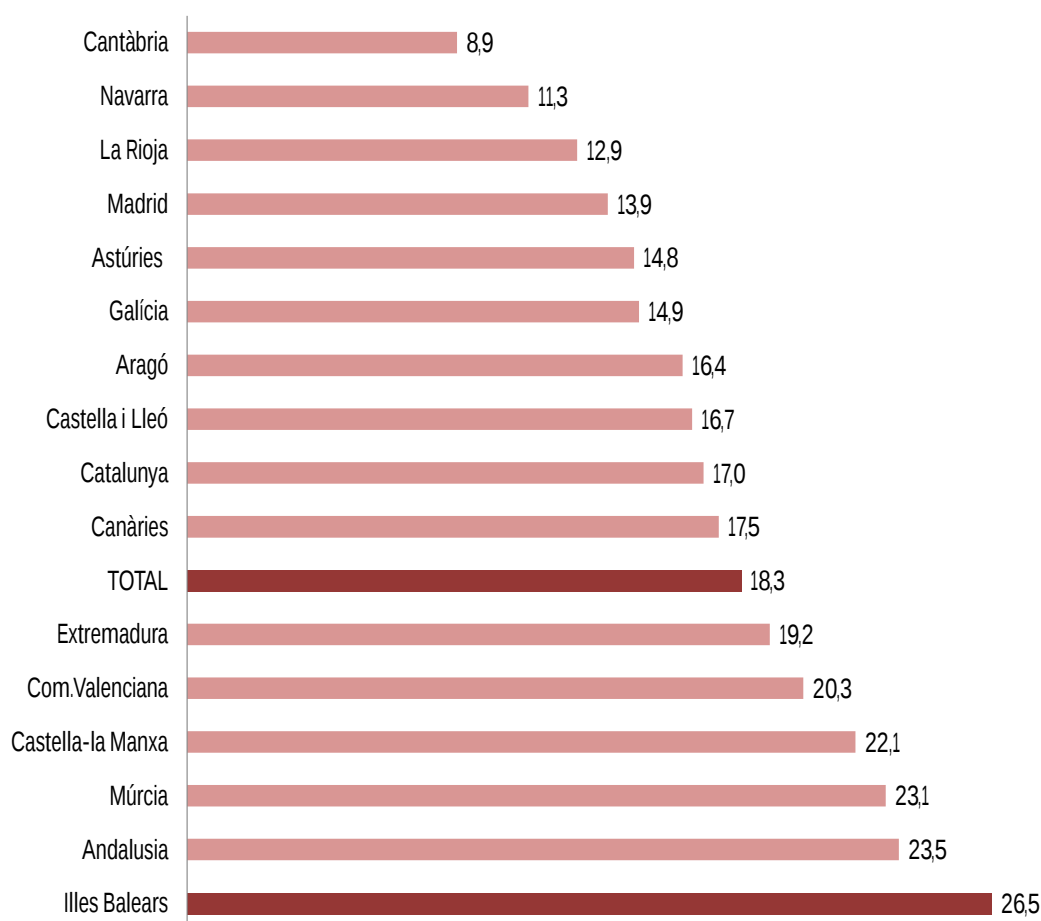
⁹Darreres dades publicades en el moment d'elaborar aquest informe.

¹⁰Taxa d'abandonament escolar prematur: representa la població de 18 a 24 anys que no ha completat el grau d'educació secundària de segona etapa i no segueix cap tipus d'educació o formació.

ment en el cas de les Illes, però també en el d'Espanya, es troben a molta distància de

l'objectiu fixat per l'estratègia Europa 2020, que és del 15%.

Gràfic 19. Taxes d'abandonament escolar prematur per comunitat autònoma (2017)

Font: OTIB, a partir de dades del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport.

Com es desprèn d'aquest apartat, el nivell educatiu de les Illes Balears no es troba al nivell mitjà de la resta d'Espanya i de la UE. Per les repercussions que té en el mercat de treball, aquest és un obstacle per al desen-

volupament de la societat il·lenca. Per tant, la millora d'altres indicadors, com ara l'ocupació i l'atur, ha d'anar associada necessàriament a un bon nivell educatiu i de formació de la població balear.

3.1.3. Evolució de la taxa d'activitat

La taxa d'activitat de les Balears és la taxa més alta del conjunt d'Espanya i assoleix el 64,1% de la població en edat de treballar l'any 2017.

El 2017 la taxa d'activitat de les Illes Balears representa el 64,1% de la població de 16 anys i més, segons l'EPA. Amb aquest resultat se situa, una vegada més, com la comunitat au-

tònoma amb la taxa més alta, superant la mitjana nacional (58,8%). En termes interanuals, la taxa de les Illes ha perdut 1,1 punts, més que la mitjana nacional (-0,4 p.p.). Si es comparen els resultats del 2017 amb els del 2007, any de començament de la recessió, ambdues taxes se situen per sota del valor de fa 10 anys (-0,3 p.p. a les Illes i -0,4 p.p. a Espanya).

L'evolució de la població activa a partir del 2007 mostra uns primers anys de creixement, coincidint amb increments de la població a les Illes i amb la recessió, que empeny moltes persones a incorporar-se al mercat laboral. En canvi, a partir de l'any 2011 l'evolució és més variable. De fet, la major part dels anys (2011, 2013, 2014, 2016 i 2017) la taxa d'activitat de les Illes experimenta descensos interanuals.

A dia d'avui no s'ha assolit la plena incorporació de la dona al mercat de treball, de manera que les taxes d'activitat femenina es mantenen per sota de les masculines. Malgrat això, l'augment de dones en el mercat de treball ha fet incrementar les seves taxes. De fet, han passat de representar el 54,9% el 2007 al 58,1% el 2017.

Per edat, la taxa més alta la registren les persones entre 25 i 54 anys (87,5%), seguida per la dels menors de 25 anys (42,4%) i pels majors de 55 anys (30,2%). Respecte del resultat del 2016, la taxa només augmenta entre els actius majors de 55 anys (+0,5

p.p.), mentre que baixa entre els més joves (-0,1 p.p.) i, especialment, entre els de mitjana edat (-1,9 p.p.). Respecte de l'any 2007, el comportament de la taxa és congruent amb el moviment natural de la població, amb descensos dels menors de 25 anys e increments dels majors de 25 anys.

La taxa d'activitat dels estrangers, independentment del seu origen, supera habitualment la dels espanyols. A més, ja dins dels estrangers, la taxa dels extracomunitaris també és més alta que la dels ciutadans de la Unió Europea, malgrat que els darrers anys la diferència entre ambdues està minvant. Concretament, el 2017 la taxa dels espanyols assoleix el 62,3%; la dels estrangers de la UE, el 73,1%, i la dels no comunitaris, el 73,9%. En comparació amb el valor d'ara fa un any, just ha incrementat la taxa el grup d'actius comunitaris (+3,8 p.p.). Respecte del 2007, mentre que la taxa dels espanyols no ha experimentat grans canvis (+0,7 p.p.), la dels no comunitaris ha perdut força (-5,0 p.p.) en favor dels ciutadans europeus (+4,0 p.p.).

Taula 20. Evolució de la taxa d'activitat per sexe, edat i nacionalitat per comunitat autònoma (2013-2015-2017)

Comunitat autò-noma	Total			Dones			Homes			Menors de 25 anys			Entre 25 i 54 anys			Majors de 54 anys			Espanyols			UE-27			NO UE		
	2013	2015	2017	2013	2015	2017	2013	2015	2017	2013	2015	2017	2013	2015	2017	2013	2015	2017	2013	2015	2017	2013	2015	2017	2013	2015	2017
Total Espanya	60,0	59,5	58,8	53,9	53,7	53,2	66,4	65,7	64,7	41,7	38,8	37,3	87,2	87,4	87,0	22,6	24,1	25,4	58,3	58,0	57,3	70,7	69,7	70,4	77,2	76,1	74,2
Andalusia	58,8	58,8	57,3	52,2	52,3	50,6	65,7	65,5	64,4	41,2	38,3	35,6	84,5	85,1	83,7	20,7	22,7	24,0	57,9	57,9	56,5	62,7	59,7	57,8	76,1	75,2	75,3
Aragó	59,1	58,8	58,6	53,0	52,6	52,8	65,3	65,1	64,6	42,0	37,3	37,6	88,9	89,0	89,1	21,4	23,8	25,5	56,4	56,4	56,5	84,4	82,9	80,4	78,4	75,6	72,0
Astúries	52,4	51,0	50,9	47,1	46,8	46,6	58,4	55,6	55,6	34,4	28,7	28,1	83,5	82,8	83,5	18,8	19,5	21,0	50,3	50,2	50,2	72,6	62,3	72,9	78,9	73,1	66,8
Illes Balears	66,2	65,8	64,1	60,0	60,7	58,1	72,5	70,9	70,2	46,1	45,1	42,2	89,8	88,8	87,5	28,2	30,5	30,2	64,7	63,9	62,3	71,3	70,0	68,0	73,1	76,8	73,9
Canàries	62,2	61,9	60,3	56,7	56,0	56,0	67,9	68,0	64,8	43,6	39,6	37,9	85,0	85,6	84,4	25,1	26,3	26,7	60,6	60,1	58,8	60,0	66,8	67,2	79,4	77,8	72,3
Cantàbria	56,1	55,8	55,8	49,8	50,3	51,0	62,8	62,3	60,9	30,5	28,5	30,1	85,3	85,4	86,6	21,2	23,8	23,8	54,8	55,4	54,4	82,8	64,1	81,7	74,8	69,2	80,7
Castella i Lleó	55,0	54,8	54,8	48,8	48,6	49,0	61,3	61,2	60,7	35,9	32,9	32,3	86,4	86,6	87,4	20,9	23,0	24,6	53,6	53,7	53,8	77,8	75,4	72,2	77,9	74,2	72,9
Castella-la Manxa	59,5	58,6	58,9	51,4	51,2	51,3	67,6	65,9	66,4	42,5	38,1	38,1	85,9	85,9	86,4	21,6	22,7	25,3	57,6	56,7	57,4	77,9	81,7	80,3	78,0	76,5	69,8
Catalunya	63,1	62,3	61,7	57,6	57,0	56,9	69,0	67,9	66,9	48,8	43,8	43,2	90,0	90,0	90,0	24,5	26,1	26,7	61,0	60,4	60,0	76,1	79,3	78,6	77,4	75,2	72,5
Com. Valenciana	59,7	59,1	59,1	53,2	53,2	53,1	66,3	65,2	65,3	43,0	41,0	41,9	86,8	86,9	87,2	22,1	23,4	25,2	58,1	58,0	57,7	61,1	58,0	63,3	75,7	73,0	72,7
Extremadura	56,0	55,2	54,8	49,2	47,5	47,7	62,9	63,1	62,0	42,1	36,8	34,8	84,4	83,7	84,4	19,1	21,5	22,2	55,6	54,8	54,5	62,5	65,9	72,9	73,0	67,5	61,0
Galícia	54,2	53,5	53,3	49,0	48,7	49,1	59,9	58,6	57,9	35,2	32,0	31,3	85,7	85,5	86,0	19,8	20,5	21,6	53,5	52,9	52,7	70,7	65,3	65,2	73,7	70,8	72,9
Madrid	64,5	64,6	62,9	59,3	59,2	58,1	70,2	70,5	68,2	41,4	41,1	36,0	90,0	91,1	90,0	26,3	27,6	28,4	62,0	62,2	60,6	85,9	81,6	82,6	78,4	83,7	79,5
Múrcia	61,4	59,4	59,5	53,3	51,4	52,4	69,5	67,6	66,7	41,4	40,7	37,5	85,6	83,9	83,4	23,3	22,9	27,3	58,9	58,0	57,4	55,0	46,8	47,6	79,8	72,4	76,8
Navarra	60,2	58,8	59,1	53,8	53,7	53,9	66,7	64,1	64,5	34,4	30,9	37,6	88,7	88,4	88,2	24,1	24,2	25,9	57,6	57,6	58,3	74,2	79,9	65,9	75,5	67,7	70,2
País Basc	57,4	56,7	56,1	51,8	51,5	51,0	63,6	62,4	61,8	33,6	30,6	31,3	88,4	88,3	88,6	21,3	23,0	23,8	56,1	55,6	55,1	76,3	80,3	82,4	81,9	80,8	75,0
La Rioja	59,3	59,4	59,0	53,6	52,9	53,5	65,1	66,1	64,7	36,1	34,7	34,3	88,2	88,9	88,6	23,2	25,4	27,5	56,9	57,4	57,0	85,8	86,0	84,6	71,9	69,6	69,4

Font: OTIB, a partir de dades de l'EPA (INE).

3.2. La població ocupada

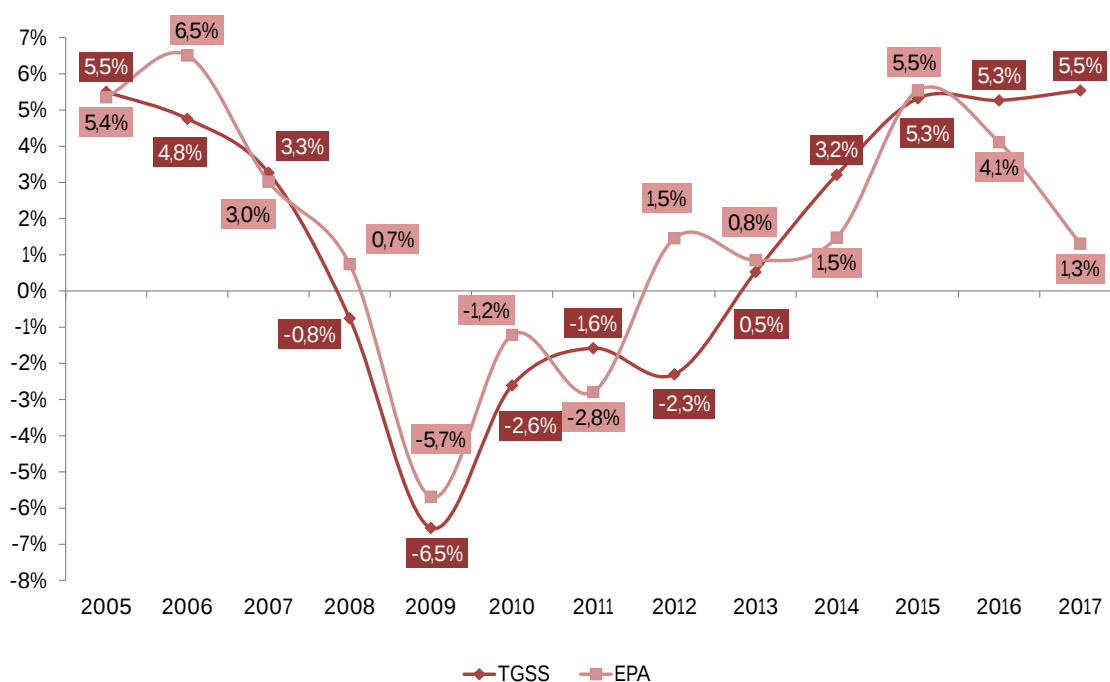
3.2.1. Evolució de la població ocupada i de l'afiliació a la Seguretat Social

El 2017 es manté el creixement de l'ocupació d'acord amb les dues fonts disponibles: segons l'EPA, els ocupats s'incrementen un 1,3% interanual i els afiliats a la Seguretat Social un 5,5%.

La informació de la població ocupada s'obté de dues fonts diferents. Per una banda, dels registres d'afiliació a la Seguretat Social de la TGSS i, per l'altra, de l'Enquesta de població activa elaborada per l'INE, que recull la xifra d'ocupats. El 2017 els ocupats sumen

537.525 persones i els afiliats són 480.471 treballadors. En ambdós casos, les xifres han experimentat un augment en el darrer any, especialment en el cas de la TGSS (+5,5%) i un +1,3% en el cas de l'INE. A Espanya els increments respecte de les xifres del 2016 són inferiors als de les Illes (+3,5% i +2,6%, respectivament). Per primera vegada la xifra d'afiliació de 2017 assolix el valor més alt de tota la sèrie estudiada (des de 1996), i a més ja supera amb escreix la xifra d'afiliats d'altres anys considerats d'expansió econòmica.

Gràfic 20. Taxes de creixement interanual de l'afiliació a la Seguretat Social i la població ocupada a les Balears segons l'EPA (2005-2017)

Font: OTIB, a partir de dades de la TGSS i l'EPA (INE).

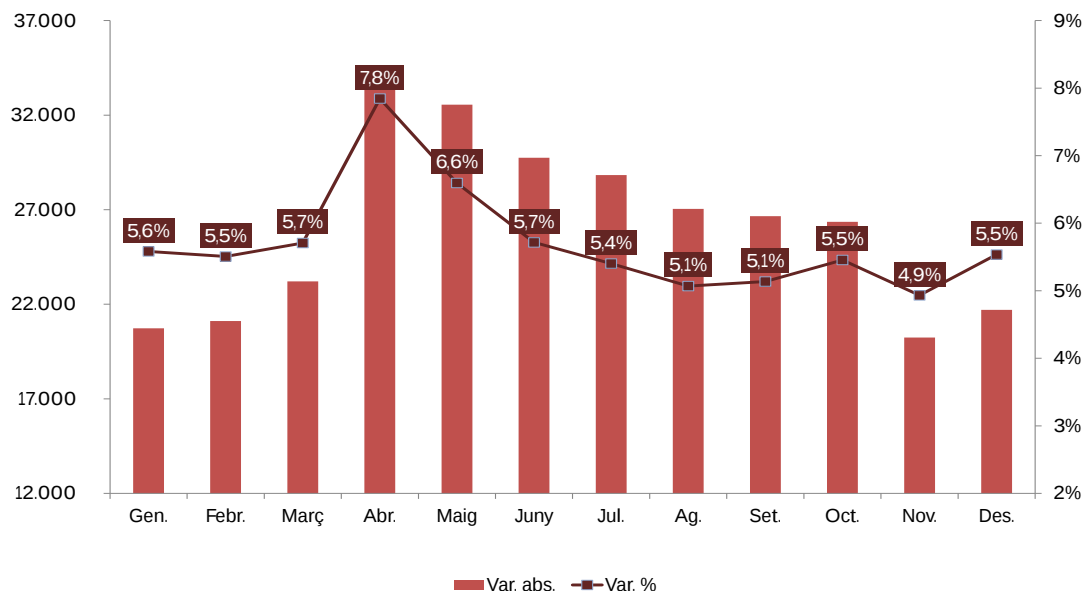
Quant a l'afiliació a la TGSS, l'evolució interanual dels afiliats durant tots els mesos del 2017 és molt positiva. Com s'observa al gràfic 21, el creixement interanual oscil·la entre les 20.236 persones més del mes de

novembre i les quasi 35.000 del mes d'abril. Per tercer any consecutiu, el nombre de persones afiliades supera el mig milió i cada any es dona a més mesos. Mentre que aquesta situació, que es dona per primera vegada el

2015, es va observar en dos mesos, en el 2016 ja eren quatre i en el 2017 ja s'ha registrat a 6 dels 12 mesos de l'any un nombre de persones afiliades superior a les 500.000.

Aquest creixement es correspon amb l'experimentat de l'afiliació a tots els sectors el 2017, especialment amb el de la construcció, i a certa distància pel dels serveis.

Gràfic 21. Variació interanual de l'afiliació mitjana a la Seguretat Social a les Balears per mesos (2017)

Font: OTIB, a partir de dades de la TGSS.

Per illa, l'afiliació es distribueix entre Mallorca, que concentra el 79,8% dels afiliats, Menorca amb el 6,4% i les Pitiüses el 13,4% restant. En termes interanuals totes les illes mostren increments per sobre del 4%. De nou, les Pitiüses són les que registren un creixement més intens (+5,7%), seguides de prop per Mallorca (+5,6%), i més lleugerament per

Menorca (+4,3%). El dinamisme de les illes menors és evident si s'observa el creixement respecte de l'any 2002. En aquests quinze anys el nombre d'afiliats de les Pitiüses s'ha duplicat (+56,7%), sumant 23.416 treballadors més. Alhora, l'augment experimentat per Mallorca i Menorca s'ha donat en una menor proporció (19,7% i 6,4%, respectivament).

Taula 21. Evolució anual de l'afiliació a la Seguretat Social per illes (2008-2017)

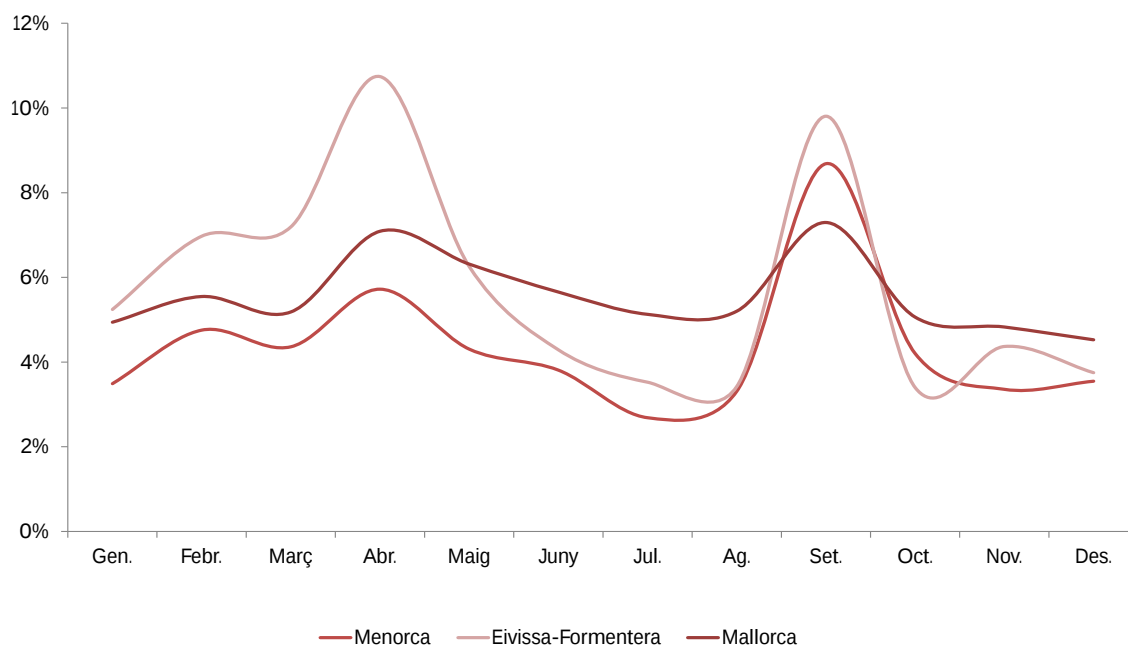
Any	Mallorca	Menorca	Pitiüses	Illes Balears
2008	369.700	32.525	49.410	452.244
2010	333.934	29.025	47.249	411.617
2012	318.432	26.777	48.841	395.784
2014	328.334	27.582	53.509	410.635
2016	363.126	29.412	61.125	455.257
2017	383.474	30.690	64.599	480.471

Font: OTIB, a partir de dades de la TGSS.

Per mesos i illa, s'observa el bon ritme de creixement a tot l'arxipèlag, que va del +2,7% a Menorca el mes de juliol fins el 10,7% de les Pitiüses al d'abril. El major augment de l'afiliació es troba en els mesos de gener a abril i, més endavant, entre l'agost i el setembre. En

canvi, a la resta de mesos, malgrat l'augment, la variació és menys vigorosa. Amb tot, es manté la tendència a l'alça de l'afiliació a totes les illes, vist que el nombre d'afiliats del mes de desembre del 2017 és superior al dels que es registraren en el primer mes de l'any.

Gràfic 22. Taxes de creixement interanual de l'afiliació a la Seguretat Social el darrer dia del mes per illes i mesos (2017).

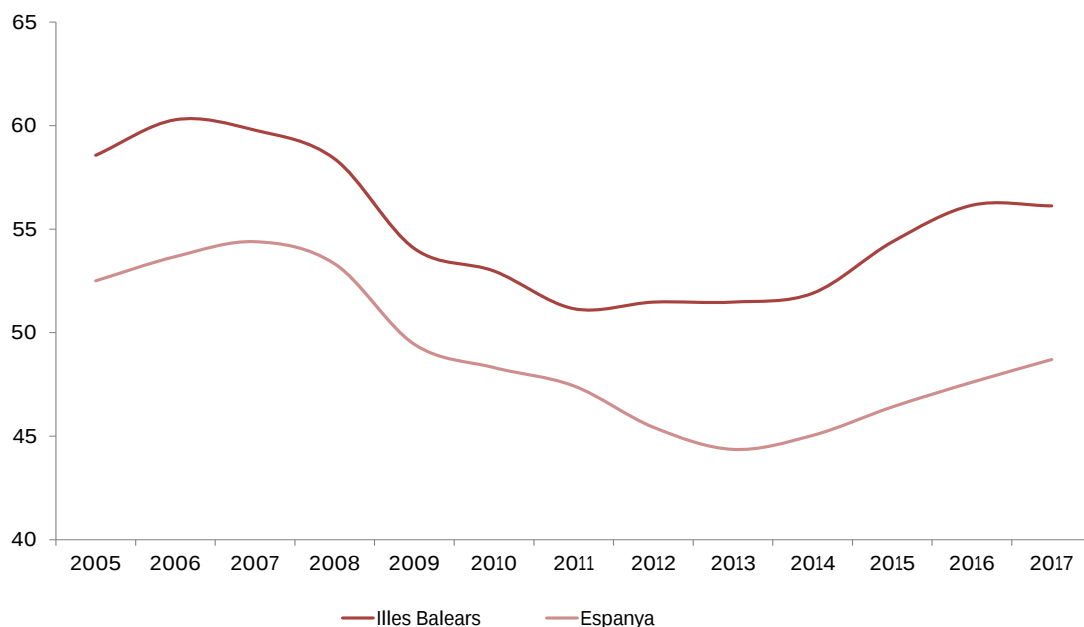
Font: OTIB, a partir de dades de la TGSS.

A continuació es realitza l'anàlisi en base a les dades de l'EPA. Com s'observa al gràfic 23, les corbes de les Illes i del conjunt nacional mostren una evolució similar, tot i que a tots els anys recollits a la sèrie la taxa d'ocupació de les Balears se situa per sobre de la d'Espanya. Com es pot comprovar, aquest és un fet habitual que reflecteix el major dinamisme que presenta el mercat laboral de les Illes. Del conjunt de comunitats autònomes, just sis d'elles registren taxes per damunt del 50%, entre les quals la taxa balear assoleix el 56,1% de la població de 16 i més anys el 2017. Amb aquest resultat se situa com la comunitat amb la taxa d'ocupació més alta, 7,4

p.p. per sobre de la taxa del conjunt nacional (48,7%) i 15,7 p.p. per damunt d'Extremadura, que és la comunitat autònoma amb la taxa més baixa (40,4%).

En termes interanuals, la taxa de Balears es manté, mentre que a Espanya creix lleugerament (+1,1 p.p.). A més llarg termini, si es comparen amb les xifres de l'any 2006 (l'any amb el valor més alt de la sèrie), les taxes encara no assoleixen els valors màxims, tot i que s'hi van acostant. La diferència entre el 2017 i el 2006 a les Balears és de -4,2 punts per sota, mentre que a Espanya és de -5,0 p.p.

Gràfic 23. Evolució de la taxa d'ocupació a Espanya i a les Illes Balears (2005-2017)

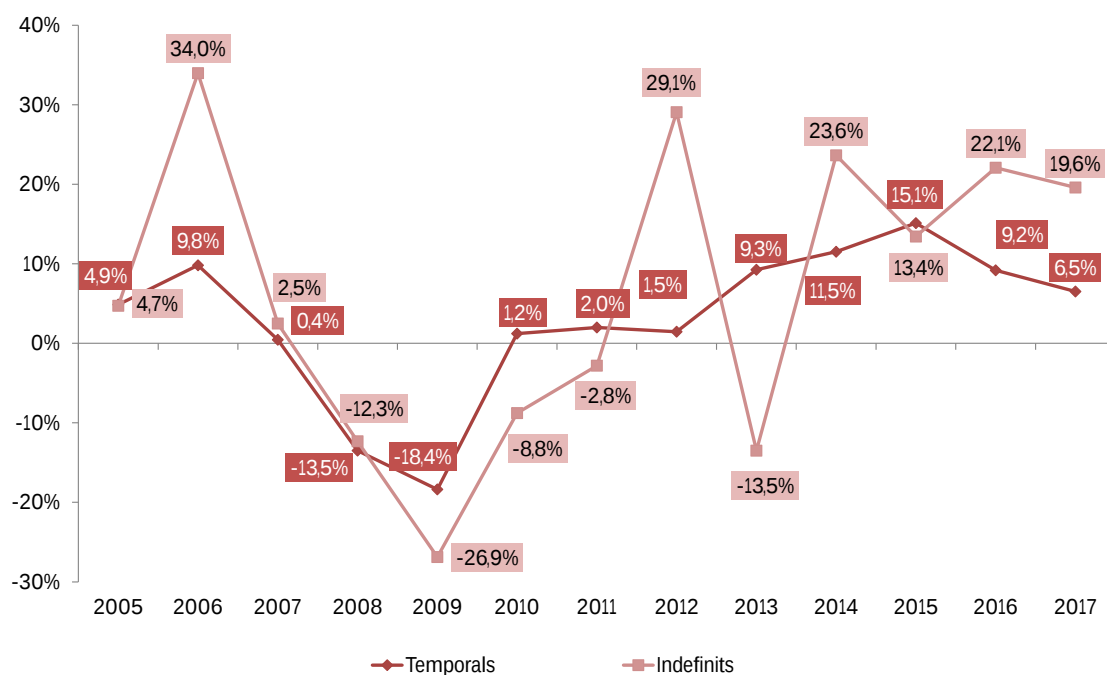
Font: OTIB, a partir de dades de l'EPA (INE).

Per donar una visió més àmplia de l'ocupació a les Illes, es pot recórrer a les dades que recull el SOIB de la nova contractació registrada al llarg de l'any. Així, el total de contractes signats a les Illes el 2017 és de 536.519, dels quals el 14,3% són indefinits i el 85,7% restant són temporals. Per primera vegada a la sèrie (des del 2003) se superen el mig milió de contractes.

Respecte dels valors d'ara fa un any, la nova contractació s'ha incrementat un +8,2%, empenya pel fort augment dels contractes indefinits (+19,6%), i en menor mida pels temporals

(+6,5%). Al llarg dels anys, l'evolució la contractació temporal mostra un comportament més estable, amb increments del nombre de contractes a tota la sèrie (2005-2016), amb l'excepció dels anys 2008 i 2009. Al mateix temps, la contractació indefinida ha patit durant més temps i de manera més intensa els efectes de la recessió, ja que en total ha experimentat descensos en cinc dels anys recollits al gràfic 24. Ara bé, una vegada deixada enrere la crisi, l'augment interanual dels indefinits guanya en intensitat.

Gràfic 24. Variació relativa interanual dels contractes registrats a les Balears segons el tipus de contracte (2005-2017)

Font: OTIB, a partir de les dades del SOIB.

La distribució per illes de la nova contractació registrada en el SOIB reflecteix l'augment del 2017, amb augments per sobre del 4% a tot l'arxipèlag (vegeu les taules 18 a 21 de l'annex). Destaquen els increments de les Pitiuses (+9,3% a Eivissa i +11,1% a Formentera), seguides per Mallorca (+8,3%) i per Menorca (+4,0%).

Respecte dels valors d'ara fa un any, el creixement més important de la xifra de contractes indefinits i temporals a cadascuna de les Illes l'ha experimentat la contractació indefinida, amb valors que es mouen entre el +28,6% de Formentera i el +9,3% de Menorca. Per la seva banda els contractes temporals s'han incrementat també però amb menor intensitat, entre el 6,8% d'Eivissa i el 2,9% de Menorca. Així, sembla que la reactivació econòmica s'està traslladant ja a la contractació indefinida i recupera els llocs de treball perduts per la recessió.

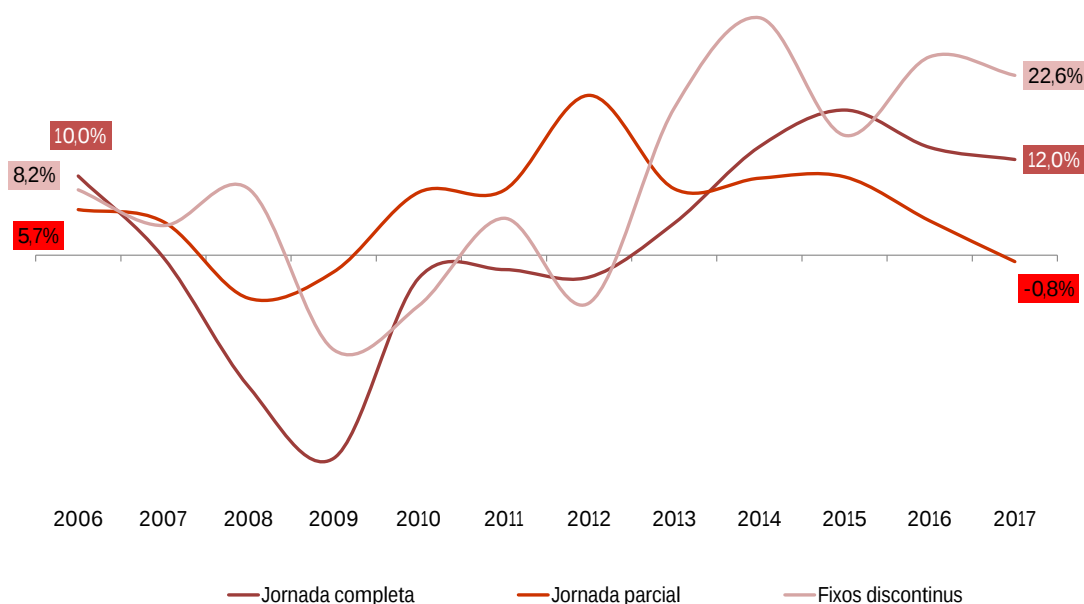
Durant els primers anys de la recessió es va observar un fort increment de la jornada parcial, en una gran part dels casos involuntària. Davant la dificultat de trobar un lloc de feina a temps complet s'acceptaven jornades parcials per sortir de l'atur. En els darrers anys, la situació ha canviat amb increments més intensos de la jornada a temps complet, la qual cosa es tradueix en una major qualitat del treball. L'any 2017 s'han registrat 340.774 nous contractes a temps complet, que representen el 63,5% de tota la contractació; 163.421 a jornada parcial (el 30,5% del total), i 31.733 fixos discontinus (el 3,0% del total). L'augment interanual de la contractació (+8,2%) s'atribueix al creixement dels contractes a temps complet (+12,0%) i dels fixos discontinus (+22,6%). Els altres tipus de contracte perden un 42,5% i, els de jornada parcial, experimenten una variació negativa per primera vegada des del 2009 (-0,8%). En comparació amb les xifres de 2005, la contractació ha experimentat un augment

molt destacable (+33,6%) pel creixement de tots els tipus, excepte els altres contractes (-66,0%). Mentre que els contractes a jornada completa han crescut un +12,4% en aquest període, els de jornada parcial s'han duplicat (+93,0%) i els discontinus s'han triplicat (+167,9%). De fet, els de jornada completa de 2017 assoleixen el valor més alt des del 2005, a l'igual que els fixos discontinus.

Respecte a la jornada a temps parcial, l'EPA també presenta dades que es comenten a continuació. Segons l'enquesta, el nombre de treballadors amb aquest tipus de jornada a les Illes és de 59.866 persones el 2017, que representen el 13,9% del total. En comparació amb la xifra del 2006 els resultats són similars als ja comentats abans. Els treballadors a temps complet han pujat un +3,4% i els de jornada parcial ho han fet amb més intensitat (+42,6%).

Pel que fa a la relació de la parcialitat amb la qualitat del treball, en principi, la jornada parcial no té per què representar una menor qualitat, ja que el treball a temps parcial pot ser voluntari, és a dir, una opció personal del treballador per poder compaginar treball amb estudis, o a conseqüència d'obligacions familiars, per exemple. Ara bé, aquesta no és la situació majoritària ni a les Illes ni al conjunt d'Espanya, on la major part de la parcialitat no és desitjada. Els que estan ocupats a temps parcial perquè no poden trobar un lloc de feina a temps complet són el 53,2% a les Illes i el 60,6% a Espanya. Si es comparen les xifres amb les del 2006 s'observa com aquest tipus de jornada ha guanyat en importància, i el total d'ocupats amb jornada parcial perquè no havien trobat una ocupació a jornada completa ha passat d'11.131 persones (el 26,5%) a 31.834 el 2017. Per tant, en aquests onze anys la xifra, segons l'EPA, també s'ha duplicat, sumant 26,7 p.p. més.

Gràfic 25. Variació relativa interanual de la contractació a les Balears segons el tipus de jornada (2006-2017)

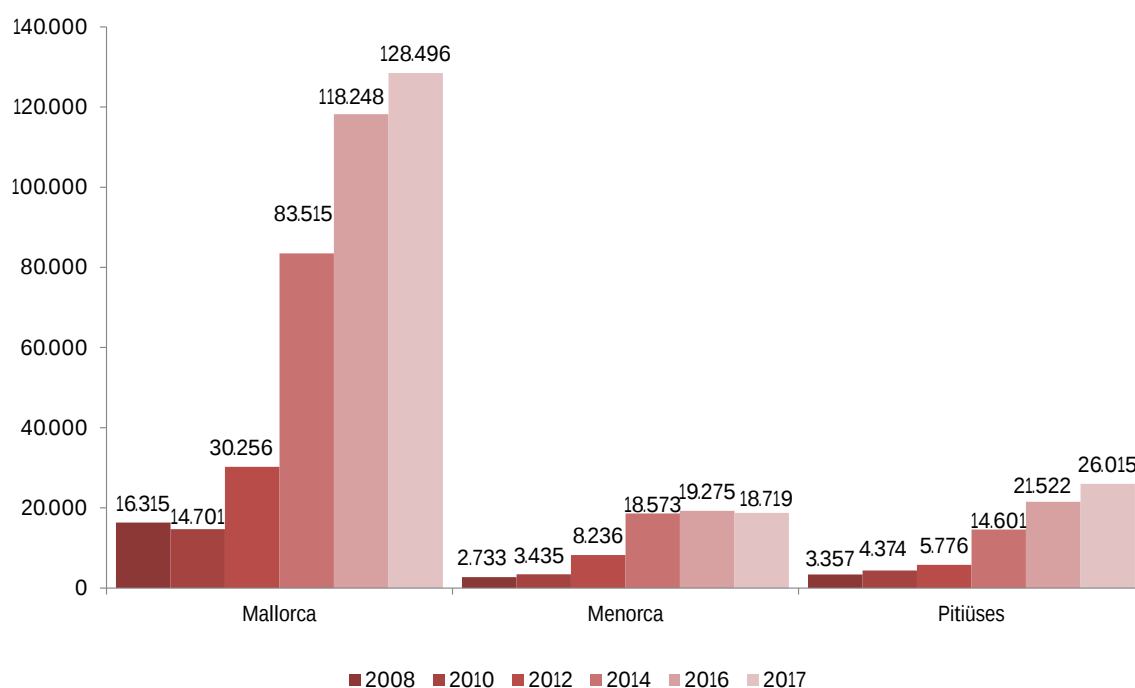
Font: OTIB, a partir de dades del SOIB.

Per concloure, es comenten els resultats de la mediació laboral realitzada pel SOIB. Aquesta informació mostra l'evolució de les col·locacions gestionades a les Illes des de l'any 2008 fins el 2017. En termes generals, i en relació amb els valors de la sèrie analitzada (2008-2017), s'observa l'intens augment de les col·locacions que gestiona el servei d'orientació any rere any. Aquest increment és conseqüència, per una banda, de l'elevat nombre de persones en atur per la crisi econòmica, i per l'altra, de la millora en el sistema de recollida de les oficines del servei d'ocupació.

En el conjunt de les Illes Balears s'han gestionat 173.230 col·locacions, 14.185 més que

l'any 2016, les quals representen un creixement interanual d'un +8,9%. En termes interanuals, els resultats per illa superen clarament els de l'any anterior, amb l'excepció de Menorca on són lleugerament inferiors. Més en detall, les Pitiüses són, de nou, les que experimenten un increment relatiu més elevat en les col·locacions gestionades, amb un +20,9% més que l'any anterior, amb 4.493 col·locacions més. A continuació es troba Mallorca amb un +8,7% més, mentre que Menorca registra un -2,9% menys de col·locacions, 556 menys que ara fa un any. Malgrat aquest descens, a tot l'arxipèlag els resultats de 2017 superen amb escreix els de l'any 2008.

Gràfic 26. Col·locacions gestionades pel SOIB per illes (2008-2017)

Font: OTIB, a partir de dades del SOIB.

3.2.2. Les hores treballades

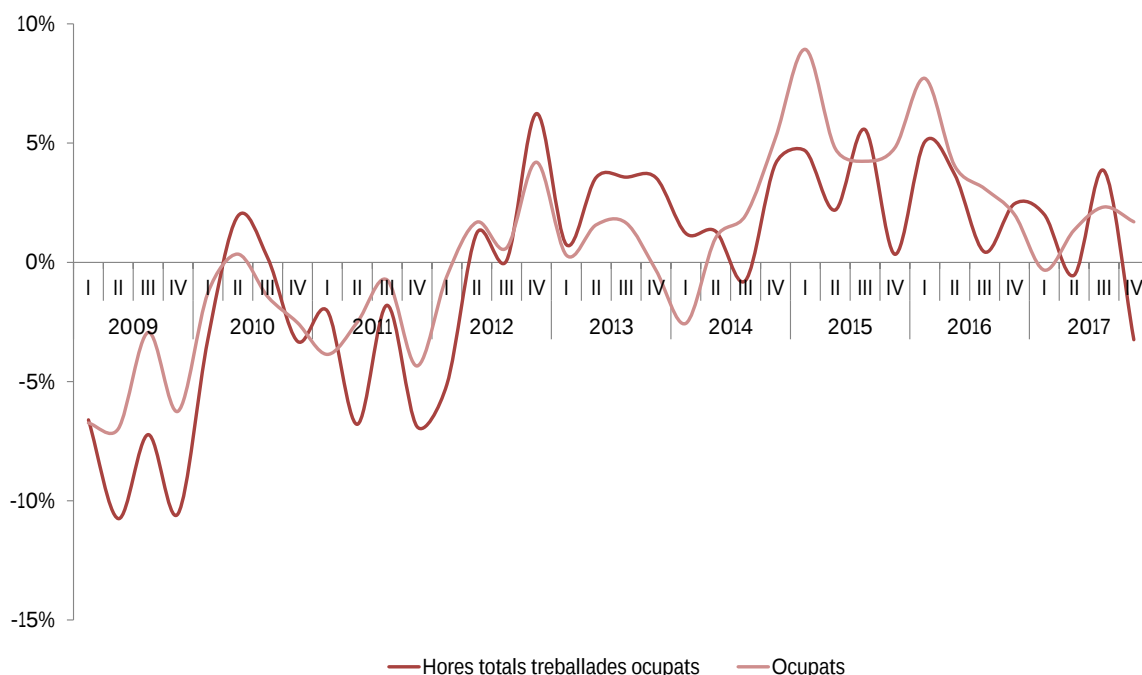
Es manté la creació neta d'ocupació amb augments del nombre d'ocupats i del nombre d'hores treballades

Un dels efectes que la recessió va provocar en l'ocupació va ser un descens de les hores treballades més intens que el nombre de persones ocupades. Això implica que les hores es repartien entre els treballadors, de manera que cada treballador reduí el nombre mitjà d'hores realitzades. A partir de l'any 2012, acompanyant la recuperació tant les hores com els ocupats deixen enrere les xifres negatives i comencen a créixer. Per primera vegada després de dos anys amb tots els trimestres en positiu, el 2017 presenta dos trimestres (el segon i el quart) amb descensos de les hores treballades, mentre

que, a l'ocupació el primer trimestre és el que mostra una caiguda. Concretament, en el cas del darrer trimestre, les hores cauen un -3,2% i els ocupats augmenten un +1,7%, fet que es tradueix en un menor nombre d'hores treballades.

Segons les dades de l'Enquesta de població activa, la població assalariada durant el 2017 (+1,3%) creix a un ritme semblant al nombre total d'hores efectives treballades (un +0,6% per al total de treballadors, i un +1,4% en el cas dels assalariats). En aquest sentit, segons les dades de l'Ibestat, l'afiliació equivalent a temps complet creix un 7,3% en el darrer any; és a dir, a més d'haver-hi més persones fent feina, també n'augmenten les hores treballades.

Gràfic 27. Variació interanual del nombre d'ocupats i de les hores treballades (2009-2017)

Font: OTIB, a partir de dades de l'EPA

D'acord amb l'EPA, i pel que fa al nombre total d'ocupats no empresaris segons les hores dedicades al treball, si es comparen les seves xifres amb les de l'any 2011 es pot observar com han augmentat les hores treballades, tal i com s'ha comentat abans respecte de la contractació a temps complet. En detall, el total d'ocupats mostra una variació interanual d'un +14,2% en aquest període. Aquest increment es dona a totes les jornades recollides a la taula 22, amb percentatges que supe-

ren el +15%. Alhora, els ocupats amb més de 43 hores treballades perden pes (-2,4%). La combinació d'aquests dos fets implica una millora de la qualitat del mercat de treball de les Illes. Per una banda s'observa un augment de les hores dedicades al treball, que impliquen una major qualitat de l'ocupació i, per l'altra, un descens de les hores que excedeixen les 43 i que poden ser considerades il·legals per superar la jornada màxima setmanal.

Taula 22. Evolució dels ocupats no empresaris segons el nombre d'hores habituals dedicades al treball, 2012-2017

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
10 hores o menys	10.291	9.959	12.860	9.005	8.555	9.592
Entre 11 i 20 hores	31.485	29.511	32.488	39.342	34.524	33.319
Entre 21 i 30 hores	24.025	24.751	24.316	27.826	27.285	27.801
Entre 31 i 42 hores	279.437	274.164	275.352	294.542	324.835	331.076
43 i més hores	29.061	40.115	38.767	31.195	27.897	28.675
Fins a 30 hores	65.801	64.221	69.664	76.173	70.364	70.712
Més de 30 hores	308.498	314.279	314.119	325.737	352.732	359.751
No consta	3.827	5.093	6.493	5.931	6.108	5.073
Total ocupats	378.126	383.593	390.276	407.841	427.016	435.536

Font: OTIB, a partir de les dades de l'EPA (INE).

Seguint amb la mateixa font, el nombre total d'ocupats no empresaris és de 435.536 persones el 2017, de les quals 70.712 treballen menys de 30 hores (el 16,2% del total) i 359.751 ho fan més de 30 hores (el 82,6% restant). Més concretament, la major part d'ells es concentren en una jornada de 31 a 42 hores setmanals (el 76,0%), seguits pels que treballen d'11 a 20 hores (el 7,7%) i pels que fan de 21 a 30 hores (el 6,4%). A més, es mostra un total de 28.675 ocupats que fan feina durant més de 43 hores, que representen un altre 6,6% del total. Com s'ha avançat abans, la jornada màxima legal és de 42 hores per setmana incloent-hi dues hores

extra; per tant, aquestes persones estarien realitzant hores extra il·legals. El conjunt d'aquestes hores extra equival a pràcticament 12.900 llocs de feina a jornada completa (amb una jornada de 40 hores a la setmana). En termes interanuals augmenten els ocupats amb qualsevol jornada, excepte entre els que treballen d'11 a 20 hores (-3,5%), especialment els que treballen menys de 10 hores (+12,1%) i els que en fan més de 43 (+2,8%). En aquest darrer cas l'augment és molt destacable, ja que els treballadors afiliats en equivalència a jornada completa han pujat un +7,3% en només un any.

3.2.3. Ocupats per activitat econòmica i ocupació professional

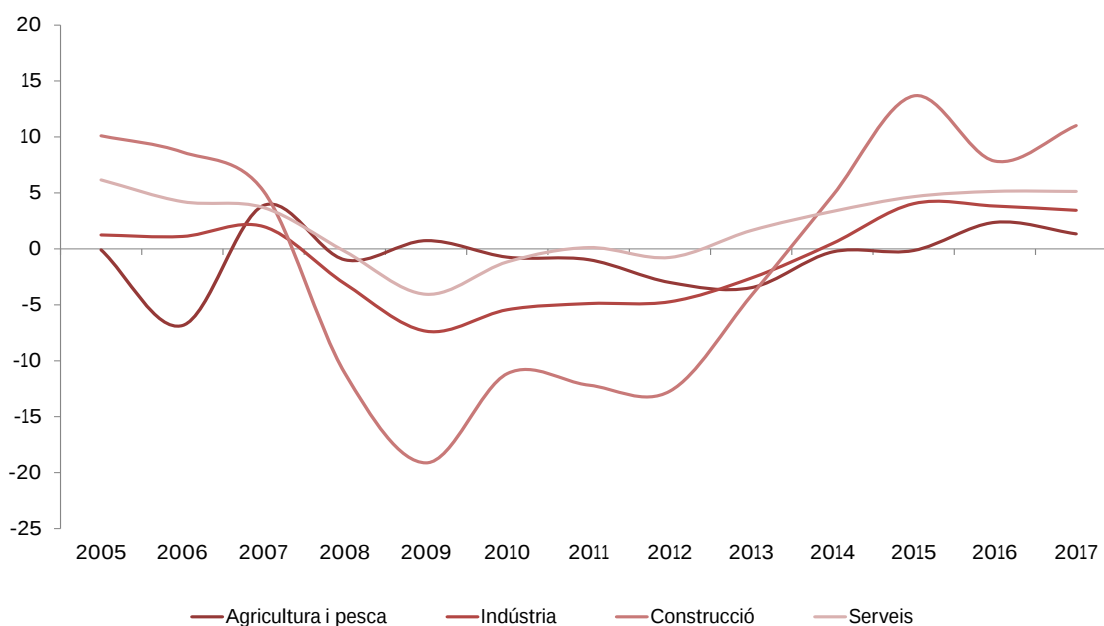
L'afiliació augmenta interanualment a tots els sectors el 2017. Destaca l'increment de la construcció (+11,0%), seguida pels serveis (+5,1%), la indústria (+3,4%) i l'agricultura (+1,3%).

La TGSS presenta dades desagregades per grans sectors econòmics, les quals mostren l'evolució de l'afiliació a les Illes Balears als diferents sectors. La distribució per sectors es conseqüent amb la importància que representen cada un d'ells dins l'economia de les Illes. El 2017 el sector que concentra la major part de l'afiliació és el dels serveis

(397.249 afiliats, el 82,7%); el segueixen la construcció, amb 48.719 treballadors (el 10,1%); la indústria, amb 27.696 efectius (el 5,8%), i, finalment, l'agricultura, amb 6.724 persones (l'1,4%).

Per segon any consecutiu, tots els sectors guanyen afiliació en termes interanuals. Els afiliats a la Seguretat Social s'incrementen un +5,5% en conjunt el 2017. En detall, el sector que encapçala amb escreix el creixement el darrer any és el de la construcció (+11,0%), seguit dels serveis (+5,1%), la indústria (+3,8%) i l'agricultura, que guanya 89 afiliats (+1,3%).

Gràfic 28. Taxes de creixement interanual de l'afiliació a la Seguretat Social per sectors econòmics a les Balears (2005-2017)

Font: OTIB, a partir de les dades de les sèries enllaçades de la CNAE-1993 a la CNAE-2009 de l'Ibestat.

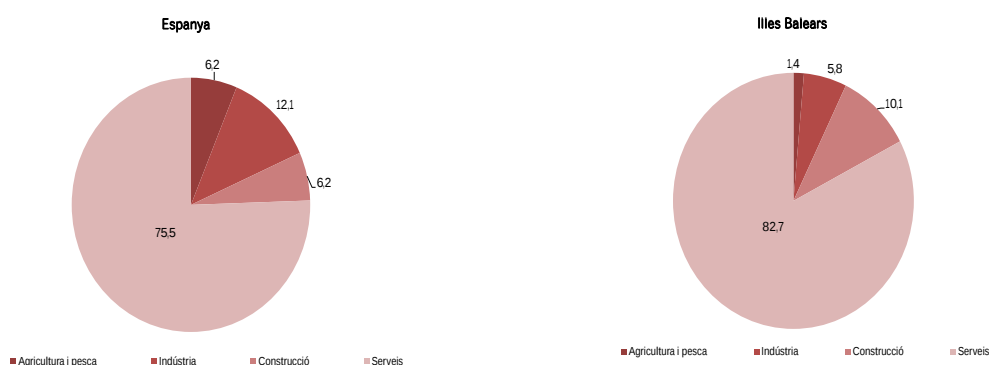
Les activitats econòmiques incloses en els serveis són les que contribueixen en major part en la creació d'ocupació per ser el sector de més pes dins de l'economia, tant espanyola com de les Illes. A la Unió Europea també s'està donant aquesta situació, una tendència a l'alça del tercer sector que gua-

nya pes en detriment dels altres. Ara bé, a les Illes Balears és indiscutible la dependència del sector terciari. Segons la primera estimació de l'Ibestat, el valor del producte interior brut a preus de mercat de les activitats dels serveis representa el 86,1% del valor afegit total el 2017.

Quant a la terciarització de l'economia, si es compara l'afiliació per sector d'abans de la crisi amb la darrera disponible es fa palès el transvasament dels treballadors des de la indústria i la construcció cap als serveis i, en menor mesura, cap a l'agricultura. El sector secundari (indústria i construcció) va ser el primer afectat per la recessió, amb forts augments de l'atur que, a més, varen perdurar en el temps. Com a resposta alguns treballadors d'aquestes branques d'activitat, davant la necessitat de trobar un lloc de treball, es varen reorientar cap al sector dels serveis. Aquest moviment de l'afiliació entre els diferents sectors es fa palès si es comparen els pesos del 2017 amb els de l'any 2007. En aquests deu anys s'observa que l'agricultura pràcticament

manté el seu pes amb un creixement gairebé nul (-0,1%). Alhora, la capacitat d'ocupació de la indústria ha disminuït en 1,4 p.p. el pes dels afiliats, a l'igual que la construcció, que perd 5,7 p.p. Aquests treballadors s'han incorporat als serveis que ha augmentat el pes dels seus afiliats en 7,2 p.p. Tot i que en els darrers anys ha augmentat considerablement l'afiliació, es veu com la millora econòmica no ha aconseguit recuperar tots els llocs de feina del sector secundari. Aquesta situació es repeteix al conjunt nacional, amb un descens del pes de l'afiliació en la indústria i la construcció (-0,8 p.p. i -8,0 p.p., respectivament), mentre que en el cas de l'agricultura es manté (+0,0 p.p.) i creix clarament en els serveis (+8,7 p.p.).

Gràfic 29. Pes de l'afiliació per sectors econòmics a Espanya i a les Illes Balears (2017)

Font: OTIB, a partir de dades de la TGSS.

Per règim, la distribució del nombre mitjà d'afiliats a la TGSS (480.471 el 2017) es reparteix principalment entre els 374.371 del règim general i els 89.949 del d'autònoms. En els dos casos el nombre de treballadors ha augmentat respecte d'ara fa un any, especialment en el règim general (+6,7%), seguits pels autònoms (+2,2%).

Si s'inclouen en l'anàlisi les activitats econòmiques s'observa que només perden afiliació

catorze d'elles, entre les quals destaquen: la mediació financera (93 afiliats menys) o la reparació d'ordinadors (81 persones manco). La resta de seccions econòmiques mostren increments de l'afiliació en termes interanuals, tant l'agricultura (89 més), la indústria, la construcció (4.833 afiliats més) i els serveis. Destaquen els augments per sobre del 10% a la construcció (+11,0%) i dins dels serveis, sobretot, en les activitats immobiliàries (+11,5%).

Taula 23. Evolució de l'afiliació mitjana per activitats econòmiques i règim (2017-2016)

	Var. abs. Total règims 2017/16	2017			2016		
		Total 2017	General	Autònom	Total 2016	General	Autònom
TOTAL ACTIVITATS (CNAE-2009)	25.214	480.471	374.371	89.949	455.257	350.775	88.043
(A) AGRICULTURA, RAMADERIA, SILVICULTURA I PESCA	89	6.724	1.080	2.481	6.634	1.012	2.456
(01) Agricultura, ramaderia, caça i activitats dels serveis que s'hi relacionen	93	5.555	515	2.426	5.462	463	2.401
(02) Silvicultura i explotació forestal	14	525	481	43	511	466	45
(03) Pesca i aquicultura	-18	644	83	12	662	83	11
(B) INDÚSTRIES EXTRACTIVES	14	363	317	47	349	303	46
(05-07) Extracció de productes energètics	1	1	0	1	0	0	0
(08) Extracció de minerals no metàl·lics ni energètics	14	361	317	44	347	303	44
(09) Activitats de suport a les indústries extractives	0	2	0	2	2	0	2
(C) INDÚSTRIES MANUFACTURERES	802	22.180	16.712	5.469	21.378	15.977	5.401
(10-11) Indústries de productes alimentaris i de begudes	176	5.352	4.637	715	5.176	4.466	710
(12) Indústria del tabac	0	0	0	0	0	0	0
(13-14) Indústries tèxtils i de la confecció	53	788	456	333	735	427	308
(15) Indústria del cuir i el calçat	-35	1.311	1.150	162	1.346	1.187	159
(16) Indústria de la fusta i del suro, excepte mobles; cistelleria i esparteria	25	1.381	808	573	1.356	770	586
(17-18) Indústria del paper; edició, arts gràfiques i reproducció de suports enregistrats	38	1.288	897	392	1.250	866	384
(19) Coqueries i refinació del petroli	0	0	0	0	0	0	0
(20) Indústries químiques	16	261	227	35	246	211	35
(21) Fabricació de productes farmacèutics	7	138	136	2	130	128	2
(22) Fabricació de productes de cautxú i matèries plàstiques	-7	110	89	21	116	93	23
(23) Fabricació d'altres productes minerals no metàl·lics	52	1.395	1.119	276	1.343	1.058	285
(24) Metal·lúrgia; fabricació de productes bàsics de ferro, acer i ferroal·iatges	11	244	123	122	234	111	123
(25) Fabricació de productes metàl·lics, excepte maquinària i equips	190	2.595	1.936	659	2.405	1.768	636
(26-28) Indústria de material i equipament elèctric, electrònic i òptic	-37	600	445	155	637	469	168
(29-30) Fabricació de material de transport	5	1.507	1.224	283	1.501	1.202	299
(31-33) Indústries manufactureres diverses	307	5.211	3.467	1.744	4.904	3.220	1.683
(D) SUBMINISTRAMENT D'ENERGIA ELÈCTRICA, GAS, VAPOR I AIRE CONDICIONAT	-66	936	910	27	1.002	974	28
(E) SUBMINISTRAMENT D'AIGUA, ACTIVITATS DE SANEJAMENT, GESTIÓ DE RESIDUS I DESCONTAMINACIÓ	171	4.216	4.125	91	4.045	3.952	93
(36) Captació, potabilització i distribució d'aigua	39	1.384	1.339	45	1.345	1.301	44
(37) Recollida i tractament d'aigües residuals	13	183	177	6	170	162	8
(38) Activitats de recollida, tractament i eliminació de residus; activitats de valorització	121	2.645	2.608	38	2.525	2.486	38
(39) Activitats de descontaminació i altres serveis de gestió de residus	-2	4	1	3	6	3	3
(F) CONSTRUCCIÓ	4.833	48.719	34.081	14.578	43.885	29.882	13.968

	Var. abs. Total règims 2017/16	2017			2016		
		Total 2017	General	Autònom	Total 2016	General	Autònom
(41) Construcció d'immobles	2.952	24.210	18.246	5.964	21.257	15.684	5.573
(42) Construcció d'obres d'enginyeria civil	-15	1.232	1.027	206	1.247	1.035	213
(43) Activitats especialitzades de la construcció	1.896	23.277	14.808	8.408	21.381	13.163	8.182
(G) COMERÇ A L'ENGRÒS I AL DETALL; REPARACIÓ DE VEHICLES DE MOTOR I MOTOCICLETES	2.843	80.597	60.779	19.818	77.754	57.779	19.976
(45) Venda i reparació de vehicles de motor i motocicletes	398	8.321	6.109	2.212	7.923	5.701	2.222
(46) Comerç a l'engròs i intermediaris del comerç	932	18.830	15.155	3.676	17.898	14.276	3.622
(47) Comerç al detall, excepte el comerç de vehicles de motor i motocicletes	1.513	53.446	39.515	13.931	51.933	37.801	14.132
(H) TRANSPORT I EMMAGATZEMATGE	1.414	24.394	18.276	4.767	22.980	17.066	4.643
(49) Transport terrestre; transport per canonades	599	12.756	8.307	4.449	12.157	7.791	4.367
(50) Transport marítim i per vies de navegació interiors	126	1.258	58	44	1.132	28	32
(51) Transport aeri	220	2.318	2.290	29	2.098	2.072	26
(52) Emmagatzament i activitats afins al transport	288	6.502	6.158	149	6.214	5.882	133
(53) Activitats postals i de correus	180	1.559	1.464	95	1.379	1.294	85
(I) HOSTALERIA	6.855	100.552	87.944	12.608	93.696	81.105	12.591
(55) Serveis d'allotjament	4.283	48.827	47.466	1.361	44.544	43.253	1.291
(56) Serveis de menjars i begudes	2.572	51.724	40.477	11.247	49.152	37.852	11.300
J (58-63) INFORMACIÓ I COMUNICACIONS	364	7.870	6.240	1.631	7.506	5.886	1.620
(58) Edició	-6	925	706	219	930	709	221
(59) Activitats de cinematografia, de vídeo i de programes de televisió, activitats d'enregistrament de so i edició musical	111	923	666	257	812	573	239
(60) Activitats d'emissió i programació de ràdio i televisió	-18	376	344	32	394	363	31
(61) Telecomunicacions	-31	1.585	1.363	222	1.615	1.374	241
(62) Serveis de tecnologies de la informació	79	2.687	2.037	650	2.608	1.982	627
(63) Serveis d'informació	229	1.375	1.125	250	1.146	885	261
(K) ACTIVITATS FINANCERES I D'ASSEGURANCES	-75	7.122	5.858	1.263	7.196	5.938	1.259
(64) Mediació financera, excepte assegurances i fons de pensions	-93	4.675	4.593	83	4.769	4.699	70
(65) Assegurances, reassegurances i fons de pensions, excepte Seguretat Social obligatòria	2	542	487	55	540	486	54
(66) Activitats auxiliars de la mediació financera i d'assegurances	17	1.904	778	1.126	1.888	753	1.135
(L) ACTIVITATS IMMOBILIÀRIES	504	4.896	3.027	1.869	4.391	2.787	1.605
(M) ACTIVITATS PROFESSIONALS, CIENTÍFIQUES I TÈCNIQUES	938	19.280	12.153	7.126	18.342	11.526	6.814
(69) Activitats jurídiques i de comptabilitat	267	7.650	5.555	2.095	7.383	5.305	2.078
(70) Activitats de les seues centrals, activitats de consultoria de gestió empresarial	43	2.114	1.453	661	2.071	1.452	619
(71) Serveis tècnics d'arquitectura i enginyeria; assaigs i anàlisis tècnics	338	3.432	1.906	1.527	3.095	1.661	1.434
(72) Recerca i desenvolupament	33	636	370	265	602	342	260
(73) Publicitat i estudis de mercat	155	1.799	1.097	702	1.644	981	662
(74) Altres activitats professionals, científiques i tècniques	97	2.967	1.391	1.576	2.870	1.418	1.451
(75) Activitats veterinàries	5	682	382	301	677	368	310

	Var. abs. Total règims 2017/16	2017			2016		
		Total 2017	General	Autònom	Total 2016	General	Autònom
(N) ACTIVITATS ADMINISTRATIVES I SERVEIS AUXILIARS	1.960	35.988	30.723	5.219	34.028	29.039	4.988
(77) Activitats de lloguer	345	6.376	4.951	1.425	6.031	4.604	1.427
(78) Activitats relacionades amb l'ocupació	235	1.227	1.167	60	991	933	58
(79) Activitats de les agències de viatges, operadors turístics i altres serveis de reserves i activitats que s'hi relacionen	360	5.968	5.450	519	5.609	5.124	485
(80) Activitats de seguretat e investigació	241	3.137	3.038	53	2.896	2.846	50
(81) Serveis a edificis i activitats de jardineria	559	14.041	11.813	2.228	13.482	11.402	2.079
(82) Activitats administratives d'oficina i altres activitats auxiliars a les empreses	220	5.239	4.305	934	5.019	4.129	890
(O) ADMINISTRACIÓ PÚBLICA, DEFENSA I SEGURETAT SOCIAL OBLIGATÒRIA	713	20.311	20.284	22	19.597	19.572	21
P(85) EDUCACIÓ	1.498	21.293	19.234	2.057	19.795	17.805	1.987
Q (86-88) ACTIVITATS SANITÀRIES I DE SERVEIS SOCIALS	1.625	36.576	34.060	2.516	34.951	32.554	2.398
(86) Activitats sanitàries	1.003	28.342	25.943	2.399	27.339	25.056	2.283
(87) Assistència de serveis socials amb allotjament	253	3.431	3.408	23	3.178	3.155	23
(88) Activitats de serveis socials sense allotjament	369	4.803	4.709	94	4.434	4.343	92
(R) ACTIVITATS ARTÍSTIQUES, RECREATIVES I D'ENTRETENIMENT	551	11.238	8.717	2.172	10.687	8.308	2.049
(90) Activitats de creació, artístiques i d'espectacles	125	2.144	1.144	1.000	2.019	1.092	928
(91) Activitats de biblioteques, arxius, museus i altres activitats culturals	9	382	317	65	373	307	66
(92) Activitats relacionades amb els jocs d'atzar i les apostes	58	1.140	1.018	122	1.082	958	124
(93) Activitats esportives, recreatives i d'entreteniment	359	7.572	6.237	986	7.213	5.951	931
(S) ALTRES SERVEIS	629	14.919	8.707	6.163	14.290	8.176	6.068
(94) Activitats associatives	79	3.196	2.916	232	3.117	2.814	258
(95) Reparació d'ordinadors, d'efectes personals i efectes domèstics	-81	2.269	684	1.584	2.349	678	1.671
(96) Altres activitats de serveis personals	631	9.455	5.107	4.347	8.824	4.685	4.140
(T) ACTIVITATS DE LES LLARS QUE DONEN OCUPACIÓ A PERSONAL DOMÈSTIC; ACTIVITATS DE LES LLARS QUE PRODUÏXEN BÉNS I SERVEIS PER A ÚS PROPI	-445	12.167	1.025	18	12.612	1.009	20
(97) Activitats de les llars que donen ocupació a personal domèstic	-445	12.167	1.025	18	12.612	1.009	20
(U) ORGANISMES EXTRATERRITORIALS	5	48	40	8	43	32	11
No consta	-11	84	84	0	95	95	0

Font: OTIB, a partir de dades de la TGSS explotades per l'Ibestat.

L'explotació de les dades del SOIB ens permet saber quines són les ocupacions amb més contractació el 2017 desagregades per sexe. En la taula següent es recullen les 20 ocupacions amb més contractes signats per dones i també per homes. La primera cosa que es pot destacar és la superioritat de les ocupacions que pertanyen als serveis, especialment en el cas de les dones, ja que totes elles hi pertanyen a aquest sector. En el cas dels homes, tot i ser majoria les dels serveis, també es troben ocupacions incloses en la resta de sectors econòmics.

En el cas de les dones, el total de contractes signats en les 20 ocupacions és de 187.223, que representen el 76,9% del total de la contractació del 2017. Les tres ocupacions més contractades mostren un pes superior al 10% del total de la contractació, de manera que en conjunt suposen el 46,7% del total. És a dir, aquestes tres activitats agrupen pràcticament la meitat dels contractes signats durant el 2017. Són les següents: cambreres

(representen el 19,5% de tota la contractació de les dones), personal de neteja (el 15,7%) i venedores de botigues i magatzems (l'11,5%). D'aquestes, dues ocupacions corresponen a feines de mitjana qualificació (grup 5) i una a feines no qualificades (grup 9). De les 20 ocupacions analitzades n'hi ha tres que corresponen a feines que requereixen una alta qualificació (grups 1 a 3 de la CNO-11), les qual representen el 6,3% dels contractes.

Respecte als homes, les vint ocupacions més contractades representen el 65,1% del total dels contractes. Per la seva banda, les tres ocupacions amb més contractació sumen el 29,4% i són: cambrers (16,4%), paletes (7,7%) i peons de la construcció (5,3%). Com ja s'ha comentat, les ocupacions més contractades es troben més diversificades entre els homes, amb ocupacions de tots els sectors: una a l'agricultura, dues a la indústria i dues a la construcció. De les vint analitzades, dues responen a ocupacions de més alta qualificació (grup 3) i sumen el 4,7% dels contractes.

Taula 24. Les vint ocupacions amb més contractació per sexe a les Balears (2017)

Codi	Dones	Absoluts	%	Acumulat	Var. 17/16
5120	Cambrers assalariats	47.557	19,5	19,5	7,8%
9210	Personal de neteja d'oficines, hotels i altres establiments similars	38.338	15,7	35,3	2,4%
5220	Venedors de botigues i magatzems	27.934	11,5	46,7	7,4%
4500	Empleats administratius amb tasques d'atenció al públic ncaa	9.095	3,7	50,5	10,5%
9310	Ajudants de cuina	9.012	3,7	54,2	7,4%
3724	Monitors d'activitats recreatives i d'entreteniment	7.594	3,1	57,3	5,9%
4421	Empleats d'agències de viatges	6.106	2,5	59,8	-13,1%
5110	Cuiners assalariats	5.767	2,4	62,2	10,7%
9100	Empleats domèstics	4.808	2,0	64,2	0,1%
2933	Coreògrafs i ballarins	4.046	1,7	65,8	20,1%
2932	Compositors, músics i cantants	3.689	1,5	67,3	54,4%
4309	Empleats administratius sense tasques d'atenció al públic ncaa	3.624	1,5	68,8	-2,5%
4422	Recepcionistes d'hotels	3.277	1,3	70,2	14,7%
9229	Altres tipus de personal de neteja no classificat en altres apartats	3.238	1,3	71,5	9,5%
5611	Auxiliars d'infermeria hospitalària	2.783	1,1	72,6	-7,3%
4221	Empleats de serveis de correus (excepte empleats de finestra)	2.250	0,9	73,6	28,1%
5824	Hostesses de terra	2.239	0,9	74,5	3,8%
5500	Caixers i taquillers (excepte de banca)	2.043	0,8	75,3	7,9%
5721	Mainaders a llars d'infants o escoles bressol	1.956	0,8	76,1	-2,3%
4412	Recepcionistes (excepte d'hotels)	1.867	0,8	76,9	12,9%
	Total 20 ocupacions	187.223	76,9		
	Total contractació dones	243.499	100,0	100,0	

Codi	Homes	Absoluts	%	Acumulat	Var. 17/16
5120	Cambrers assalariats	47.939	16,4	16,4	8,0%
7121	Paletes	22.515	7,7	24,0	15,2%
9602	Peons de la construcció d'edificis	15.611	5,3	29,4	10,7%
9310	Ajudants de cuina	13.498	4,6	34,0	11,3%
5110	Cuiners assalariats	13.164	4,5	38,5	2,2%
5220	Venedors de botigues i magatzems	9.169	3,1	41,6	31,9%
9210	Personal de neteja d'oficines, hotels i altres establiments similars	8.716	3,0	44,6	3,0%
2932	Compositors, músics i cantants	8.601	2,9	47,5	4,7%
9700	Peons de les indústries manufactureres	7.471	2,5	50,1	23,3%
9811	Peons del transport de mercaderies i descarregadors	5.602	1,9	52,0	8,4%
8412	Conductors assalariats d'automòbils, taxis i furgonetes	5.569	1,9	53,9	10,4%
5942	Auxiliars de vigilant de seguretat i similars no habilitats per a portar armes	4.510	1,5	55,4	9,1%
4421	Empleats d'agències de viatges	4.431	1,5	56,9	-10,5%
3724	Monitors d'activitats recreatives i d'entreteniment	4.086	1,4	58,3	-2,5%
8432	Conductors assalariats de camions	3.872	1,3	59,6	9,8%
5992	Vigilants de piscines i platges, socorristes	3.540	1,2	60,8	55,9%
4500	Empleats administratius amb tasques d'atenció al públic ncaa	3.522	1,2	62,0	14,5%
9512	Peons agrícoles d'hortes, hivernacles, planters i jardins	3.377	1,2	63,2	7,7%
7191	Treballadors de manteniment d'edificis	2.760	0,9	64,1	-3,1%
9432	Mossos d'equipatge i similars	2.743	0,9	65,1	3,5%
	Total 20 ocupacions	190.696	65,1		
	Total contractació homes	293.020	100,0	100,0	

Font: OTIB, a partir de dades del SOIB.

3.2.4. Perfil dels ocupats per règim, sexe, edat i nacionalitat

El 77,9% dels treballadors de les Balears es troben afiliats al règim general de la TGSS. El perfil majoritari dels afiliats és el d'un home (53,6%), de 25 a 54 anys (77,4%) i de nacionalitat espanyola (82,1%). Tot i això, en els darrers anys destaca l'augment de les dones, dels majors de 55 anys i dels estrangers comunitaris.

Com ja s'ha comentat, el gruix de l'afiliació es troba en el règim general. El 2017 aquest règim compta amb 374.371 treballadors, que representen el 77,9% de tots els afiliats. Ja a certa distància es troba el règim d'autònoms, que representa el 18,7%. Els altres tres règims es reparteixen els afiliats restants, els quals són poc significatius en pes relatiu: l'agrari (2,3%), el del mar (0,5%) i el de la llar (0,5%). Aquesta és la distribució habitual de l'afiliació entre els diferents règims a l'economia balear.

En termes interanuals, tots els règims incrementen els afiliats, excepte el règim especial de la llar, que amb aquest ja porta quatre anys consecutius de descensos (-4,0%). El règim del mar és el que experimenta el major augment (+6,9%), seguit pel general (+6,7%), el d'autònoms (2,2%) i l'agrari (+0,6%). Si s'analitza a més llarg termini, respecte de les dades del 2006, s'observa que redueixen l'afiliació: l'agrari que, a més, ho fa de manera molt important (-43,0%) i el de la Llar (-1,1%). Tot i que des del 2006 el nombre d'afiliats al règim agrari s'ha reduït pràcticament a la meitat, s'ha de tenir en compte que una part dels treballadors d'aquest règim s'han integrat en el d'autònoms a partir de l'1 de gener de 2008¹¹. Els règims del mar i d'autònoms són els que incrementen l'afiliació en major nombre respecte del 2006 (+13,1% i +11,1%, respectivament).

Taula 25. Evolució de l'afiliació per règims de cotització a les Balears (2008-2017)

	2008	2010	2012	2014	2016	2017
R.general	350.189	315.622	301.062	310.777	350.775	374.371
R.autònoms	88.333	81.590	79.638	83.243	88.043	89.949
R.esp.agrari	2.350	2.750	2.707	2.482	2.598	2.613
R.esp.del mar	2.061	1.972	1.915	2.048	2.259	2.413
R.esp.de la llar	9.311	9.683	10.462	12.084	11.582	11.123
Total	452.244	411.617	395.784	410.635	455.257	480.471

Font: OTIB, a partir de dades de la TGSS.

¹¹ La Llei 18/2007, de 4 de juliol, estableix amb efectes de l'1 de gener de 2008 la integració dels treballadors per compte propi del règim especial agrari en el règim especial de treballadors autònoms. La Llei 28/2011, de 22 de setembre, també estableix amb efectes de l'1 de gener de 2012 la integració dels treballadors per compte d'altri del règim especial agrari en el règim general.

La població afiliada de les Illes Balears es caracteritza pels següents trets: és majoritàriament de sexe masculí, de mitjana edat i nacionalitat espanyola. Si s'analitzen aquestes característiques una per una, s'observa que quant al sexe el 53,6% dels afiliats són homes i el 46,4% són dones. En termes interanuals ambdós sexes augmenten respecte d'ara fa un any (+6,0% ells i +5,0% elles) i, si es fa l'anàlisi a més llarg termini (any 2007), s'evidencia la progressiva incorporació de les dones al mercat de treball de les Illes. En els darrers deu anys s'han donat d'alta 33.867 afiliades més, mentre que els homes han sumat 5.327 més.

Com a conseqüència de la recessió, els homes han reduït l'afiliació més intensament i durant més temps que les dones. L'esclat de la bombolla immobiliària explica en part el descens, atesa la forta vinculació dels homes a aquest sector. De fet, ells encara es troben per sota del nombre d'afiliats registrats el 2007, amb 1.700 treballadors manco. Elles, en canvi, sumen 26.482 afiliades més que a l'any 2007.

Per edat, el 77,4% dels afiliats de les Illes tenen entre 25 i 54 anys, el 15,5% són majors de 55 anys i el 7,1% restant menys de 25 anys. En el darrer any, els joves són els que han augmentat més (+12,5%), seguits pels majors de 55 anys (+7,3%) i pels afiliats de mitjana edat (+4,6%). Respecte dels valors de l'any 2007, s'observa un canvi destacat en la distribució dels afiliats del grup més jove cap el de més edat. Mentre que la franja intermèdia creix lleugerament (+5,0%), el grup dels menors de 25 anys perd el 29,2% dels afiliats respecte d'ara fa deu anys, i els majors de 55 anys creixen molt proporcionalment (+38,3%). Aquests resultats confirmen les projeccions demogràfiques que indiquen que ens dirigim cap a una economia amb menys població jove i un gruix de població de mitjana i avançada edat. En aquest sentit, i pel que fa al mercat de treball, també reflecteix l'envelliment de la població, amb menys joves que se n'incorporen i més persones que a mesura que passa el temps passen a formar part del grup de més edat.

Taula 26. Evolució de la població d'alta a la Seguretat Social per sexe, edat i nacionalitat a les Illes Balears (2008-2017)

ANYS	TOTAL	SEXE		EDAT			NACIONALITAT		
		Homes	Dones	De 16 a 24 anys	De 25 a 54 anys	55 anys i més	Espanyols	UE	No UE
2008	452.244	253.369	198.872	43.615	353.400	55.196	369.165	36.405	46.674
2010	411.617	223.827	187.789	29.586	326.443	55.589	340.519	32.905	38.193
2012	395.784	210.632	185.150	24.218	314.848	56.719	328.186	33.318	34.280
2014	410.635	217.352	193.282	24.383	325.448	60.802	342.214	36.554	31.866
2016	455.257	243.004	212.253	30.338	355.423	69.498	376.675	42.510	36.072
2017	480.471	257.513	222.958	34.121	371.759	74.588	394.590	46.528	39.353

Font: OTIB, a partir de dades de la TGSS.

Per nacionalitat, el 82,1% dels afiliats són espanyols i el 17,9% restant estrangers, dels quals el 9,7% són persones de la Unió Europea i el 8,2% són no comunitaris. Respecte del 2016, tots ells han incrementat el seu nombre, especialment els estrangers: un 9,5% els de la UE i un 9,1% els no UE, mentre que els espanyols augmenten un 4,8%. Quant a l'evolució de la distribució per nacionalitats, si es comparen els resultats amb els de deu anys abans (2007) s'observa un canvi en la distribució dels estrangers. El 2007 el pes dels afiliats europeus era inferior al dels extracomunitaris (7,6% i 10,1%). Arran de la crisi, aquesta distribució comença a variar, de manera que d'ençà el 2013 s'inverteixen les proporcions, passant a una superioritat clara dels afiliats europeus respecte dels no comunitaris. La marxa de treballadors no comunitaris cap a altres destinacions amb més oportunitats va venir provocada, entre d'altres raons, per la manca de llocs de feina a la

construcció que es va donar durant els anys de crisi.

Tot i que el perfil habitual de l'afiliació a Balears es manté —home, espanyol i de mitjana edat— amb els anys es fan evidents els canvis que han experimentat cada un dels trets analitzats. El mercat de treball tendeix cap a una distribució més igualitària, amb homes i dones pràcticament al 50%, tant per l'augment de dones que s'incorporen al mercat laboral com pels efectes de la crisi que encara romanen sobre els homes en sectors molt masculinitzats. A més, el mercat laboral de les illes s'està envellint, tot seguint l'evolució natural de la població, de manera que el 92,9% dels afiliats del 2017 tenen més de 25 anys. I, pel que fa a l'afiliació estrangera, aquesta ha passat d'estar encapçalada pels extracomunitaris a ser-ho pels ciutadans europeus.

3.2.5. Perfil dels ocupats per nivell d'estudis

És un fet que l'ocupació creix a mida que ho fa el nivell educatiu. El 2017 la taxa d'ocupació dels treballadors amb estudis d'educació primària és del 20,1% i la dels ocupats amb estudis superiors augmenta fins el 75,2%.

El nivell d'estudis és un dels elements diferenciadors de l'ocupabilitat dels treballadors, perquè a mesura que aquest s'incrementa també ho fa la taxa d'ocupació. Segons la taula 27, que recull el percentatge de població ocupada segons el nivell formatiu assolit, el pes d'ocupats amb estudis iguals o més elevats a la segona etapa d'educació secundà-

ria a les Illes és inferior a la mitjana nacional (62,1% i 66,4%, respectivament). A més, el pes dels treballadors amb titulació superior és el segon més baix d'Espanya, per darrere de Castella-la Manxa (32,8%). En canvi, pel que fa als treballadors que han completat secundària, el pes de la Illes supera el del conjunt nacional. Aquest nivell formatiu s'adequa a l'oferta de llocs de treball poc qualificats que caracteritzen el mercat laboral illenc, de manera que molts de joves s'incorporen a l'activitat i deixen de banda la formació superior en una proporció més elevada que a la resta d'Espanya.

Taula 27. Distribució percentual de la població ocupada per nivell d'estudis i comunitat autònoma (2017)

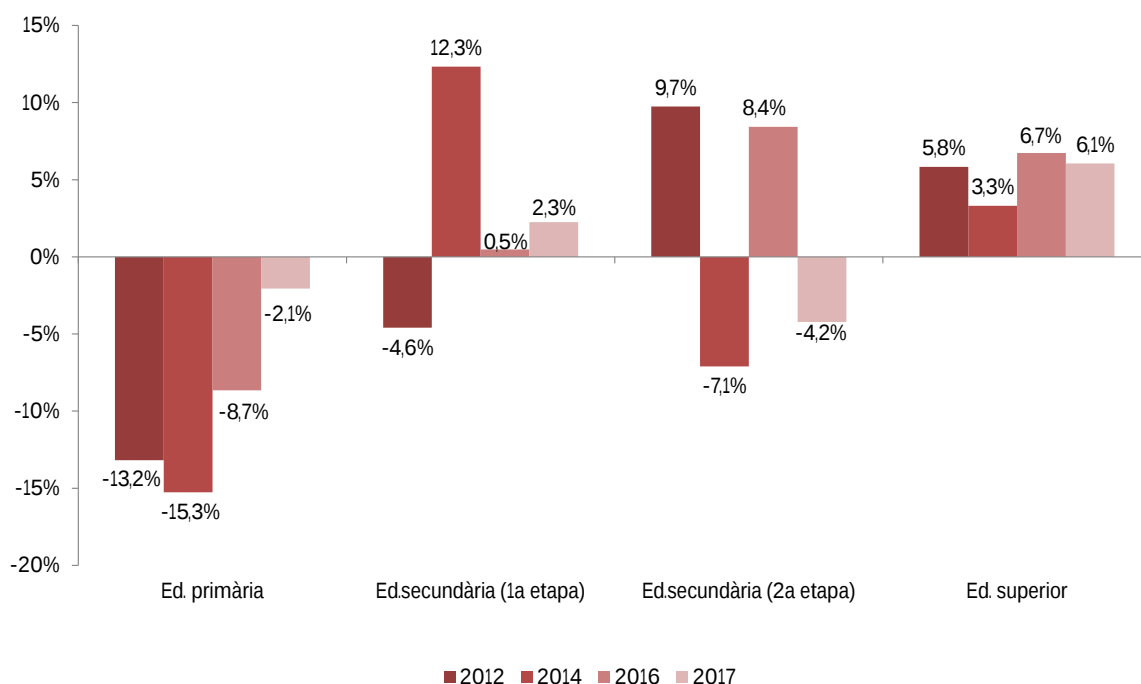
	Fins a educació primària	Ed.secundària (1a etapa)	Ed.secundària (2a etapa)	Ed.superior i doctorat
Andalusia	9,0	32,5	21,7	36,7
Aragó	6,2	25,0	27,3	41,5
Astúries	4,2	22,1	24,3	49,5
Illes Balears	5,7	32,2	28,1	34,0
Canàries	10,2	27,3	27,2	35,3
Cantàbria	2,8	25,0	25,7	46,5
Castella i Lleó	5,3	29,0	25,4	40,3
Castella-la Manxa	7,8	36,1	23,3	32,8
Catalunya	6,9	25,3	22,7	45,0
Com. Valenciana	4,5	32,2	25,5	37,9
Extremadura	6,4	40,2	18,9	34,5
Galícia	4,8	30,5	22,1	42,7
Madrid	3,9	18,3	25,8	52,0
Múrcia	10,8	31,7	22,8	34,7
Navarra	3,5	22,7	23,8	50,0
País Basc	2,9	19,0	21,7	56,3
La Rioja	4,3	29,7	24,4	41,6
Total España	6,2	27,4	23,9	42,5

Font: OTIB, a partir de dades de l'EPA (INE).

D'acord amb l'INE, a les Illes es troben 537.549 persones ocupades el 2017, de les quals 30.436 han estudiat fins a primària, 173.200 fins a la primera etapa d'educació secundària, 150.954 fins a la segona etapa de secundària i 182.959 són titulats superiors. Respecte d'ara fa un any, cau el nom-

bre de treballadors amb estudis primaris (-2,1%) i amb la segona etapa de secundària (-4,2%), mentre que la resta creix, sobretot entre els treballadors amb l'educació superior (gràfic 30). En el conjunt d'Espanya només disminueix el nombre de persones amb estudis primaris, mentre que augmenta a la resta.

Gràfic 30. Variació interanual de la població ocupada segons el nivell d'estudis a les Illes Balears (2012-2017)

Font: OTIB, a partir de dades de l'EPA (INE).

Tot i el desavantatge educatiu que presenten els treballadors de les Illes respecte d'altres comunitats autònomes i de la mitjana nacional, si l'anàlisi se centra en la població ocupada per nivell d'estudis entre els anys 2014 i 2017 la situació de Balears mostra una lleugera millora dels percentatges (vegeu taula 28). L'evolució del pes dels ocupats entre aquests anys cau en els nivells educatius més baixos: en la primera etapa educativa (-1,4 p.p.) i en la primera etapa de secundària (-2,0 p.p.), mentre que augmenta en les següents. Així, el pes dels treballadors que han acabat la segona etapa de l'educació secundària creix en +1,0 p.p., i els qui han finalitzat l'educació superior en +2,0 p.p.

En termes interanuals, disminueix el pes dels treballadors amb primària (-0,2 p.p.), el dels de la segona etapa de secundària (-1,6 p.p.), i creixen els titulats en la primera etapa

d'educació secundària (+0,3 p.p.) i en educació superior (+1,5 p.p.). Malgrat això, com s'ha comentat, el nivell formatiu dels ocupats de les Illes experimenta una evolució favorable en el darrers anys, amb augments dels ocupats més formats i reduccions dels menys formats. Per una banda, el grup de joves pren consciència de la necessitat d'una bona formació una vegada s'incorporin al mercat laboral i opten per mantenir-se en el sistema educatiu, i, per l'altra, els treballadors d'edat més avançada, poc o gens qualificats, van abandonant a poc a poc el mercat de treball per incorporar-se a la inactivitat. Una altre factor que pot explicar els increments de la població ocupada amb major nivell de formació es pot trobar en el fet que els treballadors més formats mantenen el lloc de feina en major proporció que els qui compten amb una formació més bàsica.

La comparativa dels resultats de les Illes amb els de la mitjana nacional fa palès que, tot i la millora experimentada en els darrers anys, les Balears se situen en una posició de desavantatge en termes qualitatius. Els treballadors amb un nivell fins a la primera etapa de secundària són el 37,9% a les Illes i el 33,6% a Espanya. En canvi, els titulats en les dues etapes educatives superiors representen el 62,1% a Balears i el 66,4% al conjunt nacional. Per tant, la diferència amb la mitjana espanyola encara es manté, especialment en l'educació universitària, fet que a les

Illes pot estar condicionat per l'estructura del mercat de treball, molt vinculat als serveis i a la construcció.

Com ja s'ha comentat a altres apartats de l'informe, el nivell educatiu assolit per les dones supera al dels homes. El total d'ocupades amb un nivell educatiu igual o superior a la segona etapa de secundària és del 68,1%, davant el 57,1% dels homes, és a dir, els hi superen en 11 p.p. Aquest fet es repeteix en el conjunt nacional, a on el diferencial a favor de les dones és de 10,3 p.p.

Taula 28. Distribució percentual de la població ocupada per nivell d'estudis i sexe a Espanya i a les Illes Balears (2013-2015-2017)

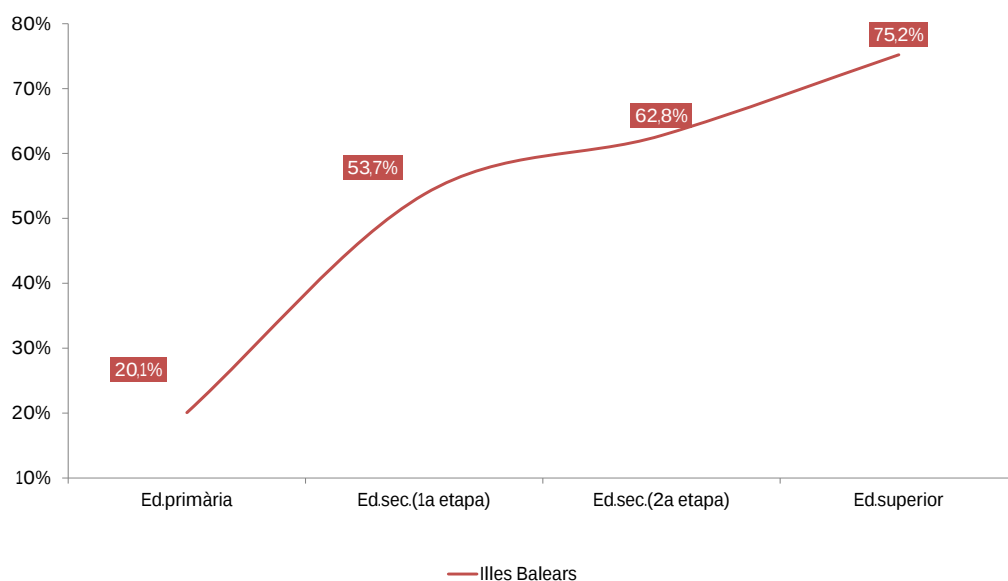
	Educació primària			Ed. secundària (1a etapa)			Ed. secundària (2a etapa)			Educació superior i doctorat		
	2013	2015	2017	2013	2015	2017	2013	2015	2017	2013	2015	2017
Total												
Espanya	9,1	6,9	6,2	26,5	27,4	27,4	23,2	23,8	23,9	41,2	41,9	42,5
Illes Balears	8,5	6,7	5,7	30,9	33,1	32,2	29,2	28,5	28,1	31,5	31,7	34,0
Homes												
Espanya	9,8	7,7	7,1	29,8	31,0	31,2	22,7	24,0	23,9	37,7	37,3	37,8
Illes Balears	5,9	7,3	6,1	33,8	38,3	36,8	28,8	27,4	26,6	28,6	27,0	30,5
Dones												
Espanya	8,1	6,0	5,1	22,7	23,1	22,8	23,7	23,6	24,0	45,4	47,3	48,0
Illes Balears	8,0	6,0	5,1	27,4	27,1	34,0	29,7	29,8	29,9	34,9	37,1	38,2

Font: OTIB, a partir de dades de l'EPA (INE).

El gràfic 31 mostra de manera inequívoca la relació directa que hi ha entre l'educació i l'ocupació dels treballadors. Segons aquesta, a mesura que una persona assoleix majors nivells educatius també creix la possibilitat de trobar un lloc de feina i, per tant, augmenta la seva taxa d'ocupació. Així, la taxa dels ocupats en el nivell inferior (l'educació

primària) és del 20,1% el 2017. Com la taxa d'ocupació puja amb la formació, la taxa dels titulats en educació superior presenta un resultat del 75,2%, que és 55,1 p.p. més alta que la primera. Amb aquestes dades queda clar que l'educació és un factor que condiciona favorablement la força de treball de les Illes Balears.

Gràfic 31. Taxa d'ocupació del conjunt d'ocupats segons el nivell d'estudis a les Illes Balears (2017)

Font: OTIB, a partir de dades de l'EPA (INE).

Aquesta vinculació entre ocupació i educació s'ha donat al llarg del temps en el mercat de treball de les Illes. La taula 29 mostra que des de 2006 (el primer any recollit a la taula) la taxa d'ocupació ha crescut amb el nivell educatiu. Ara bé, també es pot comprovar com els efectes de la crisi varen provocar una reducció de les taxes d'ocupació en tots els nivells educatius, situació que, a dia d'avui, no s'ha recuperat. Malgrat el descens de les taxes, el diferencial entre la taxa dels ocupats

amb primària i els que tenen estudis superiors ha augmentat en els darrers onze anys a les Illes i a Espanya, fet que posa de manifest la relació directa entre ambdues variables. A més, es mostra el bon comportament del mercat laboral balear respecte del estatal, el qual a pesar de comptar amb indicadors educatius més desfavorables és capaç d'assolir taxes d'ocupació superiors a les d'Espanya a tots els nivells educatius.

Taula 29. Evolució de la taxa d'ocupació del total d'ocupats a les Illes Balears i a Espanya segons el nivell d'estudis (2008-2017)

Nivell educatiu	2008	2010	2012	2014	2016	2017
Illes Balears						
Educació primària	28,3%	24,0%	20,7%	17,9%	19,8%	20,1%
Ed.sec.(1a etapa)	65,1%	57,3%	51,7%	51,7%	53,6%	53,7%
Ed.sec.(2a etapa)	70,1%	61,1%	62,5%	62,1%	64,3%	62,8%
Estudis superiors	76,9%	75,7%	70,6%	73,1%	76,0%	75,2%
Espanya						
Educació primària	24,5%	20,1%	16,1%	13,8%	14,0%	14,2%
Ed.sec.(1a etapa)	58,9%	50,9%	46,2%	43,2%	45,6%	46,1%
Ed.sec.(2a etapa)	64,3%	57,6%	53,5%	52,3%	54,4%	55,1%
Estudis superiors	77,5%	73,1%	70,4%	69,5%	71,4%	72,4%

Font: OTIB, a partir de dades de l'EPA (INE).

Si s'estén l'anàlisi a les dades de població ocupada per grans grups d'ocupació (CNO a 1 dígit) i sexe, segons l'EPA (vegeu a taula 30) es pot fer una idea de les activitats que compten amb més treballadors, tant en el cas dels homes com de les dones. Aquestes es troben concentrades en 4 ocupacions (totes del sector dels serveis), que representen el 86,5% del total d'ocupació femenina: el grup 5 (32,4%), el grup 9 (18,3%), el grup 4 (18,2%) i el grup 2 (17,6%). En canvi, entre els homes les tres ocupacions amb major pes sumen el 54,0%, i són: el grup 7 (25,8%), el grup 5 (18,3%) i el grup 2 (11,0%). Per tant, les dades mostren que l'ocupació masculina es troba més diversificada que la femenina, ja que ells s'ocupen en tots els sectors, mentre que elles es concentren en els serveis.

La relació entre l'ocupació i el nivell educatiu s'explica de la manera següent: les ocupacions dels grups 1 a 3 requereixen un nivell educatiu alt, les del grups 4 a 8 un nivell mitjà i les del grup 9 s'identifiquen amb feines poc qualificades. Un tret interessant es troba en el fet de que tot i que les dones assoleixen un nivell educatiu més alt, com s'ha vist abans, ocupen llocs de feina de menor qualificació en major proporció que els homes. Així, les dones ocupades en els grups 1 a 8 són el 81,7% mentre que els homes sumen el 91,5% i, pel que fa a les ocupacions menys qualifica-

des (grup 9) les dones superen àmpliament els homes (18,3% i 8,3%, respectivament). Ara bé, en el grup 2 (tècnics i professionals científics i intel·lectuals) les dones superen els homes, tant a les Illes (6,7 p.p. més) com a Espanya (7,6 p.p. més).

Respecte de la distribució al conjunt estatal, les Illes mostren un menor pes en les ocupacions dels grups 1 a 3 (32,7% i 28,1%, respectivament), s'equiparen en les elementals (grup 9, un 12,9% en ambdós casos) i superen a Espanya en les de mitjana qualificació (grups 4 a 8) (un 59,0% i un 54,0%, respectivament). El baix pes en ocupacions d'alta qualificació a les Illes respon a l'estructura del mercat de treball balear, molt vinculat a la construcció i als serveis, els quals ofereixen un elevat nombre de llocs de treball de mitjana i baixa qualificació i un nombre limitat d'elevada qualificació.

Respecte del pes de l'any 2014, tot i que els resultats són diferents per a cada grup, a les Illes s'observa una tendència positiva ja que en conjunt els grups més qualificats mostren un increment del pes dels ocupats, al temps que es redueix en alguns dels grups de mitjana i baixa qualificació. A Espanya la situació és similar, excepte pel fet que l'ocupació als grups menys qualificats també ha augmentat.

Taula 30. Distribució percentual de la població ocupada per ocupació i sexe a Espanya i a les Illes Balears (2013-2015-2017)

Ocupació	Homes			Dones		
	2013	2015	2017	2013	2015	2017
Illes Balears						
1 Directors i gerents	8,4	6,6	7,4	4,3	3,9	3,7
2 Tècnics i professionals científics i intel·lectuals	9,1	10,6	11,0	16,1	15,1	17,6
3 Tècnics i professionals de suport	12,5	9,7	9,3	8,0	6,9	7,2
4 Empleats comptables, administratius i altres empleats d'oficina	7,2	7,0	8,3	14,7	19,2	18,2
5 Treb. dels serveis de restauració, personals, protecció i venedors	21,9	22,0	18,3	33,9	32,8	32,4
6 Treb. qualificats en activitats agrícoles, ramaderes, forestals i pesqueres	3,2	4,0	3,6	0,4	0,5	0,2
7 Artesans i treb. qualificats de les indústries manufactureres i la construcció (excepte operadors d'instal·lacions i màquines)	22,6	23,6	25,8	1,4	1,6	1,5
8 Operadors d'instal·lacions i maquinària, i muntadors	7,9	8,4	7,7	1,0	1,5	0,9
9 Ocupacions elementals	6,7	7,6	8,3	20,2	18,4	18,3
0 Ocupacions militars	0,5	0,5	0,2	-	-	-
Espanya						
1 Directors i gerents	6,0	5,4	5,2	3,2	3,0	2,8
2 Tècnics i professionals científics i intel·lectuals	14,5	14,0	14,4	21,4	21,5	22,0
3 Tècnics i professionals de suport	11,9	12,1	12,2	8,7	8,7	8,9
4 Empleats comptables, administratius i altres empleats d'oficina	6,4	6,4	6,2	14,2	14,9	14,8
5 Treb. dels serveis de restauració, personals, protecció i venedors	17,2	17,6	16,6	29,8	29,7	29,4
6 Treb. qualificats en activitats agrícoles, ramaderes, forestals i pesqueres	3,9	3,6	3,7	1,1	1,0	1,1
7 Artesans i treb. qualificats de les indústries manufactureres i la construcció (excepte operadors d'instal·lacions i màquines)	18,6	18,8	19,0	1,8	1,9	1,9
8 Operadors d'instal·lacions i maquinària, i muntadors	11,8	11,9	12,2	2,1	2,0	2,3
9 Ocupacions elementals	8,9	9,2	9,6	17,5	17,0	16,9
0 Ocupacions militars	0,9	0,8	0,8	0,1	0,1	0,1

Font: OTIB, a partir de dades de l'EPA (INE).

Un dels desequilibris que es pot donar en el mercat de treball respecte de la relació entre educació i ocupació ve donat pel desajust educatiu. Pot ser per defecte (infraeducació) o per excés (sobreeducació). En el primer cas el treballador hauria assolit una qualificació inferior a la requerida per al seu lloc de treball i, en el segon, la persona estaria realitzant una tasca que requereix menys formació de la que realment té. Aquest darrer desajust és el més habitual i és el que s'analitzarà a continuació. Tot i que manca una definició consensuada, en aquest estudi es considera que ve determinat pel nombre d'ocupats amb estudis superiors que treballen en ocupacions de mitjana o baixa qualificació (grups 4 a 9 de la CNO-2011) sobre el total d'ocupats amb estudis superiors.

A les Balears, el desajust existent és molt elevat i se situa al voltant del 40%, superant el resultat d'Espanya a tota la sèrie (vegeu a taula 31). En detall, a Balears és del 39,8% el 2017, per sobre de la mitjana nacional (37,2%). Aquest resultat la situa com la vuitena comunitat autònoma amb la taxa més alta, molt enfora de l'autonomia amb la taxa més baixa (Madrid amb un 25,6%). Si es comparen els valors amb els del 2007 s'observa que és un fet habitual a les Illes, a més l'augment de les Illes en aquest període pràcticament duplica el de la mitjana espanyola (+4,0 p.p. i +2,6 p.p.,

respectivament).

Durant els primers anys de recessió aquest desajust es podia explicar pel fet que, davant la possibilitat de trobar-se en atur, algunes persones optessin per tenir un lloc de feina malgrat aquest fos inferior a la seva formació. Passats els pitjors anys de la crisi i situats en una etapa de recuperació el desajust de les Illes es manté elevat. Això posa de manifest que les diferències entre aquestes dues variables es mantenen al llarg del temps i no es poden explicar només com una resposta a la situació de crisi econòmica, sinó que mostra un problema de fons de la societat balear: l'existència d'un desequilibri entre la oferta i la demanda laboral. L'economia balear, molt condicionada pel turisme, es basa en els sectors dels serveis i la construcció. En ells l'oferta de llocs de feina d'alta qualificació és limitada, el que provoca que hi hagi un nombre creixent de persones molt formades que no aconsegueix un lloc de feina equivalent a la seva titulació. Aquest desequilibri repercuteix l'economia en conjunt de les Illes, sense deixar de banda els efectes que provoca en les persones que es troben en aquesta situació (pot conduir a situacions de baixa productivitat, desmotivació, frustració...), i en les empreses (disminució de la competitivitat, de la productivitat, etc.).

Taula 31. Desajust en l'ocupació del total d'ocupats per comunitats autònomes (2008-2017)

	2008	2010	2012	2014	2016	2017
Andalusia	32,2%	31,5%	36,2%	37,2%	37,0%	37,5%
Aragó	34,2%	33,9%	37,7%	37,2%	40,6%	42,1%
Astúries	36,7%	35,1%	39,7%	39,9%	45,8%	44,2%
Illes Balears	38,6%	37,8%	41,1%	40,6%	41,3%	39,8%
Canàries	39,0%	36,3%	44,2%	46,4%	43,7%	45,9%
Cantàbria	41,1%	35,9%	41,0%	42,2%	42,5%	42,3%
Castella i Lleó	38,6%	37,5%	42,1%	41,3%	43,0%	42,9%
Castella-la Manxa	35,5%	32,1%	37,7%	37,0%	36,5%	36,1%
Catalunya	36,4%	36,6%	36,6%	38,9%	38,4%	38,6%
Com. Valenciana	35,9%	34,3%	40,0%	40,1%	39,5%	40,0%
Extremadura	30,9%	32,3%	34,4%	39,6%	37,4%	39,4%
Galícia	34,0%	32,1%	38,3%	38,5%	40,2%	40,4%
Madrid	23,8%	22,8%	23,9%	25,0%	24,6%	25,6%
Múrcia	34,1%	33,8%	33,6%	39,1%	39,6%	36,8%
Navarra	38,3%	35,3%	42,2%	45,8%	43,5%	43,3%
País Basc	34,2%	33,4%	39,5%	40,6%	41,5%	41,9%
La Rioja	35,9%	37,5%	42,3%	40,1%	42,2%	41,0%
Total nacional	33,1%	32,1%	35,4%	36,6%	36,8%	37,2%

Font: OTIB, a partir de dades de l'EPA (INE).

En resum, aquest apartat ha recollit la situació actual i l'evolució del sistema educatiu i el mercat laboral de les Illes Balears. Tot i els lleugers avenços dels darrers anys, les diferències encara es mantenen. Malgrat la taxa d'ocupació creix clarament amb la titulació (és el 75,2% en els titulats superiors), el pes dels ocupats és el segon més baix d'Espanya (representen el 34,0% dels ocupats). Ara bé, com s'ha vist, un dels problemes del mercat de treball a Balears és l'elevat desajust educatiu que impedeix que una gran part dels treballadors s'ocupin en feines equivalents a la seva formació (dos de cada cinc treballadors de Balears es troba subocupat).

La solució necessita la implicació de tots els actors implicats. Per una banda, cal diversificar l'estructura productiva de les Illes creant més llocs de feina qualificats perquè puguin

absorbir el nombre creixent de treballadors amb més formació. Per l'altra, el sistema educatiu ha d'orientar-se a preparar les persones per a les necessitats reals del mercat laboral.

Actualment, en el sistema educatiu espanyol l'estudiant adopta una posició passiva i poc participativa basada en els continguts. En canvi, el mercat laboral està en permanent evolució i requereix treballadors actius amb iniciativa i capacitat d'adaptació als canvis que van sorgint. És evident que persegueixen objectius diferents, quan un dels principals objectius de l'educació es preparar a les persones per incorporar-se al treball. Per tant, atesa la important relació que existeix entre ambdues variables, cal una feina conjunta (Govern, empreses, sindicats, etc.) per acostar posicions i aconseguir que el sistema educatiu formi persones amb les habilitats

que requereix el mercat de treball. D'aquesta manera, a més de millorar la percepció personal del treballador, augmentarà la produc-

tivitat i la competitivitat de les empreses, fets que, en conjunt, repercutiran favorablement en l'economia de les Illes.

3.2.6. Ocupats per tipus de contracte i de jornada

El 2017 s'incrementa el nombre d'afiliats tant amb contracte temporal com d'indefinit (+8,4% i +6,4%, respectivament). També augmenten més les persones que treballen a jornada completa que les que ho fan a jornada parcial.

Segons les dades del 2017, del conjunt de treballadors d'alta al règim general (358.019 persones), 218.249 mostren un contracte indefinit, el 65,4% del total. Alhora, els afiliats amb un contracte temporal sumen 129.711 treballadors (el 38,8%). En termes interanuals els assalariats temporals han incrementat més l'afiliació que els indefinits (+8,4% i +6,4%). Si es fa una comparativa amb els resultats de l'any 2006, abans de la recessió econòmica l'afiliació amb contracte indefinit ha experimentat un fort increment de 29.655 persones, un +15,7% en termes relatius. En canvi, els afiliats amb contracte temporal s'han reduït en 7.091 treballadors, un -5,2%. Durant els anys de crisi, sengles tipus de contractes varen reduir el nombre d'afiliats tot seguint la contracció de l'economia, però a partir del 2014, amb la reactivació econòmica, n'incrementen l'afiliació. Ara bé, mentre que els qui han signat un contracte indefinit ja superen la xifra d'afiliats del 2006, els temporals encara es troben per sota de la xifra de fa onze anys. Per tant, s'observa com s'està incrementant la qualitat de l'ocupació fomentant l'ocupació indefinida i reduint la temporal, malgrat que aquesta encara assoleix xifres molt elevades.

Segons la jornada treballada, el 69,6% dels afiliats el 2017 han signat un contracte a

temps complet i el 19,4% a temps parcial; és a dir, 1 de cada 5 treballadors de les Illes treballen a temps parcial. En el darrer any, el nombre d'afiliats a jornada completa ha augmentat més intensament (+8,7%) que el de jornada parcial (+1,6%). A més llarg termini, respecte de les dades del 2006, l'anàlisi mostra com la recessió ha provocat un canvi significatiu dels contractes per jornada. En aquests anys els afiliats a temps complet han disminuït un -6,6%, mentre que l'afiliació a temps parcial s'ha incrementat molt (un +35,1%). Aquestes dades demostren que un dels efectes que ha provocat la crisi és l'intens augment de la contractació a temps parcial, fet que en sí mateix no suposa cap desajust, excepte en el cas que sigui una jornada involuntària. En aquest cas la jornada parcial no és sovint una opció voluntària del treballador (per combinar feina amb altres obligacions familiars, estudis, etc.), sinó obligada perquè no s'ha pogut trobar un treball a temps complet.

Seguint amb la comparativa amb el 2006, és important comentar l'evolució del nombre de fixos discontinus, el qual no ha deixat de créixer interanualment en cap any. En els darrers onze anys l'afiliació fixa discontinua ha augmentat en 22.169 persones, la qual cosa representa un creixement relatiu del 76,8%. Amb aquest resultat és, amb escreix, el tipus de contracte que més ha crescut en aquests anys, impulsat entre d'altres per l'augment de l'activitat i les mesures per afavorir l'allargament de la durada dels contractes fixos discontinus i de l'augment de les inspeccions de treball. Per tant, es pot concloure que la crisi

econòmica ha afavorit la contractació de fixos continus i els contractes a temps parcial per sobre d'altres tipus de contracte.

Per tant, les dades mostren que, com a resultat de la crisi, els treballadors que s'han vist més afectats han estat els temporals amb un descens del -5,2%, ja que són els més fàcils d'acomiarar en un moment donat. En relació amb la jornada, els més perjudicats

han estat els treballadors a temps complet (-6,6%), perquè a les empreses s'ha optat per reduir els treballadors a jornada completa i augmentar els treballadors amb jornades inferiors davant la situació d'inseguretat econòmica. Ara bé, en el darrer any, en part per la reactivació econòmica i en part per la major pressió de les inspeccions de treball, s'ha incrementat la contractació a jornada completa, la qual ve acompanyada d'una millora en la qualitat de l'ocupació.

Taula 32. Evolució de l'afiliació al règim general de la Seguretat Social per tipus de contracte i de jornada (2008-2017)

Tipus de contracte i jornada	2008	2010	2012	2014	2016	2017
Indefinits jornada completa	152.703	138.351	123.629	117.913	128.457	136.712
Indefinits jornada parcial	23.678	24.592	25.111	27.339	29.170	30.507
Indefinits fixos discontinus	31.000	33.699	35.860	41.372	47.524	51.030
Temporals jornada completa	96.373	69.607	60.308	65.187	85.219	95.556
Temporals jornada parcial	25.353	26.870	30.549	33.605	34.466	34.155
No consta	7.519	7.662	7.685	7.713	9.108	10.058
Total	336.625	300.781	283.142	293.130	333.944	358.019

Font: OTIB, a partir de dades de la TGSS.

L'EPA també ofereix informació de l'ocupació segons la jornada¹² treballada. Així, ens permet conèixer el perfil de les persones contractades a jornada parcial. Segons les dades del 2017, el total de treballadors amb aquest tipus de jornada és de 68.200 persones, de les quals 48.300 són dones (el 70,8%). Per tant, la taxa de parcialitat femenina assoleix el 19,6% a les Balears, mentre que la masculina és del 6,9%. La diferència existent entre ambdues taxes és considerable i es manté en el temps, ja que d'ençà del 2007 ha oscil·lat entre els 11 p.p. i els 16 p.p.

Així, independentment de la font analitzada, s'observa que les dones són les que majorità-

riament signen aquest tipus de contracte. El principal problema és que, moltes vegades, no és una opció triada voluntàriament. En alguns casos es veuen empeses per la necessitat de conciliar la vida laboral i familiar, la qual avui en dia encara recau en gran part sobre les dones. En altres casos és conseqüència de la parcialitat involuntària, és a dir, voldrien un lloc de feina a jornada completa però no el troben. Tot això implica que les dones han de patir, especialment a llarg termini, les conseqüències d'aquesta contractació, que tindrà efectes tant en la seva trajectòria professional com en les futures prestacions a percebre, entre d'altres.

¹²Per a més informació, vegeu el monogràfic de l'Observatori del Treball: Anàlisi de l'ocupació a temps parcial en un context de crisi a les Illes Balears. OTIB. Col·lecció d'Estudis Laborals, núm. 16.

3.3 La població aturada

3.3.1. Evolució de la població aturada

L'any 2017 tanca amb una mitjana de 51.491 persones inscrites en els registres del SOIB, fet que suposa un descens de l'11,7% respecte a la xifra del 2016. Les Illes Balears encadenen cinc anys consecutius de descensos de l'atur.

Continuen durant l'any 2017 les reduccions de l'atur registrat per cinquè any consecutiu, i les xifres se situen fins i tot durant alguns mesos de l'any per sota de les registrades el 2008. Les Illes Balears varen tancar el 2017 amb una mitjana anual de 51.491 persones aturades, la xifra més baixa des del 2008. El 2012 es va assolir el màxim històric d'atur registrat, amb 87.544 persones inscrites. Balears es caracteritza per ser la comunitat autònoma on la caiguda de l'atur ha estat més intensa. Així, mentre que la xifra mitjana d'atur del 2017 es troba a Balears un 4,8% per sobre de

la mitjana del 2008, en el conjunt d'Espanya encara es troba un 38,1% per sobre.

Segons les dades registrades en les oficines del SOIB el 2017, el nombre total de demandants d'ocupació és de 88.098, el que suposa un descens interanual del -7,8%. Del total de demandants, el 59,8% corresponen als denominats DENO¹³ el 36,4% ja tenen una ocupació (fixos discontinus i altres), i la resta (el 3,9%) són persones amb una disposició limitada (per exemple estudiants) o bé que demanen una ocupació específica.

En termes interanuals, tots els col·lectius de demandants han experimentat un descens, tret del grup de fixos discontinus (+0,4%). Els qui s'han reduït més intensament són els DENO (-11,9%), seguits pels qui tenen una disposició limitada (-6,2%).

Taula 33. Evolució dels demandants d'ocupació segons el col·lectiu (2008-2017)

ANY	TOTAL	OCUPATS		Disp. limitada / Demanden ocup. espec.	DENOS		
		Fixos discontinus	Altres		Total	Altres no ocup.	Atur registrat
2008	75.240	14.898	8.220	2.282	49.840	729	49.111
2010	120.573	21.771	10.687	4.507	83.608	727	82.882
2012	128.908	24.390	10.146	4.751	89.621	2.077	87.544
2014	113.663	24.073	8.384	4.134	77.073	1.668	75.405
2016	95.549	23.846	8.296	3.629	59.778	1.462	58.316
2017	88.098	23.945	8.080	3.405	52.668	1.177	51.491

Font: OTIB, a partir de dades del SOIB.

¹³Com a demandants no ocupats, segons la terminologia del Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social, s'hi inclouen les categories d'aturats registrats i altres no ocupats (demandants d'una jornada inferior a vint hores, demandants estudiants, demandants de serveis previs a l'ocupació). Els altres no ocupats són les persones demandants de feina que es considerarien aturades en l'EPA.

Per comunitats autònomes, baixa a totes elles el nombre de demandants d'ocupació respecte de les xifres del 2016, i de forma més accentuada a Aragó (-11,4%) i a La Rioja (-10,1%). També cau l'atur registrat a tots els territoris, essent en aquest cas Aragó (-13,5%) i les Illes Balears (-11,7%) les que experimenten els descensos més significatius, per sobre de la mitjana del conjunt d'Espanya (-9,3%). Pel que fa a la distribució percentual dels demandants de la taula 34, com és habitual, destaca el pes dels demandants

ocupats (el 36,4%), que a Balears és molt elevat a conseqüència de la gran presència dels fixos discontinus dins d'aquest grup. Per l'estructura de la economia de les Illes, molt vinculada al turisme i, per tant, estacional, el nombre de treballadors fixos discontinus és molt alt en comparació amb altres autonomies. Quant als aturats registrats, representen el 58,4% a les Illes, que és el segon valor més baix del conjunt nacional, només per darrere del País Basc (48,3%).

Taula 34. Distribució dels demandants d'ocupació segons el col·lectiu i la comunitat autònoma (2017)

Comunitat autònoma	TOTAL	OCUPATS	Disp. limitada / Demanen ocup. espec.	DENOS		
				Total	Altres no ocup.	Atur registrat
Andalusia	100,0	17,4	3,1	79,5	10,0	69,5
Aragó	100,0	21,9	3,7	74,4	4,5	69,9
Astúries	100,0	12,7	3,9	83,3	7,6	75,8
Illes Balears	100,0	36,4	3,9	59,8	1,3	58,4
Illes Canàries	100,0	9,4	4,3	86,3	4,0	82,3
Cantàbria	100,0	14,2	5,5	80,3	3,0	77,3
Castella-la Manxa	100,0	12,0	4,0	84,0	2,6	81,4
Castella i Lleó	100,0	11,9	5,1	83,0	4,2	78,8
Catalunya	100,0	13,0	5,3	81,7	3,2	78,5
Com. Valenciana	100,0	16,5	4,3	79,2	2,9	76,3
Extremadura	100,0	19,9	3,9	76,1	10,2	65,9
Galícia	100,0	11,1	6,3	82,6	5,4	77,2
Madrid	100,0	14,8	4,2	81,0	3,8	77,2
Múrcia	100,0	21,7	4,0	74,2	1,9	72,3
Navarra	100,0	20,6	4,0	75,5	3,0	72,5
País Basc	100,0	43,3	5,0	51,7	3,4	48,3
La Rioja	100,0	16,4	3,1	80,6	4,4	76,1
Total nacional	100,0	17,3	4,2	78,5	5,5	73,1

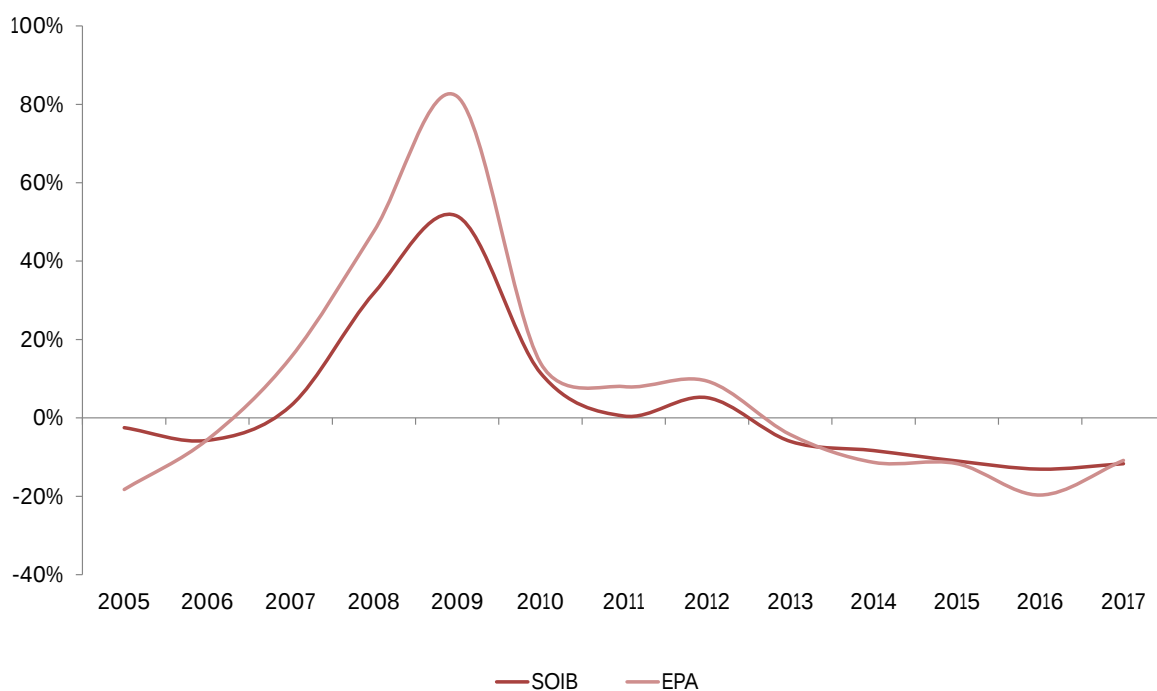
Font: OTIB, a partir de dades del Servei Públic Estatal d'Ocupació (SPEE).

Es disposen de dues fonts per a l'anàlisi de les dades d'atur: d'una banda, les dades del SOIB, que recullen l'atur registrat, és a dir, les persones que s'inscriuen a les oficines del SOIB com a demandants d'ocupació aturats. De l'altra, l'enquesta de població activa (EPA), que, encara que sigui una enquesta, ens ofereix informació complementària. La causa de la diferència entre ambdues fonts és, entre d'altres, que l'EPA incorpora a la xifra d'aturats les persones que cerquen feina activament i també els desanimats (que fa temps que no tenen feina i, com que no tenen dret a prestació, no s'apunten a les oficines com a demandants d'ocupació). Tot i que mostren resultats diferents, el diferencial existent entre ambdues fonts mostra una clara disminució en els

darrers anys, tal vegada per una major inscripció dels aturats a les oficines d'ocupació.

Tot i les diferències metodològiques, les dues fonts segueixen evolucions pràcticament paral·leles (vegeu gràfic 32). Segons el SOIB, com s'ha dit, el nombre de persones en atur a les Illes el 2017 ha estat de 51.491. Segons l'EPA, la xifra d'aturats és de 76.325. Tot i que no s'han recuperat encara les xifres d'atur d'abans de la recessió, en ambdós casos la reducció de l'atur des dels seus màxims a l'any 2012 és considerable (-41,2% en el cas del SOIB i del -46,4% en l'EPA). Respecte del valor d'ara fa un any, totes dues fonts mostren caigudes de la desocupació (-11,7% i -10,9%, respectivament).

Gràfic 32. Taxes de creixement interanual de l'atur registrat en el SOIB i la població aturada segons l'EPA a les Balears (2005-2017)

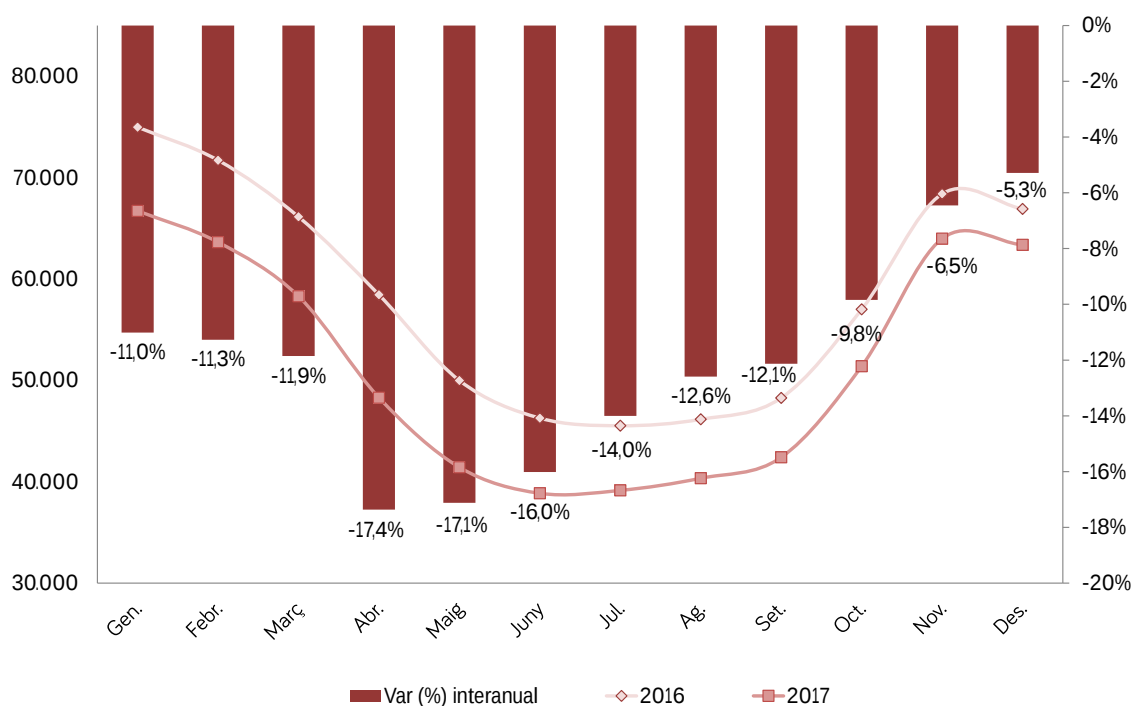

Font: OTIB, a partir de dades del SOIB i l'EPA (INE).

L'evolució interanual mes a mes de les xifres d'atur registrat presenten descensos a cadascun dels mesos per cinquè any consecutiu. Les caigudes més importants de la desocupació durant el 2017 es donen entre els mesos d'abril i juliol, i n'és el més alt el del mes

d'abril (-17,4%). En canvi, el darrer trimestre de l'any es produeix una desacceleració del ritme de caiguda de l'atur registrat i tanca el desembre amb un descens del -5,3%, lluny de les xifres de dos dígitos del segon trimestre de l'any.

Gràfic 33. Evolució mensual de l'atur registrat i les variacions interanuals a les Balears (2016-2017)

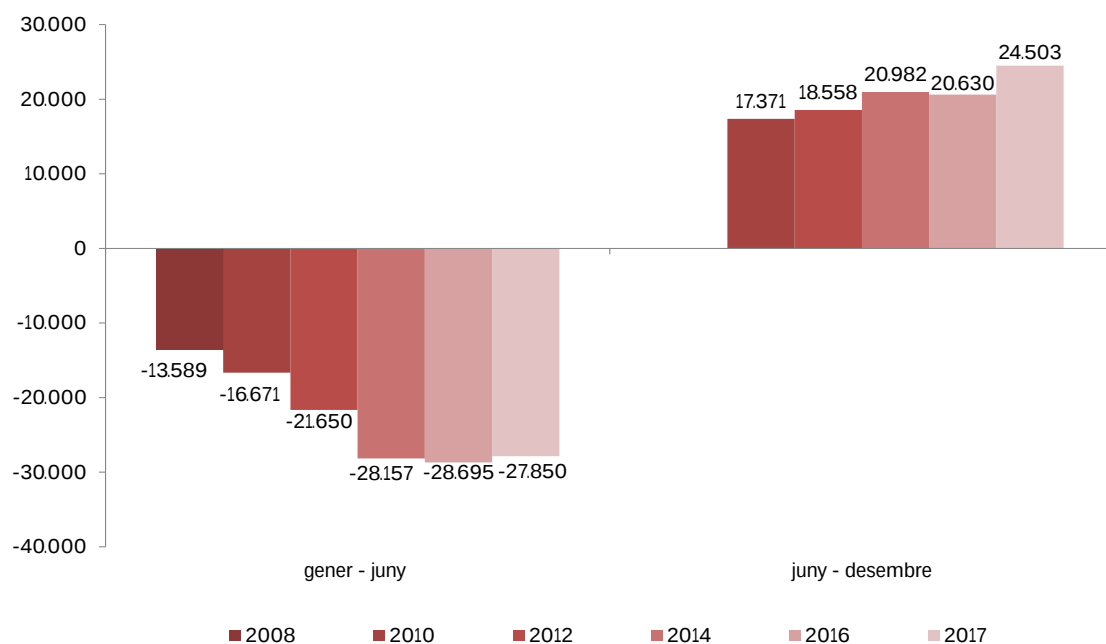

Font: OTIB, a partir de dades del SOIB.

L'estacionalitat del mercat laboral de les Illes es pot observar en el gràfic 34, en el qual la variació de l'atur es descompon en dos trams: el primer, compara els aturats del mes de juny respecte dels de gener, i el segon, els de desembre respecte dels de juny. Aquest càlcul mostra com, independentment de la

recessió, en el primer semestre de cada any la desocupació disminueix i, en canvi, augmenta en el segon. El 2017, la diferència dels primers sis mesos de l'any fou de 27.850 aturats menys i, durant la segona part de l'any, l'atur va créixer en 24.503 persones.

Gràfic 34. Descomposició de la variació interanual de l'atur registrat dels mesos de gener a juny i de juny a desembre a les Balears (2008-2017)

Font: OTIB, a partir de dades del SOIB.

La distribució de l'atur per illes reflecteix, com és natural, el pes de la població. Així, Mallorca és l'illa amb major pes de l'atur (79,9%), seguida per Eivissa (12,0%), Menorca (7,6%) i Formentera (0,5%). El 2017 continuen els descensos interanuals a totes les illes, si bé de forma més intensa a Formentera

(-19,0%), seguida de Mallorca (-12,1%), Menorca (-10,6%) i Eivissa (-9,1%) (vegeu taula 35). Així doncs, aquesta tendència de fons de reduccions importants de l'atur ja porta força anys produint-se i es continua estenent a totes les illes.

Taula 35. Evolució de l'atur registrat per illes (2008-2017)

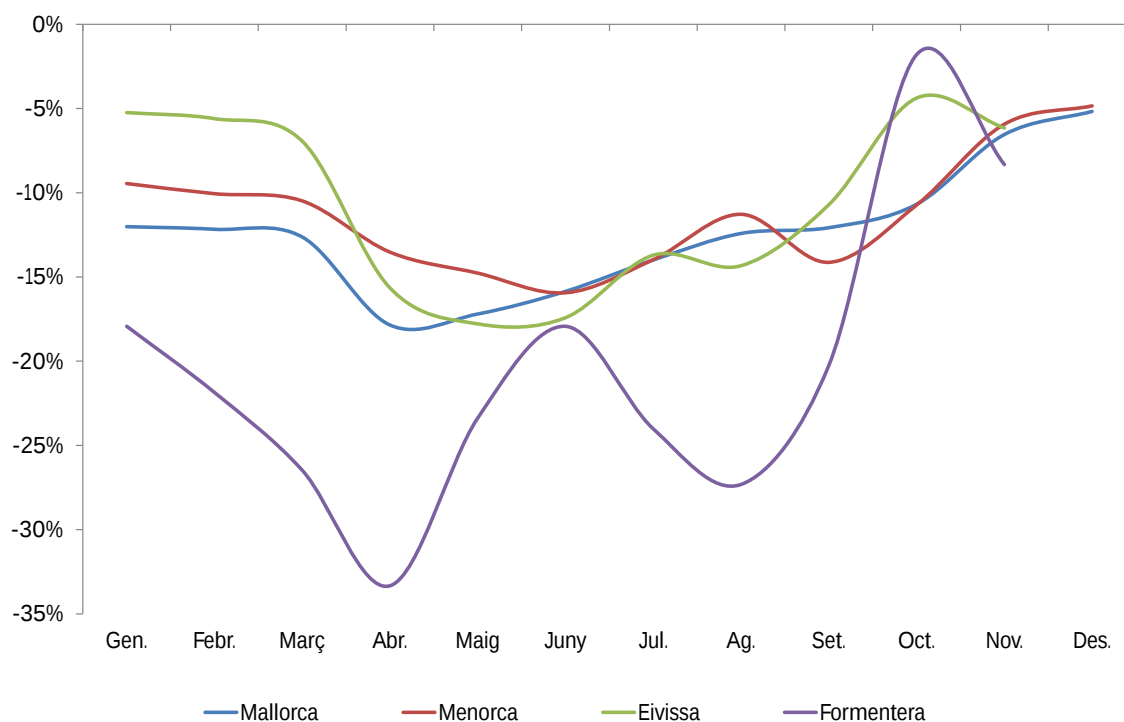
	2008	2010	2012	2014	2016	2017
Mallorca	38.601	66.825	70.845	60.523	46.824	41.141
Menorca	3.869	6.135	6.691	5.742	4.394	3.927
Eivissa	6.327	9.469	9.558	8.751	6.784	6.169
Formentera	314	453	449	388	313	254
Illes Balears	49.111	82.882	87.544	75.405	58.316	51.491

Font: OTIB, a partir de dades del SOIB.

L'anàlisi per mesos a cadascuna de les illes mostra com a totes les illes i a tots els mesos el nombre d'aturats s'ha reduït el 2017. Com s'observa en el gràfic 35 Formentera és l'illa on les oscil·lacions són més accentuades, però també més erràtiques, al tractar-se d'un territori petit amb un nombre baix d'aturats. El mes on l'atur cau més intensament és diferent a cada illa, però a totes coincideix

amb el segon trimestre, entre abril i juny. A Mallorca el major descens s'observa el mes d'abril, amb un -17,9%; a Menorca és el mes de juny (-15,9%); a Eivissa el mes de maig (-17,8%) i, finalment, a Formentera el mes d'abril (-33,3%). Així com en el conjunt de l'arxipèlag, en el darrer trimestre de l'any també es dona una reducció en el ritme de caiguda interanual de l'atur a cada una de les illes.

Gràfic 35. Variació interanual de l'atur per illes i mesos (2017)

Font: OTIB, a partir de dades del SOIB.

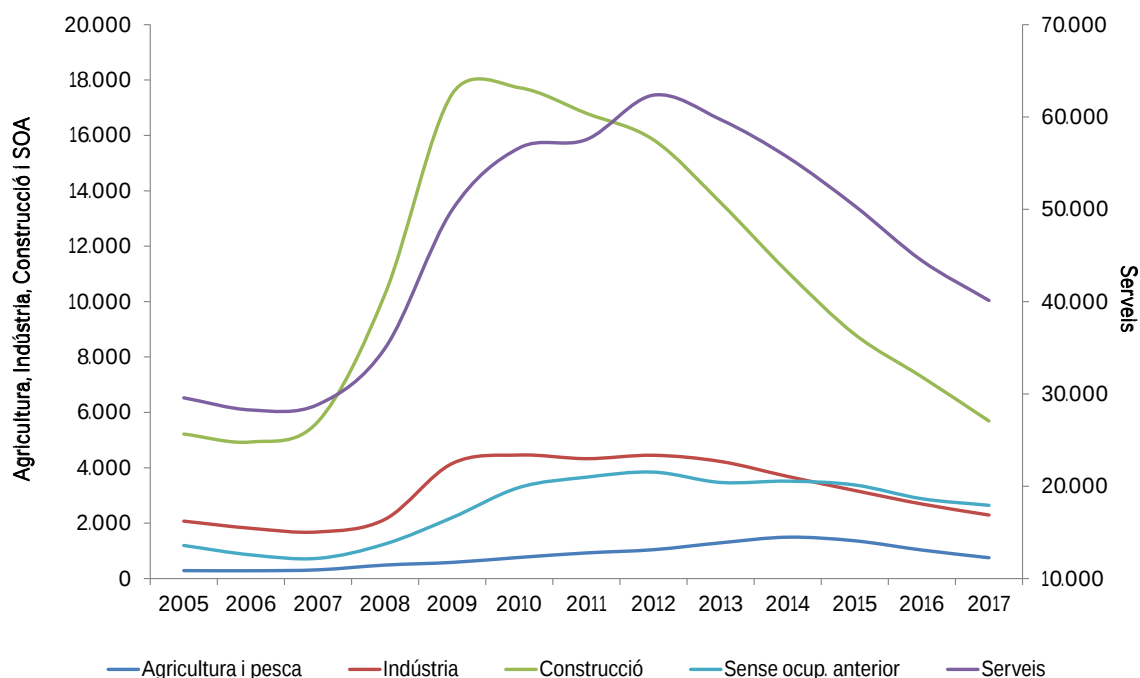
3.3.2. Atur per activitat econòmica

L'atur cau a tots els sectors econòmics i de forma més accentuada a l'agricultura i la construcció. Aquest darrer sector encadena set anys consecutius de descensos de l'atur i ja presenta una xifra d'aturats inferior a la del l'any 2008.

De la mateixa manera que l'ocupació, la distribució de la població aturada per sectors es concentra principalment en els serveis, que en el 2017 concentra 40.117 persones (el 77,9%), seguit de la construcció amb 5.690 aturats (l'11,1%), la indústria amb 2.292 persones (el 4,5%) i l'agricultura amb 750 desocupats (l'1,5%). Respecte al 2016 l'atur cau a tots els sectors, i de forma més intensa a l'agricultura (-27,6%), seguit de la construcció (-21,9%), la indústria (-14,8%), els serveis (-9,7%) i el col·lectiu sense ocupació anterior (-8,3%)

Des d'una perspectiva temporal més àmplia, la construcció és l'únic sector econòmic que en el 2017 mostra una xifra d'atur inferior a la de l'any 2008, concretament un 44,6% per sota. Va ser un dels primers sectors en veure's afectat per la recessió i va experimentar increments molt importants de l'atur durant els primers anys, si bé també ha estat el primer en registrar descensos continuats de les xifres de desocupats, de manera que porta set anys consecutius liderant les reduccions de l'atur. D'altra banda, el sector serveis, que en un primer moment va aguantar millor els efectes de la crisi econòmica, malgrat portar cinc anys consecutius de caigudes de les xifres d'atur, encara se situa en el 2017 un 14,8% per sobre de la xifra de l'any 2008. La indústria, pel seu costat, tanca el 2017 amb una xifra d'un 7,1% per sobre dels valors del 2008 i encadena, com el sector serveis, cinc anys consecutius de descensos interanuals.

Gràfic 36. Evolució de l'atur registrat per sectors econòmics a les Balears (2005-2017)¹⁴

Font: OTIB, a partir de dades del SOIB.

¹⁴L'any 2009 es produeix un canvi en la Classificació nacional d'activitats econòmiques (CNAE-2009).

Més en detall, les deu activitats econòmiques on més ha baixat el nombre d'aturats, en termes absoluts, respecte del 2016, es corresponen a activitats de la construcció i dels serveis; així, la construcció d'edificis encapçala la llista, seguit dels serveis de menjars i begudes, el comerç al detall i les activitats de construcció especialitzada. Aquestes quatre activitats econòmiques representen el 42% del total de la caiguda interanual de l'atur. Tot

i la baixada de l'atur en l'hostaleria (serveis de menjars i begudes i serveis d'allotjament) de forma consecutiva en els darrers cinc anys, encara aquest sector es troba un 31,5% per sobre de la xifra del 2008. En canvi, el comerç, tant al detall com a l'engròs, que també es troba entre les activitats econòmiques amb major descens interanual de l'atur, ja gairebé es troba en les xifres del 2008, un 3,8% per sobre.

Taula 36. Evolució de l'atur registrat en les deu activitats econòmiques amb descensos interanuals més elevats de l'atur a les Illes Balears (2017)

Activitat econòmica	2017	2016	Var. abs. 17-16	Var. (%) 17-16
41-Construcció edificis	3.315	4.311	-996	-23,1%
56-Serveis de menjars i begudes	6.873	7.621	-748	-9,8%
47-Comerç al detall, excepte de vehicles de motor i motocicletes	5.145	5.728	-583	-10,2%
43-Activitats de construcció especialitzada	2.245	2.783	-538	-19,3%
74-Altres activitats professionals, científiques i tècniques	2.057	2.551	-494	-19,4%
55-Serveis allotjament	6.700	6.999	-299	-4,3%
01-Agricultura, ramaderia, caça i serveis que s'hi relacionen	600	852	-252	-29,6%
81-Serveis en edificis i activitats de jardineria	2.344	2.584	-240	-9,3%
00-No consta	2.643	2.882	-239	-8,3%
96-Altres serveis personals	1.263	1.486	-223	-15,0%

Font: OTIB, a partir de dades del SOIB.

3.3.3. Atur per sexe, edat, nacionalitat i nivell d'estudis

El perfil majoritari de la persona desocupada a les Illes és femení, de mitjana edat (de 25 a 54 anys) i de nacionalitat espanyola. Els joves ja presenten xifres d'atur inferiors a l'etapa precrisi, mentre que els majors de 45 anys continuen amb xifres molt superiors al 2008.

La taula 37 recull l'evolució de l'atur registrat per gran grups sociodemogràfics. A grans trets, el perfil majoritari d'una persona inscrita al SOIB és majoritàriament femení (55,0%), amb una edat entre 25 i 54 anys (66,2%) i

de nacionalitat espanyola (79,8%). Tots els grups experimenten descensos respecte dels valors del 2016, essent els més significatius entre els homes (-14,3%), les persones de 25 a 54 anys (-13,6%) i els estrangers no comunitaris (-13,5%).

Pel que fa al sexe de la persona desocupada, de manera habitual el pes de les dones en atur solia superar el dels homes. Aquesta situació canvia amb la recessió –pel gran impacte que té en la construcció, que és un sector predominantment masculí–, que provoca

grans increments d'atur entre els homes. Així, entre el 2008 i el 2013, ambdós inclosos, el col·lectiu masculí aturat supera al femení. A partir del 2014, una vegada que s'entra en un període de reactivació, de nou tornen a ser les dones les qui proporcionalment resulten més afectades per la manca d'ocupació. En el 2017 els homes presenten una xifra d'atur un 9% per sota de la del 2008, mentre que les dones aturades superen en un 19,7%, la xifra d'atur del 2008.

El 20,2% de les persones en situació d'atur de les Illes són estrangeres, és a dir, un de cada cinc aturats és de nacionalitat estrangera. Les Balears són la segona comunitat autònoma amb el percentatge més elevat d'estrangers sobre el total de persones aturades, només per darrere d'Aragó (20,3%), i molt per sobre de la mitjana nacional (11,7%). En nombres absoluts, el total d'estrangers desocupats el 2017 és de 10.381, per primera vegada per sota de la xifra del 2008, concretament un -19,4%. D'aquests, el 41,2% són ciutadans de la Unió Europea i el 58,8% restant són ex-

tracomunitaris. En termes interanuals, tant els espanyols com els estrangers redueixen el seu nombre, especialment els estrangers no comunitaris (-13,5%) i espanyols (-12,1%), però també els ciutadans de la UE-28 (-4,6%).

Per grups d'edat, el major pes dels aturats es correspon amb el grup majoritari -el de 25 a 54 anys- que representen el 66,2%, el segueix el grup de majors de 55 anys (el 22,4%) i el de joves (11,4%). En termes interanuals cau l'atur en cada un dels grups i de forma més intensa entre els de 25 a 54 anys (-13,6%), seguit pels majors de 55 anys (-8,2%), i finalment pels menors de 25 anys (-6,7%). Els majors de 45 anys són els que han patit més durament els efectes de la crisi i continuen el 2017 amb xifres d'atur molt superiors al 2008, concretament un 56,1% per sobre. En canvi, el col·lectiu més jove ja ha recuperat amb escreix les xifres anteriors a la crisi i en el 2017 els menors de 25 anys se situen un 20,3% per sota la xifra d'atur del 2008.

Taula 37. Evolució de la població aturada per sexe, edat i nacionalitat a les Illes Balears (2008-2017)

ANY	TOTAL	SEXE		EDAT			NACIONALITAT		
		Homes	Dones	De 16 a 24 anys	De 25 a 54 anys	55 anys i més	Espanyols	UE	NO UE
2008	49.111	25.428	23.684	7.372	35.141	6.598	36.228	4.135	8.749
2010	82.882	44.540	38.342	11.805	60.628	10.448	60.684	7.449	14.748
2012	87.544	45.728	41.816	10.337	64.369	12.838	67.639	6.663	13.241
2014	75.406	37.529	37.878	8.075	53.566	13.763	60.631	5.356	9.419
2016	58.316	27.015	31.302	6.303	39.466	12.547	46.774	4.479	7.064
2017	51.491	23.151	28.340	5.878	34.097	11.516	41.111	4.272	6.109

Font: OTIB, a partir de dades del SOIB.

La formació amb la qual accedeix una persona al mercat de treball juga un paper fonamental en les possibilitats de trobar un lloc de treball. Per tant, la manca de formació és un element que es relaciona directament amb l'atur, de manera que a menor nivell formatiu major és la dificultat per sortir de l'atur. Com s'observa a la taula 38, la població amb un nivell educatiu màxim d'estudis primaris és del 28,0%, i si computam fins a la primera etapa d'ESO el percentatge se situa en el 75,4% del total, mentre que el pes dels desocupats amb

estudis superiors és del 6,8%.

En termes interanuals, el nombre d'aturats experimenta una reducció de l'atur a tots els nivells educatius analitzats, i el més important en el nivell de primera etapa d'ESO (-13,0%). Respecte al 2008, és tan sols en el grup de primera etapa de secundària que es registra un descens (-15,3%), mentre que encara es mantenen valors superiors a l'inici de la crisi en la resta de col·lectius, sobretot entre els que han assolit estudis superiors (+70,3%).

Taula 38. Evolució de la població en atur per nivell d'estudis a les Illes Balears (2008-2017)

	2008	2010	2012	2014	2016	2017
Analfabets	377	570	775	672	642	553
Fins a educació primària	10.138	22.000	22.024	18.786	15.459	13.852
Ed.secundària (1a etapa)	28.800	42.380	43.377	36.859	28.049	24.395
Ed.secundària (2a etapa)	7.742	13.949	15.659	14.190	10.415	9.192
Educació superior i doctorat	2.055	3.984	5.708	4.900	3.751	3.500
Total	49.111	82.882	87.544	75.405	58.316	51.491

Font: OTIB, a partir de dades del SOIB.

Per complementar l'anàlisi del nivell formatiu de la població aturada a les Balears es presenten les dades de l'atur segons el gran grup de l'ocupació que demanen en primer lloc. L'ordre dels grups d'ocupació segons la CNO-11 figura de més a menys nivell educatiu exigít; per tant, a més de proporcionar informació de quins són els grups on hi ha més atur, també ens informa de la seva qualificació professional. Les dades recollides a la taula 39 mostren que la distribució es manté al llarg dels anys. El major nombre de persones desocupades es concentra en els serveis de restauració, personals, protecció i venedors (grup 5, un 33,1%), seguits per les ocupacions elementals (grup 9, 23,3%), els artesans i els treballadors qualificats (grup 7, un 12,9%), i els empleats comptables i administratius (grup 4, 11,9%). Aquests quatre

grans grups d'ocupacions sumen el 81,2% dels aturats del 2017.

En termes interanuals, totes les ocupacions reflecteixen el descens de l'atur. Els descensos oscil·len entre el -6,8% del grup 2 i el -19,2% del grup 7. Des d'una perspectiva temporal més àmplia, respecte de les dades del 2008, es donen diferències en les variacions de l'atur entre els diferents grups: així, el nombre de persones aturades cau amb força en els grups 7, artesans i treballadors qualificats de les indústries manufactureres i la construcció (-27,0%), i en el grup 8, d'operadors d'instal·lacions i maquinària, i muntadors. Aquest fet va molt vinculat en la forta reducció de l'atur en el sector de la construcció. En canvi, altres grups professionals mantenen encara en el 2017 unes xifres d'atur molt per

sobre les registrades en el 2008. És el cas del grup 2, tècnics i professionals científics i intel·lectuals (+90,7%), el grup 5 de treballadors dels serveis de restauració, personals, protecció i venedors (+23,9%), i el grup 6, de treballadors qualificats en activitats agrícoles, ramaderes, forestals i pesqueres (+24,4%).

Els grups professionals que requereixen una major qualificació dins l'estructura de la classificació nacional d'ocupacions (CNO-11) són l'1, el 2 i el 3 (que sumen el 13,3% del total

d'aturats de mitjana en el 2017), els qui representen ocupacions de mitjana qualificació són del 4 al 8 (el 63,4%), i el grup 9 es correspon a ocupacions poc qualificades (el 23,3%). Respecte de la distribució dels aturats en el 2007, abans del començament de la recessió, els grups que han incrementat el seu pes són els més qualificats (grups 1-3), que augmenten 1,9 p.p. En canvi cau el pes dels que tenen una qualificació mitjana (grups 4-8) en -2,1 p.p., i es manté el grup 9, de treballadors no qualificats (+0,2 p.p.).

Taula 39. Evolució de la població aturada per grups d'ocupació a les Illes Balears (2008-2017)

Grups professionals	2008	2010	2012	2014	2016	2017
1 Directors i gerents	458	691	642	548	456	414
2 Tècnics i professionals científics i intel·lectuals	1.601	2.724	5.058	4.131	3.277	3.053
3 Tècnics i professionals de suport	3.198	5.960	5.875	4.993	3.739	3.373
4 Empleats comptables, administratius i altres empleats d'oficina	6.450	10.580	10.617	9.423	7.034	6.138
5 Treb.dels serveis de restauració, personals, protecció i venedors	13.740	21.595	24.088	22.216	18.579	17.019
6 Treb.qualificats en activitats agrícoles, ramaderes, forestals i pesqueres	878	1.634	1.758	1.519	1.231	1.093
7 Artesans i treb.qualificats de les indústries manufactureres i la construcció (excepte operadors d'instal·lacions i màquines)	9.096	16.740	16.807	12.895	8.217	6.638
8 Operadors d'instal·lacions i maquinària, i muntadors	2.232	3.602	3.667	3.043	2.102	1.745
9 Ocupacions elementals	11.452	19.336	19.014	16.623	13.677	12.013
0 Ocupacions militars	6	20	17	13	6	6
Total	49.111	82.882	87.544	75.405	58.316	51.491

Font: OTIB, a partir de dades del SOIB.

3.3.4. Evolució de la taxa d'atur

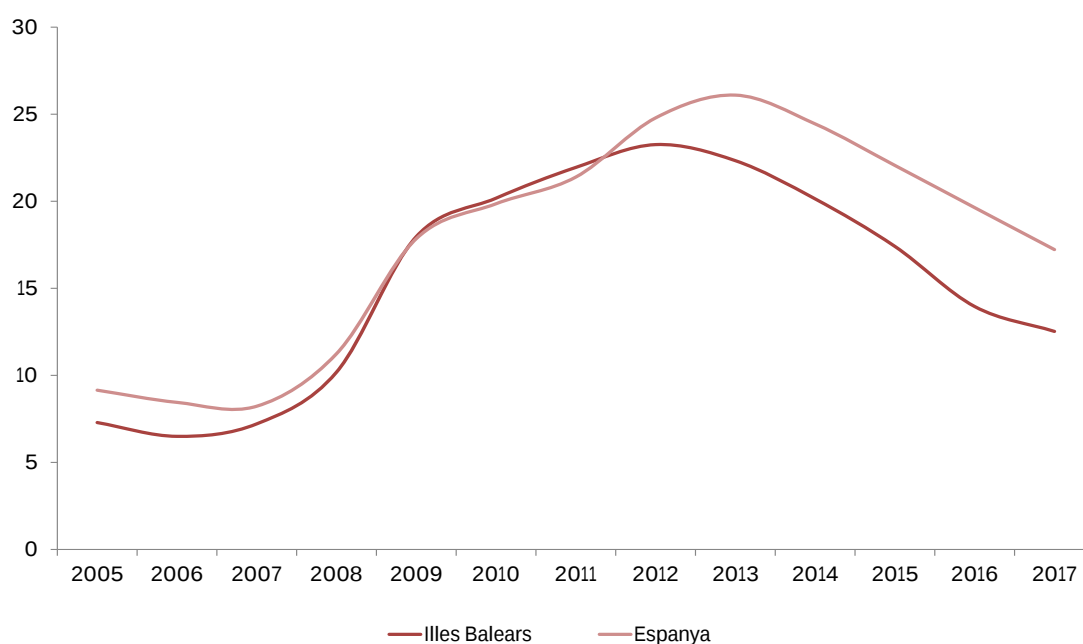
Les Illes Balears tanquen el 2017 amb una taxa d'atur del 12,5%, significativament per sota la taxa del conjunt d'Espanya (17,2%), i encadenen cinc anys consecutius de descensos. Fins i tot durant el tercer trimestre es va situar per sota del 10%, després de 9 anys sense fer-ho.

La taxa d'atur de les Illes Balears se situa en el 12,5% de la població activa en el 2017 segons les dades de l'enquesta de població activa. Es tracta de la cinquena taxa d'atur més baixa per comunitats autònomes, essent Navarra (10,2%) la regió amb la menor taxa. En comparació, la taxa del conjunt d'Espanya se

situà en el 17,2%, 4,7 p.p. per sobre de les Balears. Respecte al 2016, la taxa balear cau 1,5 p.p. i encadena cinc anys consecutius de caigudes. Alhora, la taxa espanyola disminueix 2,4 p.p. En el gràfic 37 es pot observar que la taxa de les Illes Balears se situa habitualment per sota la del conjunt nacional, tret dels anys 2009, 2010 i 2011, quan la crisi es va intensificar a les Balears i va augmentar la

desocupació. Des del 2012 l'atur cau de forma més intensa a Balears i el diferencial amb la taxa d'atur espanyola es veu accentuat. Les Illes Balears varen assolir el màxim de la taxa d'atur en el 2012, amb un 23,3%, ja per sota de la mitjana nacional. En canvi, en el conjunt d'Espanya va ser en el 2013, amb un 26,1%, any en què a les Balears ja s'havia iniciat la caiguda de l'atur.

Gràfic 37. Evolució de la taxa d'atur a Espanya i a les Balears (2005-2017)

Font: OTIB, a partir de dades de l'EPA (INE).

La taula 40 presenta les taxes d'atur per comunitat autònoma i grups sociodemogràfics en tres moments de temps diferents: l'any 2013 –encara dins la recessió–, l'any 2015 –ja iniciada la reactivació econòmica– i el darrer any (2017). La taxa del 2017 se situa per sota de les del 2013 i del 2015 a totes les regions i en totes les característiques analitzades, i fa palès el descens de l'atur seguint la millora de l'activitat.

La taxa d'atur femenina se situa en el 12,6% en el 2017 a les Illes Balears, taxa gairebé idèntica a la masculina (12,5%). Com ja s'ha comentat en punts anteriors, les dones han presentat de manera habitual una major incidència de l'atur que els homes, situació que es va capgirar durant la crisi, pel gran increment de l'atur entre els homes ocupats principalment a la construcció. A la taula 40 s'observa com en el 2013 la taxa femenina és inferior a la masculina, en

el 2015 s'igualen i ja en el 2017 la taxa de les dones se situa lleugerament per sobre de la taxa masculina. Aquesta situació no es dona en el conjunt d'Espanya, on la taxa d'atur masculina és inferior a la femenina en els tres anys analitzats. De fet, la taxa d'atur femenina de les Balears és la segona més baixa de totes les comunitats autònomes en el 2017, sols per darrera del País Basc (12,1%) i 6,4 p.p. per sota de la del conjunt d'Espanya (19,0%).

Per grups d'edat, els més joves presenten la taxa d'atur més elevada, concretament del 30,8% en el 2017. La taxa d'atur juvenil va assolir el 4,9% en el 2012 a les Illes Balears i el 55,5% en el 2013 en el conjunt d'Espanya. Les Illes Balears són la cinquena comunitat autònoma amb la taxa d'atur juvenil més baixa en el 2017, essent el País Basc (27,3%) la regió amb la taxa més baixa. D'altra banda, el grup d'edat entre 25 i 54 anys mostra la menor taxa d'atur, el 10,8% en el 2017, la segona més baixa en el rànquing per comuni-

tats autònomes. Finalment, la taxa d'atur del grup de persones majors de 55 anys és del 12,4% i se situa en una posició intermèdia en la comparació entre les diferents comunitats autònomes.

Per nacionalitat, els estrangers no comunitaris són els que han resultat més castigats pels efectes de la crisi econòmica i assoliren en el 2014 una taxa d'atur del 35,9%. En el 2017 continuen com el col·lectiu amb la taxa més elevada amb un 18,9%. Tanmateix, les Illes Balears tenen la taxa d'atur dels estrangers no comunitaris més baixa per comunitats autònomes, 7,4 p.p. per sota de la del conjunt d'Espanya (26,3%). Els estrangers comunitaris tenen en el 2017 una taxa (11,6%) molt similar a la de la població espanyola (11,5%), si bé entre 2013 i 2016 varen presentar una taxa d'atur significativament per sota la dels nacionals.

Taula 40. Evolució de la taxa d'atur per sexe, edat i nacionalitat per comunitat autònoma (2013, 2015 i 2017)

Comunitat autònoma	Total			Dones			Homes			Menors de 25 anys			Entre 25 i 54 anys			Majors de 54 anys			Espanyols			UE-27			NO UE		
	2013	2015	2017	2013	2015	2017	2013	2015	2017	2013	2015	2017	2013	2015	2017	2013	2015	2017	2013	2015	2017	2013	2015	2017	2013	2015	2017
Total Espanya	26,1	22,1	17,2	26,7	23,6	19,0	25,6	20,8	15,7	55,5	48,4	38,6	23,3	20,6	15,9	19,4	17,9	14,8	24,4	20,9	16,3	30,3	25,0	19,7	40,5	33,5	26,3
Andalusia	36,2	31,5	25,5	38,0	34,5	28,6	34,8	29,1	22,9	66,0	56,8	49,1	32,1	29,9	23,9	30,0	26,3	22,4	35,7	31,3	25,2	40,5	32,7	28,8	40,9	34,9	27,7
Aragó	21,4	16,3	11,6	22,7	19,9	14,7	20,3	13,3	9,0	50,2	41,2	30,5	17,9	15,8	10,9	14,5	9,0	8,1	17,6	13,5	10,0	37,4	28,6	20,6	44,9	36,4	23,4
Astúries	24,1	19,1	13,7	24,4	18,6	13,9	23,9	19,6	13,5	55,0	42,1	36,8	22,3	19,1	13,6	10,1	13,4	9,0	22,8	18,8	13,0	37,9	15,4	22,9	47,6	30,3	30,8
Illes Balears	22,3	17,4	12,5	21,9	17,4	12,6	22,5	17,4	12,5	45,2	42,9	30,8	21,5	15,7	10,8	16,6	13,9	12,4	21,4	15,6	11,5	15,0	13,6	11,6	32,7	32,5	18,9
Canàries	33,7	29,1	23,5	33,0	30,5	26,0	34,4	27,9	21,2	65,3	53,6	45,3	31,2	27,5	21,8	23,5	25,8	22,2	33,3	29,8	24,0	22,0	15,0	14,5	42,3	33,4	26,9
Cantàbria	20,4	17,6	13,6	20,8	19,0	13,9	20,1	16,5	13,2	52,5	39,7	35,6	17,5	17,5	13,0	12,6	12,5	10,0	19,2	16,4	12,7	23,3	40,5	25,1	41,2	34,9	23,2
Castella i Lleó	21,8	18,3	14,1	23,7	21,1	16,6	20,2	16,0	12,0	49,7	48,2	36,2	18,6	17,3	13,4	15,5	13,2	10,8	20,2	17,4	13,3	37,9	22,8	21,4	40,2	34,7	28,4
Castella-la Manxa	30,0	26,3	20,8	33,3	31,3	26,0	27,5	22,5	16,8	61,5	57,3	44,4	26,6	24,0	19,4	25,0	23,1	16,7	28,1	24,9	19,5	37,5	31,1	27,3	47,9	44,6	36,4
Catalunya	23,1	18,6	13,4	22,4	19,4	14,4	23,7	17,8	12,5	50,2	42,3	30,4	20,8	16,5	11,8	17,5	18,2	13,5	19,9	16,4	11,6	27,2	22,3	17,2	43,2	34,5	26,2
Com. Valenciana	28,1	22,8	18,2	29,2	23,8	20,2	27,1	21,9	16,5	56,3	48,4	41,7	25,8	20,9	16,3	20,9	20,3	16,2	26,2	21,5	17,0	32,3	32,0	20,8	41,0	28,5	27,6
Extremadura	33,9	29,1	26,2	35,9	33,5	30,7	32,3	25,7	22,7	61,5	55,3	48,6	30,1	27,5	24,7	28,3	23,5	23,5	33,0	28,2	25,4	48,4	46,0	16,4	59,9	60,9	61,9
Galícia	22,0	19,3	15,7	21,7	20,0	16,4	22,3	18,6	15,0	49,9	43,6	34,5	20,0	18,9	15,1	15,1	13,9	12,8	21,3	18,9	15,1	33,0	21,6	28,2	38,0	33,0	28,5
Madrid	19,8	17,1	13,3	20,3	17,3	13,9	19,2	16,8	12,8	48,8	44,2	34,7	16,9	15,5	12,1	16,9	13,2	11,5	17,7	15,4	12,3	21,9	21,0	14,6	34,8	30,0	22,7
Múrcia	29,0	24,6	18,0	29,5	28,4	21,6	28,6	21,7	15,2	53,5	50,7	39,5	26,2	22,1	16,5	20,5	23,5	15,1	27,1	23,3	17,5	30,6	28,4	18,5	38,3	31,8	21,1
Navarra	17,9	13,8	10,2	18,9	15,2	13,2	17,2	12,7	7,7	48,3	38,3	31,2	15,5	13,2	9,2	8,8	8,2	6,3	15,1	11,8	8,0	26,2	21,1	26,8	47,5	42,5	33,9
País Basc	16,6	14,8	11,3	16,5	14,7	12,2	16,7	14,9	10,5	46,5	40,4	27,3	14,7	14,5	10,9	9,9	8,7	8,8	14,9	13,4	9,9	32,3	17,7	22,2	39,0	41,8	34,9
La Rioja	20,0	15,4	12,0	21,0	16,9	14,8	19,2	14,1	9,5	48,0	40,4	29,6	18,8	13,7	11,6	14,9	14,5	8,1	17,3	12,9	10,8	36,9	27,1	13,3	34,8	36,3	29,3

Font: OTIB, a partir de dades de l'EPA (INE).

3.3.5. Anàlisi familiar de l'atur

Un 6,8% de les llars de les Balears tenen tots els seus membres en situació d'atur en el 2017, el percentatge més baix des del 2008.

L'enquesta de població activa és una operació estadística que demana informació sobre tots els membres de la llar. Es coneix, per tant, la situació laboral del conjunt de persones que conviuen sota un mateix sostre. La taula 41 presenta les dades de població aturada segons el grau de parentiu amb la

persona de referència de la llar o persona a qui se li passa el qüestionari. Segons aquestes dades, el 39,7% del total d'aturats són la mateixa persona de referència, el 29,2% són fills, el 24,0% són cònjuges, i el 7,1% restant són altres persones de la llar. Respecte de les dades de l'any 2016, la població aturada baixa sobretot entre les altres persones que no són ni cònjuges ni fills (-44,2%), seguit dels cònjuges (-12,4%) i els fills (-11,0%).

Taula 41. Població aturada a les Balears segons la relació de parentiu amb la persona de referència de la llar (2008-2017)

	2008	2010	2012	2014	2016	2017
Persona de referència	21.107	50.041	57.330	47.514	30.801	30.329
Cònjuge	12.762	30.394	35.947	29.687	20.875	18.296
Fill/fillastre	17.275	29.222	38.226	36.284	25.049	22.293
Altres	4.892	9.830	7.383	6.051	8.499	4.739
Sense parentesc	2.057	1.025	3.423	1.192	393	674
Total	58.093	120.512	142.309	120.728	85.617	76.331

Font: OTIB, a partir de dades de l'EPA (INE).

D'altra banda, per conèixer la situació de les famílies en relació a l'atur a taula 42 recull la informació sobre el percentatge de llars amb totes les persones actives en situació d'atur sobre el total de llars, per comunitats autònomes. A les Illes Balears, durant el 2017 un 6,8% de llars varen tenir tots els seus membres desocupats. Aquest valor és el cinquè més baix per comunitat autònoma i se situa

2,7 p.p. per sota de la mitjana nacional (9,5%). Per tant, a les Illes hi ha menys llars amb tots els membres en atur, fet que disminueix el risc de pobresa i exclusió social. A més, l'evolució és positiva, atès que és el quart any consecutiu que cau el percentatge i es tracta del valor més baix des de l'any 2008.

Taula 42. Percentatge de llars amb tots els actius aturats sobre el total de llars per comunitat autònoma (2008-2017)

Comunitat autònoma	Total					
	2008	2010	2012	2014	2016	2017
Andalusia	8,9	15,3	20,5	21,6	17,1	14,6
Aragó	3,0	7,6	9,3	10,4	7,5	5,6
Astúries	4,6	9,5	13,1	13,5	11,6	10,1
Illes Balears	4,2	10,7	11,3	11,1	7,1	6,8
Canàries	8,7	16,7	19,0	19,9	16,1	13,3
Cantàbria	2,9	6,6	9,7	10,3	8,8	7,6
Castella i Lleó	4,4	7,4	10,5	11,9	9,3	8,3
Castella-la Manxa	4,8	10,7	15,4	15,6	12,7	10,4
Catalunya	3,5	8,3	12,2	10,9	8,6	7,2
Com. Valenciana	5,0	11,7	15,0	14,7	12,1	10,0
Extremadura	7,6	11,4	18,7	16,6	16,5	15,5
Galícia	3,8	8,2	11,5	12,4	10,0	9,1
Madrid	3,1	6,9	8,9	8,6	7,4	6,3
Múrcia	5,2	10,9	15,1	13,6	9,7	9,3
Navarra	2,4	5,8	8,3	9,0	6,4	5,8
País Basc	2,8	5,2	8,8	9,0	7,5	7,4
La Rioja	3,4	7,4	10,3	9,8	6,7	6,8
Total Espanya	5,0	10,1	13,7	13,8	11,1	9,5

Font: OTIB, a partir de dades de l'EPA (INE).

3.3.6. Durada de la demanda

El comportament del mercat de treball de les Illes Balears és molt dinàmic ja que els aturats amb demandes inferiors a 3 mesos en són més d'una tercera part.

La durada de la crisi econòmica va fer que moltes persones presentin dificultats de re-inserció, fet que ha fet augmentar de forma exponencial el nombre d'aturats de llarga durada. En el 2017 l'atur de llarga durada encara representa gairebé el 30% del total d'atur

registrat, el doble que en el 2008 (vegeu la taula 43). Les Balears són la regió amb el pes més baix, i se situen 13,7 punts per sota de la mitjana nacional (43,2%). El 2017 és el tercer any que aquest indicador es redueix interanualment (-2,7 p.p.). Tanmateix, és important remarcar que a partir de l'any 2015 el ritme de reducció interanual de l'atur de llarga durada s'ha incrementat notablement, fins al punt de ser superior al del conjunt de l'atur.

Taula 43. Percentatge de persones aturades durant més de dotze mesos registrades per comunitats autònomes (2008-2017)

Comunitat autònoma	2008	2010	2012	2014	2016	2017
Andalusia	28,6	36,4	39,1	41,9	43,6	42,8
Aragó	19,7	28,9	33,9	40,9	41,3	39,6
Astúries	31,0	32,7	36,7	46,6	47,2	47,1
Illes Balears	14,4	24,6	30,0	34,8	32,2	29,5
Canàries	27,8	41,4	45,3	50,5	47,9	46,1
Cantàbria	25,8	32,7	35,9	43,0	41,7	40,9
Castella-la Manxa	22,7	29,2	35,1	42,3	41,5	41,1
Castella i Lleó	28,9	31,2	36,7	45,1	44,6	43,4
Catalunya	25,4	33,2	37,1	45,2	43,3	41,2
Com. Valenciana	21,5	34,5	41,0	47,4	46,6	45,1
Extremadura	34,5	34,5	36,8	42,0	40,7	39,5
Galícia	36,3	38,4	41,7	48,4	46,9	46,3
Madrid	22,9	31,0	35,3	43,2	43,2	41,7
Múrcia	19,0	32,5	39,6	44,9	44,5	43,5
Navarra	24,2	28,5	30,6	39,0	39,0	37,4
País Basc	31,6	33,5	40,5	51,0	53,1	52,3
La Rioja	19,9	28,0	31,1	39,6	39,5	38,9
Total Espanya	26,5	34,0	38,4	44,6	44,4	43,2

Font: OTIB, a partir de dades de l'SPEE.

Les Illes Balears es caracteritzen per un major dinamisme del mercat de treball, en comparació al conjunt d'Espanya, amb un flux important d'entrades i sortides dels registres del SOIB. Així, el major nombre d'aturats es concentra en les demandes de curta durada, és a dir inferior a 3 mesos (el 40,2%), a diferència d'Espanya on just s'hi concentra el 29%. El percentatge s'eleva al 57,7% si hi afegim els de durada inferior a 6 mesos. Així, gairebé 6 de cada 10 persones desocupades a Balears manté la demanda durant menys de sis mesos. En el conjunt d'Espanya suposa el 42,4%.

Com s'ha comentat l'atur de llarga durada s'ha incrementat de forma significativa durant els anys de crisi econòmica, si bé la situació és més crítica en el conjunt d'Espanya on en el 2017 el 28,8% de les persones

inscrites tenen una demanda superior als 24 mesos, molt per sobre de les Balears (19,0%). Això reflecteix l'existència d'un problema de fons, com és el manteniment de l'atur durant períodes molt llargs de temps. Així, la millora econòmica no és suficient per disminuir el pes d'aquest col·lectiu. A la llarga, aquesta situació perjudica l'Estat, per la disminució de la productivitat i de l'activitat per la no incorporació al mercat de treball de totes aquestes persones. A més, a títol individual, també té efectes negatius sobre la persona en diversos àmbits com, per exemple, el psicològic o l'emocional (desmotivació), l'econòmic (pèrdues actuals de salaris i pèrdues futures, com les pensions) i el laboral (per la depreciació de les habilitats dels treballadors després de tant de temps sense desenvolupar una ocupació).

Taula 44. Distribució de la mitjana de l'atur registrat segons la durada de la demanda a les Balears i a Espanya (2017)

Durada de la demanda	Illes Balears		Espanya	
	Absoluts	Percent.	Absoluts	Percent.
<3 mesos	20.700	40,2%	1.016.163	29,0%
>3 <=6 mesos	9.014	17,5%	472.845	13,5%
>6 <=9 mesos	3.941	7,7%	294.023	8,4%
>9 <=12 mesos	2.502	4,9%	210.393	6,0%
>12 <=18 mesos	3.365	6,5%	292.755	8,3%
>18 <=24 mesos	2.212	4,3%	211.615	6,0%
>24 mesos	9.758	19,0%	1.009.949	28,8%
TOTAL	51.491	100,0%	3.507.743	100,0%

Font: OTIB, a partir de dades del SOIB i l'SPEE.

Pel que fa al perfil de les persones en situació d'atur de llarga durada, la distribució per sexe mostrava abans de la crisi un major pes de les dones, que arribà al seu punt àlgid l'any 2007, quan el percentatge de dones desocupades durant més d'un any era del 63,3%, 26,6 p.p. més que els homes (36,7%). D'ençà, comença una reducció del pes femení de manera que, entre el 2010 i el 2013, la distribució pràcticament s'equipara en ambdós sexes. A partir del 2014, es comença a recuperar l'ocupació masculina, fet que redueix el pes dels homes i provoca l'increment del percentatge de dones. El 2017, el 39,7% del total d'aturats de llarga durada són homes i el 60,3% són dones, distribució similar a la del 2007. Respecte de les xifres del 2016, el descens ha estat més intens entre el col·lectiu masculí (-21,1%) que entre el femení (-16,9%) per quart any consecutiu. S'ha de recalcar que es tracta de descensos molt importants, per sobre la caiguda del total d'atur registrat.

Per grups d'edat, el fet més significatiu és que el 44,2% del total dels aturats de llarga durada en el 2017 és major de 54 anys, el que demostra les dificultats de reinserció d'aquest col·lectiu, atès que els aturats de més edat

són un dels grups que presenten més problemes d'ocupabilitat. De fet, amb el pas dels anys s'ha incrementat el pes de les persones de 55 i més anys dins el col·lectiu d'atur de llarga durada. Per exemple, l'any 2010 sols representaven el 23,7%. Respecte al 2016 tots els grups d'edat han experimentat un descens, essent el més accentuat entre els joves menors de 25 anys (-32,6%), que just representen el 5,2% del total d'atur de llarga durada en el 2017. Li segueix el grup d'edat central, 25-54 anys, amb una caiguda del -23,7%, i finalment els majors de 54 anys (-12,1%).

Respecte de la nacionalitat, el 87,4% dels aturats de llarga durada són espanyols, el 5,8% són ciutadans europeus i el 6,8% restant són no comunitaris. En termes interanuals, tots els grups han disminuït el nombre d'aturats, especialment els extracomunitaris (-24,8%), seguits dels espanyols (-19,4%) i, finalment, els de la UE-28 (-14,9%). Els estrangers semblen ser més dinàmics i es mantenen menys temps en situació d'atur, atès que representen el 20,2% del total de l'atur registrat i just el 12,6% del total del col·lectiu d'aturats de llarga durada.

Taula 45. Evolució de les persones en situació d'atur de llarga durada per sexe, edat i nacionalitat a les Illes Balears (2008-2017)

Any	Total	Sexe		Edat			Nacionalitat		
		Homes	Dones	De 16 a 24 anys	De 25 a 54 anys	55 anys i més	Espanyols	UE	NO UE
2008	7.709	2.862	4.847	763	4.050	2.896	7.148	297	264
2010	22.331	11.166	11.165	2.846	14.200	5.285	18.209	1.376	2.745
2012	27.975	13.754	14.221	2.751	17.928	7.296	23.122	1.636	3.217
2014	27.309	12.819	14.490	1.973	16.495	8.841	23.649	1.402	2.258
2016	19.522	8.134	11.388	1.216	10.413	7.894	17.035	1.063	1.424
2017	15.703	6.240	9.463	819	7.943	6.940	13.727	905	1.071

Font: OTIB, a partir de dades del SOIB.

D'altra banda, la taula 46 mostra el nombre de persones ateses en el servei d'orientació laboral del SOIB els darrers anys. Les oficines d'ocupació del SOIB són la porta d'entrada que té qualsevol demandant d'ocupació per accedir al catàleg de polítiques actives d'ocupació i així gestionar exitosament la seva transició laboral. El servei d'orientació laboral ofereix una entrevista diagnòstica individualitzada i elabora un itinerari personalitzat d'ocupació consensuat amb el demandat d'ocupació que pot incloure accions de capacitat en recerca de feina, de qualificació professional, d'intermediació laboral, de participació en programes de foment o suport a l'emprenedoria. L'objectiu és ordenar i monitoritzar la intervenció des de l'evidència que

aporta el diagnòstic d'ocupabilitat i així facilitar un ventall d'actuacions específiques que ajudin el demandant d'ocupació aconseguir les seves fites professionals.

L'any 2017 es varen atendre 87.649 persones a les oficines del SOIB. Es computen a tots els demandants d'ocupació atesos qui poden haver rebut més d'una política activa d'ocupació dins el marc dels itineraris personalitzats d'ocupació o bé de manera puntual. El perfil predominant és el d'una dona (el 53,9%), de més de 25 anys (el 85,0%), amb una durada de la demanda d'ocupació inferior a dotze mesos (el 78,4%) i que no cobra cap prestació (el 54,5%).

Taula 46. Persones ateses en els serveis d'orientació laboral del SOIB (2008-2017)

Persones ateses pels serveis del SOIB	2008	2010	2012	2014	2016	2017
Per sexe	14.119	28.090	69.743	77.831	96.460	87.649
Dona	7.644	12.855	35.015	37.932	45.010	47.219
Home	6.475	15.235	34.728	39.899	51.450	40.430
Per trams d'edat	14.119	28.090	69.743	77.831	96.460	87.649
Menors de 25 anys	2.280	4.817	10.014	10.656	14.061	13.187
25 anys i més	11.839	23.273	59.729	67.175	82.399	74.462
Durada de la demanda	14.119	28.090	69.743	77.831	96.460	87.649
Menys de 12 mesos	12.988	21.921	53.539	58.567	71.379	68.740
Més de 12 mesos	1.131	6.169	16.204	19.264	25.081	18.909
Cobren prestació	14.119	28.090	69.743	77.831	96.460	87.649
Sí	7.553	17.448	30.034	35.834	37.832	39.870
No	6.566	10.642	39.709	41.997	58.628	47.779

Font: OTIB, a partir de dades del SOIB.

3.3.7. Població aturada i cobertura de les prestacions

El mercat de treball de les Illes presenta encara, com s'ha vist, una xifra elevada de persones desocupades. A més, l'allargament en el temps de la crisi ha fet que moltes d'aquestes persones portin molt de temps sense treballar, i en conseqüència ja no rebin cap tipus de prestació econòmica. La taula 47 mostra l'evolució dels demandants i dels aturats de les Illes Balears segons si cobren algun tipus de prestació des del 2005. Pel que fa als demandants, després d'assolir el màxim l'any 2012, comença d'ençà un descens progressiu fins a les 88.098 persones el 2017. S'observa com a mesura que passen els anys, el nombre de persones que tenen dret a cobrar alguna prestació disminueix, així s'ha passat de representar el 37,9% dels demandants en 2007 al 50,8% el 2017, de manera que més d'un de cada dos demandants ja no percep cap prestació. Respecte dels aturats de Balears, l'evolució ha estat equivalent, i el pes dels desocupats sense prestació és del 51,4% el 2017. Tanmateix, la cobertura de

les prestacions ha millorat respecte els dos anys anteriors (el 2015 es va assolir el 52,7% dels aturats que no cobraven cap tipus d'ajuda econòmica). Aquesta millora s'explica tant per la reducció de les xifres d'atur com per l'allargament de la temporada turística, que permet uns períodes de cotització més llargs.

D'altra banda, les situacions de cronificació de l'atur han provocat una reducció dels demandants que perceben una prestació o un subsidi, en favor dels qui reben una renda activa, que són de menor quantia econòmica. Per tant, el mercat de treball de les Illes mostra encara un nombre elevat d'aturats, alguns d'ells amb unes ajudes econòmiques molt baixes i una majoria que ja no en rep cap. És un fet preocupant, tant per a les persones afectades com per a la societat balear, ja que porta associat l'increment del nombre de persones vulnerables i en risc de pobresa.

Taula 47. Evolució del total de demandants i dels demandants aturats segons si cobren prestació i tipus de prestació (2008-2017)

	2008	2010	2012	2014	2016	2017
DEMANDANTS total	75.240	120.573	128.908	113.663	95.549	88.098
DEMANDANTS cobren	43.281	75.297	68.229	57.864	46.401	43.325
prestació	29.399	44.970	35.548	27.532	22.723	23.033
subsidi	13.301	28.885	29.772	26.970	21.222	18.396
renda activa	581	1.442	2.910	3.363	2.455	1.896
% demandants no cobren	42,5%	37,6%	47,1%	49,1%	51,4%	50,8%
ATURATS total	49.111	82.882	87.544	75.405	58.316	51.491
ATURATS cobren	29.131	54.151	47.055	37.825	27.789	25.010
prestació	20.891	33.195	24.336	17.188	12.639	12.465
subsidi	7.727	19.658	20.126	17.682	13.020	10.925
renda activa	513	1.299	2.593	2.955	2.130	1.620
% aturats no cobren	40,7%	34,7%	46,2%	49,8%	52,3%	51,4%

Font: OTIB, a partir de les dades del SOIB

3.4. Condicions de treball i relacions laborals

3.4.1. Els convenis col·lectius

El nombre de convenis creix a les Illes el 2017. S'han subscrit 47 convenis col·lectius que afecten 165.580 treballadors, dels quals 36 són d'empresa, segons dades del Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social.

Pel que fa a la negociació col·lectiva, la Llei 3/2012 –que va aprovar la reforma laboral– la descriu com un instrument per adaptar les condicions de treball a la situació de l'empresa. Per això, es prioritza el conveni a nivell d'empresa davant del conveni sectorial. A més, incorpora el límit d'un any a la ultraactivitat, que fins aleshores prorrogava els convenis any rere any si les parts no el denunci-

aven. L'objectiu d'aquest límit és evitar que es mantinguin certes condicions de treball que abans de la reforma continuaven vigents fins a arribar a un acord.

El Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social presenta les dades de la negociació col·lectiva, tant per Espanya com per comunitats autònomes. Les darreres dades disponibles són les provisionals registrades fins al desembre de 2017. Així, a Balears s'han subscrit 47 convenis col·lectius d'àmbit autonòmic, 36 dels quals són d'empresa i afecten 4.012 treballadors, i els 11 restants són d'altres àmbits i afecten 161.568 treballadors.

El grau de cobertura ens dona informació sobre el nombre de treballadors afectats per convenis autonòmics respecte del total de treballadors afiliats a la Seguretat Social (vegeu la taula 48). Aquest és del 34,5% el 2017, però s'ha de tenir en compte que la dada dels

treballadors afectats per convenis és encara provisional. La xifra del 2017 és la segona més baixa de la sèrie, just darrere de la de l'any 2016. Malgrat que el nombre de convenis creix des de l'any 2014, el percentatge de cobertura assoleix valors més baixos.

Taula 48. Grau de cobertura dels convenis col·lectius de les Illes Balears sobre el total de treballadors afiliats en alta (2008-2017)

Any	Treballadors afectats per convenis autonòmics	Total treballadors afiliats	Percentatge de cobertura
2008	248.796	452.244	55,0%
2010	241.117	411.617	58,6%
2012	188.800	395.784	47,7%
2014	203.976	410.635	49,7%
2016	135.241	455.257	29,7%
2017	165.580	480.471	34,5%

Font: OTIB, a partir de dades del Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social.

3.4.2. Els costos laborals i les hores treballades

El 2017 els salaris creixen considerablement a les Illes Balears, així com a altres deu comunitats autònomes.

Segons les dades de l'Enquesta trimestral del cost laboral publicada per l'INE, el salari mensual mitjà a les Illes Balears és de 1.804,34 € el 2017, un 5,0% per sota de la mitjana nacional (1.900,10 €). Habitualment les retribucions a les Illes se situen per sota de la mitjana nacional, fet que es pot atribuir a l'especialització en activitats del sector dels serveis que requereixen una qualificació baixa o mitjana, la qual limita les retribucions que es perceben (vegeu la taula 49).

En termes interanuals, s'observa com en una majoria de comunitats autònomes (10 regions) augmenten els salaris. En conseqüència, la mitjana nacional puja lleugerament (+0,1%) mentre que a Balears s'assoleix el segon increment més intens (un +2,6%). Aquest aug-

ment l'acosta a la mitjana nacional, però encara se situa 24,6 punts per sota de Madrid, que és la comunitat amb els salaris més alts respecte la mitjana (119,6%).

Per sectors econòmics, la indústria presenta habitualment les remuneracions més elevades a Balears, les quals arriben als 1.913,5 € el 2017. En segon lloc se situen els serveis amb unes retribucions de 1.810,7 €. Finalment, en el sector de la construcció el salari mitjà és de 1.675,8 €. En termes interanuals, els salaris presenten un augment en tots els sectors. Destaca el creixement de la indústria (+4,3%), seguida per la construcció (+3,3%) i pels serveis (+2,4%).

Aquests resultats mostren com la reactivació econòmica ja s'ha traslladat als salaris dels treballadors de les Illes. La comunitat balear presenta la taxa d'ocupació més elevada d'Espanya (56,1%) i la cinquena d'atur més

baixa (12,5%). Aquestes bones dades dels indicadors laborals es completen amb l'increment salarial del 2017. Fins ara l'augment de

l'activitat es reflectia en els bons resultats de l'ocupació i l'atur, però ja s'observa una millora en la qualitat de l'ocupació.

Taula 49. Evolució del cost salarial total per treballador¹⁵ i hores efectivament treballades per treballador al mes per comunitat autònoma (2013-2015-2017)

Comunitat autònoma	Cost salarial total per treballador (€)			Hores efectives treballades per treballador al mes		
	2013	2015	2017	2013	2015	2017
Andalusia	89,9	90,3	88,8	128,6	128,0	128,3
Aragó	94,7	96,1	94,8	127,6	126,7	126,0
Astúries	98,9	98,4	102,7	127,7	126,2	127,3
Illes Balears	92,1	93,7	95,0	134,0	135,3	134,7
Illes Canàries	82,4	84,6	84,0	130,4	130,9	134,0
Cantàbria	89,2	91,3	95,0	127,7	129,6	131,3
Castella-la Manxa	88,9	90,2	89,3	125,8	126,4	125,4
Castella i Lleó	91,1	87,3	89,6	132,2	128,7	127,8
Catalunya	107,3	106,0	105,9	129,0	129,1	128,6
Com. Valenciana	88,9	87,5	90,0	129,1	126,9	128,1
Extremadura	81,4	82,2	80,8	128,4	126,5	124,4
Galícia	87,9	86,7	88,8	131,9	131,1	130,1
Madrid	118,1	120,8	119,6	134,1	132,9	132,3
Múrcia	89,1	89,3	88,9	128,9	129,4	127,9
Navarra	103,0	103,8	107,7	125,5	126,1	125,4
País Basc	119,8	117,1	116,1	123,7	123,6	122,4
La Rioja	94,0	93,6	92,5	125,9	128,1	126,8
Total nacional	100,0	100,0	100,0	129,7	129,1	128,9

Font: OTIB, a partir de dades de l'Enquesta trimestral de cost laboral (INE).

L'anàlisi del cost salarial en relació amb l'augment pactat en conveni i amb la taxa d'inflació ens indica l'evolució del poder adquisitiu dels treballadors de Balears. Com s'observa a la taula 50 hi ha diferències evidents a conseqüència de la recessió econòmica. Abans de la crisi el creixement dels salaris superava la taxa d'inflació, tant a les Balears com a Espanya, fet que implicava una major capa-

citat adquisitiva dels treballadors. A partir de la recessió, la caiguda d'activitat i de salaris provoca un canvi i es perd poder adquisitiu. El 2017, la reactivació econòmica ja es trasllada a les condicions laborals, de manera que l'augment del cost salarial supera la taxa d'inflació i posa de manifest la millora de la capacitat econòmica dels treballadors.

¹⁵Mitjana de l'Estat amb valor 100. Base 2008.

Taula 50. Evolució de l'augment salarial pactat, l'augment del cost salarial i la taxa d'inflació¹⁶ a les Balears i a Espanya (2008-2017)

	ILLES BALEARS			ESPANYA		
	Augment salarial pactat (%)	Augment del cost salarial (%)	Taxa inflació	Augment salarial pactat (%)	Augment del cost salarial (%)	Taxa inflació
2008	4,5	5,4	3,8	3,6	5,1	4,1
2010	1,9	1,0	1,7	2,2	0,9	1,8
2012	0,7	-1,6	2,5	1,2	-0,6	2,4
2014	1,1	1,0	0,2	0,6	-0,1	-0,2
2016	1,1	-1,3	-0,1	1,1	-0,3	-0,2
2017	1,3	2,6	2,0	1,4	0,1	2,1

Font: OTIB, a partir de dades del Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social, ETCL i IPC (INE).

Respecte a les hores efectivament treballades a les Illes Balears, el 2017 es dediquen 134,7 hores a la feina de mitjana per treballador i mes, la qual cosa representa 5,7 hores més que la mitjana nacional (128,9 hores). De fet, les Balears són la regió amb el major nombre d'hores treballades, superant en 12,2 hores al País Basc, que és la comunitat on menys hores es comptabilitzen (122,4 hores). Respecte de les hores efectivament treballades el 2016, a les Illes es treballa 1 hora més i a Espanya 0,2 hores més.

Quant a les hores treballades segons el tipus de jornada, les Illes encapçalen la llista per comunitat autònoma independentment de la jornada treballada. La jornada completa a Balears és de 148,5 hores el 2017, la més alta

juntament amb les Illes Canàries, i que representen 3,6 hores més que en el conjunt nacional. La jornada parcial mitjana a les Illes és de 99,9 hores, la més alta de Espanya amb diferència i 22,0 hores per sobre de la mitjana nacional (77,9 hores). En termes interanuals, la jornada a temps complet creix lleugerament (+0,3%) i més intensament la jornada parcial (+1,4%). La jornada completa reflecteix l'augment de les hores tant a la construcció (+0,6%) com en els serveis (+0,3%), que són els de major pes a l'economia de les Illes, mentre que baixen les hores a la indústria (-1,8%). A la jornada parcial, només creixen les hores efectives als serveis (+1,8%), mentre que la indústria (-2,4%) i, especialment, la construcció (-10,9%) en perden.

¹⁶IPC base 2011 = 100.

3.4.3. La sinistralitat laboral

Per cinquè any consecutiu el nombre d'accidents creix. Alhora, l'índex d'incidència també creix en termes interanuals i se situa en 4.967 accidents per cada cent mil treballadors amb les contingències cobertes.

Segons les dades del Ministeri de Treball i Seguretat Social les Illes Balears presenten un índex d'incidència de la sinistralitat laboral (nombre d'accidents laborals per cada cent mil treballadors amb les contingències cobertes) de 4.966,7 incidències el 2017. Com es veu a la taula 51, les Balears són, novament, la comunitat autònoma amb l'índex més elevat, molt per sobre del valor del conjunt d'Espanya (3.333,8 incidències).

Pel que fa a la gravetat dels accidents, aquesta diferència amb Espanya ve donada pels accidents lleus, ja que les Illes són la comu-

nitat autònoma amb l'índex més alt (4.940,3 incidències), per sobre de la mitjana nacional (3.305,4). En canvi, en el cas dels accidents greus, les Illes presenten un índex per sota de l'espanyol (23,7 i 25,1, respectivament) i pel que fa als accidents mortals les Balears són la cinquena regió amb l'índex més baix (2,7), per sota del resultat d'Espanya (3,2).

En comparació amb el 2016, l'índex d'incidència augmenta un 2,8% a Balears, i supera l'augment del conjunt nacional (+1,0%). Sis comunitats autònomes presenten descensos de la sinistralitat laboral en el darrer any, sobretot a Astúries (-3,0%) i Catalunya (-2,0%). Les onze comunitats restants mostren, en canvi, un increment de l'índex d'incidència, i de forma més accentuada a Galícia (+6,6%) i Extremadura (+4,1%).

Taula 51. Índexs d'incidència de la sinistralitat i accidents de treball durant la jornada laboral amb baixa per comunitat autònoma (2017)

Comunitats autònomes	Acc. lleus	Índ. inc. lleus	Acc. greus	Índ. inc. greus	Acc. mortals	Índ. inc. mortals	Total d'accidents	Pob. afiliada	Índex d'incidència	Var. % interanual
Andalusia	84.681	3.751,0	947	41,9	95	4,2	85.723	2.257.541	3.797,2	2,0
Aragó	14.392	3.173,6	104	22,9	25	5,5	14.521	453.488	3.202,1	2,7
Astúries	9.936	3.344,4	98	33,0	10	3,4	10.044	297.096	3.380,7	-3,0
Illes Balears	19.839	4.940,3	95	23,7	11	2,7	19.945	401.574	4.966,7	2,8
Canàries	23.731	3.560,0	157	23,6	16	2,4	23.904	666.593	3.586,0	-1,9
Cantàbria	5.181	2.964,1	42	24,0	12	6,9	5.235	174.791	2.995,0	-0,1
Castella-la Manxa	22.179	4.059,0	157	28,7	27	4,9	22.363	546.420	4.092,6	-0,3
Castella i Lleó	23.534	3.251,3	174	24,0	35	4,8	23.743	723.832	3.280,2	1,7
Catalunya	86.544	3.114,3	511	18,4	49	1,8	87.104	2.778.906	3.134,5	-2,0
Com. Valenciana	45.094	3.051,2	324	21,9	53	3,6	45.471	1.477.894	3.076,7	3,5
Extremadura	10.278	3.658,9	167	59,5	10	3,6	10.455	280.906	3.721,9	4,1
Galícia	26.806	3.338,9	438	54,6	44	5,5	27.288	802.840	3.398,9	6,6
Madrid	71.498	2.695,4	276	10,4	37	1,4	71.811	2.652.585	2.707,2	-1,0
Múrcia	16.195	3.510,7	89	19,3	25	5,4	16.309	461.306	3.535,4	2,8
Navarra	8.000	3.487,6	52	22,7	6	2,6	8.058	229.381	3.512,9	3,2
País Basc	26.755	3.485,1	135	17,6	22	2,9	26.912	767.695	3.505,6	2,0
La Rioja	3.688	3.618,8	21	20,6	7	6,9	3.716	101.911	3.646,3	3,2
Ceuta	582	3.215,3	4	22,1	-	-	586	18.101	3.237,4	-2,7
Melilla	556	3.146,0	5	28,3	-	-	561	17.673	3.174,3	-5,2
Total nacional	499.469	3.305,4	3.796	25,1	484	3,2	503.749	15.110.534	3.333,8	1,0

Font: OTIB, a partir de dades del Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social.

Per la seva banda, la Direcció General de Treball, Economia Social i Salut Laboral del Govern de les Illes Balears presenta les xifres de la incidència dels accidents laborals a les Illes Balears. Segons les dades, entre els anys 2007 i 2012, coincidint amb la forta caiguda de l'ocupació per la recessió, l'índex d'incidència disminueix a les Balears. De fet,

com es pot observar en el gràfic 38, el valor de l'any 2012 és el més baix de tota la sèrie analitzada (3.879,8 incidències). D'ençà, a mida que s'incrementa l'ocupació també creix la sinistralitat, de manera que el 2017 l'índex se situa en 4.997,3, valor que supera el mínim del 2012 però que també és un 35,1% més baix que el resultat del 2007 (7.696,8).

Gràfic 38. Evolució de l'índex d'incidència de la sinistralitat laboral a les Illes Balears (2008-2017)

Font: OTIB, a partir de dades de la TGSS i la Direcció General de Treball, Economia Social i Salut Laboral.

Els accidents registrats a les Illes el 2017 són 20.098. D'aquests, la majoria (99,5%) són de caràcter lleu (19.992 accidents). Els greus

representen el 0,5% del total i són 95 accidents. Finalment, els accidents mortals produïts a les Illes són 11 en el darrer any.

Taula 52. Evolució dels accidents registrats a les Illes Balears per gravetat (2008-2017)

Gravetat	Accidents					
	2008	2010	2012	2014	2016	2017
Lleus	24.004	16.324	12.639	14.699	18.330	19.992
Greus	165	100	85	78	93	95
Mortals	16	11	3	2	5	11
Illes Balears	24.185	16.435	12.727	14.779	18.428	20.098

Font: OTIB, a partir de dades de la TGSS i la Direcció General de Treball, Economia Social i Salut Laboral.

Quant a la distribució sectorial, habitualment el sector dels serveis és el que presenta un major nombre d'accidents, en part perquè és el que concentra el major nombre de treballadors de les Illes. El 2017 els serveis són els que concentren el major nombre de sinistres (14.132 accidents, el 70,3%), seguits a bastant

distància per la construcció (3.845 sinistres, el 19,1%), la indústria (1.773 accidents, el 8,8%) i, finalment, l'agricultura (348 accidents, l'1,7%).

Aquesta distribució canvia quan s'analitza l'índex d'incidència, que posa en relació els accidents amb la plantilla mitjana activa. Així,

segons aquest indicador, els sectors amb els majors índexs són també de manera habitual a les Illes el de la construcció (11.291,9) i la indústria (8.036,4). Els segueixen l'agricultura (5.698,4) i els serveis (4.306,1). En termes

interanuals, l'índex només disminueix als serveis (-0,5%) i mentre que puja a la indústria (+11,0%), a la construcció (+6,9%) i a l'agricultura (+5,8%).

Taula 53. Índexs d'incidència de sinistralitat per sectors econòmics a les Illes Balears (2008-2017)

Any	Agricultura	Indústria	Construcció	Serveis
2008	6.626,0	10.770,9	14.143,4	5.279,8
2010	5.819,4	7.977,9	9.556,7	4.345,7
2012	6.026,5	6.477,2	7.964,0	3.478,5
2014	5.966,1	6.660,8	9.289,5	3.947,0
2016	5.384,2	7.238,5	10.551,5	4.328,0
2017	5.698,4	8.036,4	11.281,9	4.306,1

Font: OTIB, a partir de dades de la TGSS i la Direcció General de Treball, Economia Social i Salut Laboral.

Per illa, els accidents es distribueixen segons la distribució de l'ocupació a les Illes: Mallorca en concentra el major pes (78,6%), seguida d'Eivissa (14,6%), Menorca (5,8%) i Formentera (0,5%). Ara bé, en aquest cas la distribució per illes de l'índex d'incidència tampoc coincideix amb la dels accidents. De forma habitual Eivissa és l'illa amb el major índex

(6.355,3), seguida per Menorca (5.261,7), Mallorca (5.214,2) i Formentera (3.128,0). Menorca i Mallorca solen presentar resultats similars, sense que hi hagi una clara majoria d'una respecte de l'altra, sinó que depèn de l'any analitzat. Pel que fa als índexs d'incidència¹⁷, tots augmenten en termes interanuals, excepte Formentera.

Taula 54. Accidents i índex d'incidència per illes (2012-2017)

ILLES	Accidents				Índex d'incidència			
	2012	2014	2016	2017	2012	2014	2016	2017
Mallorca	10.025	11.560	14.537	15.793	4.093,8	4.594,6	5.124,7	5.214,2
Menorca	800	833	1.083	1.168	4.193,1	4.337,4	5.174,6	5.261,7
Eivissa	1.714	2.223	2.645	2.930	5.071,3	5.958,8	6.113,6	6.355,3
Formentera	61	68	100	110	2.725,6	2.692,0	3.547,4	3.128,0
Illes Balears	12.727	14.779	18.428	20.098	3.879,8	4.354,9	4.864,2	4.997,3

Font: OTIB, a partir de dades de la TGSS i la Direcció General de Treball, Economia Social i Salut Laboral.

¹⁷No es disposa del nombre de persones afiliades d'alta amb les contingències cobertes desagregades per illes, raó per la qual es presenta una aproximació basada en el nombre d'afiliats al règim general i en els accidents registrats.

3.4.4. Regulació de l'ocupació

La Direcció General de Treball, Economia Social i Salut Laboral recull les dades dels expedients de regulació d'ocupació registrats a les Illes Balears. Al llarg del 2017 s'han autoritzat 81 expedients (ERO), que són 24 menys que fa un any (un 22,9% menys), i afecten 278 treballadors menys (un 32,1% menys). Pel que fa als treballadors, la xifra del 2017 ja s'acosta a l'assolida a l'etapa pre-crisi (581 en el 2008), però respecte dels expedients

encara es troben molt per sobre.

Els ERO de l'any 2017 han afectat a 589 treballadors, un 32,1% menys que el 2016. Aquests s'han vist afectats majoritàriament per expedients de suspensió o de reducció de jornada (el 62,1% dels treballadors), mentre que la resta (223 persones) ho han estat per expedients d'extinció.

Taula 55. Evolució anual d'expedients de regulació de l'ocupació autoritzats i originaris i dels treballadors afectats (2008-2017)

ERO	2008	2010	2012	2014	2016	2017
Nombre d'expedients autoritzats	47	146	439	147	105	81
Suspensió/reducció de jornada	35	121	401	132	92	70
Extinció	12	25	38	15	13	11
Nombre de treballadors afectats	581	1.806	2.945	1.454	867	589
Suspensió/reducció de jornada	365	1.420	2.355	1.186	588	366
Extinció	216	386	590	268	279	223

Font: OTIB, a partir de dades de la Direcció General de Treball, Economia Social i Salut Laboral.

4. ANNEX: TAULES PER ILLES

Taula 56. Població per sexe, grup d'edat i zona de procedència a Mallorca (2008-2017)

	2008	2010	2012	2014	2016	2017
Total població	846.210	869.067	876.147	858.313	861.430	868.693
Dones	422.034	434.974	440.211	433.097	435.229	439.016
Homes	424.176	434.093	435.936	425.216	426.201	429.677
Menors 15 anys	127.041	132.632	135.543	135.754	135.919	136.478
15-29	170.235	163.594	152.268	143.622	141.099	142.530
30-44	227.963	235.126	235.170	225.657	219.377	217.160
45-64	202.290	212.563	221.944	221.911	229.911	235.157
65-74	61.614	65.047	68.308	69.425	72.350	74.200
75 i més	57.067	60.105	62.914	61.944	62.774	63.168
Pob. estrangera	173.999	188.011	185.824	151.669	140.414	139.304
UE-27	86.465	96.143	100.027	73.378	68.143	66.347
No UE	87.534	91.868	85.797	78.291	72.271	72.957

Font: Revisió padró. INE

Taula 57. Població per sexe, grup d'edat i zona de procedència a Menorca (2008-2017)

	2008	2010	2012	2014	2016	2017
Total població	92.434	94.383	95.178	93.313	91.601	61.170
Dones	45.971	47.158	47.578	46.783	46.052	45.870
Homes	46.463	47.225	47.600	46.530	45.549	45.300
Menors 15 anys	14.424	14.927	14.997	14.668	13.927	13.751
15-29	18.391	17.248	16.229	15.152	14.613	14.635
30-44	24.995	25.268	25.166	23.987	22.485	21.867
45-64	22.187	23.581	24.722	24.993	25.645	26.018
65-74	6.686	7.089	7.632	8.035	8.160	8.179
75 i més	5.751	6.170	6.432	6.478	6.771	6.720
Pob. estrangera	15.147	15.625	15.239	12.357	10.861	9.963
UE-27	7.159	8.239	8.810	7.292	6.324	5.503
No UE	7.988	7.386	6.429	5.065	4.537	4.460

Font: Revisió padró. INE

Taula 58. Població per sexe, grup d'edat i zona de procedència a Eivissa (2008-2017)

	2008	2010	2012	2014	2016	2017
Total població	125.053	132.637	137.357	140.271	142.065	143.856
Dones	60.140	63.988	66.437	68.263	69.489	70.337
Homes	64.913	68.649	70.920	72.008	72.576	73.519
Menors 15 anys	17.893	18.849	19.467	20.373	20.678	21.012
15-29	27.443	27.381	26.009	25.015	23.769	23.533
30-44	36.383	39.176	41.340	43.302	44.371	44.655
45-64	29.932	32.553	34.590	35.317	36.369	37.374
65-74	7.326	7.953	8.679	9.126	9.656	9.969
75 i més	6.076	6.725	7.272	7.138	7.222	7.313
Pob. estrangera	31.067	35.409	37.999	35.352	33.707	33.828
UE-27	18.076	20.502	22.617	20.164	18.725	18.360
No UE	12.991	14.907	15.382	15.188	14.982	15.468

Font: Revisió padró. INE

Taula 59. Població per sexe, grup d'edat i zona de procedència a Formentera (2008-2017)

	2008	2010	2012	2014	2016	2017
Total població	9.147	9.962	10.757	11.545	12.124	12.280
Dones	4.304	4.725	5.122	5.498	5.768	5.851
Homes	4.843	5.237	5.635	6.047	6.356	6.429
Menors 15 anys	1.151	1.222	1.301	1.455	1.534	1.555
15-29	1.929	1.952	1.999	1.997	1.953	1.961
30-44	2.753	3.091	3.373	3.723	3.928	3.907
45-64	2.154	2.396	2.651	2.927	3.185	3.303
65-74	683	769	812	834	867	870
75 i més	477	532	621	609	657	684
Pob. estrangera	2.823	3.211	3.508	3.734	3.914	3.838
UE-27	1.895	2.090	2.286	2.430	2.593	2.523
No UE	928	1.121	1.222	1.304	1.321	1.315

Font: Revisió padró. INE

Taula 60. Empreses en alta al Règim General de la Seguretat Social per illes (2008-2017)

	2008	2010	2012	2014	2016	2017
Mallorca	33.675	30.607	29.343	29.696	31.792	32.673
Menorca	4.084	3.654	3.426	3.456	3.573	3.648
Eivissa	5.967	5.637	5.759	6.099	6.638	6.849
Formentera	439	452	479	509	543	565
Total Illes Balears	44.165	40.350	39.007	39.759	42.546	43.734

Font: OTIB a partir de dades de la TGSS

Taula 61. Treballadors en alta a la Seguretat Social per règim a Mallorca (2008-2017)

	2008	2010	2012	2014	2016	2017
Règim General	289.587	258.891	244.885	251.597	283.668	302.885
Règim d'Autònoms	69.007	63.603	61.563	63.890	66.963	68.354
Règim Especial de la Llar	7.734	7.808	8.503	9.517	9.030	8.707
Règim Especial Agrari	1.929	2.276	2.225	2.030	2.058	2.032
Règim del Mar	1.444	1.356	1.256	1.301	1.407	1.496
Total règims	369.700	333.934	318.432	328.334	363.126	383.474

Font: OTIB a partir de dades de la TGSS

Taula 62. Treballadors en alta a la Seguretat Social per règim a Menorca (2008-2017)

	2008	2010	2012	2014	2016	2017
Règim General	24.126	21.072	19.079	19.205	20.929	22.198
Règim d'Autònoms	7.564	7.005	6.761	7.137	7.339	7.375
Règim Especial de la Llar	420	502	495	779	684	634
Règim Especial Agrari	204	240	241	236	237	251
Règim del Mar	212	206	201	225	222	231
Total règims	32.525	29.025	26.777	27.582	29.412	30.690

Font: OTIB a partir de dades de la TGSS

Taula 63. Treballadors en alta a la Seguretat Social per règim a Eivissa (2008-2017)

	2008	2010	2012	2014	2016	2017
Règim General	34.601	32.619	36.035	37.306	43.264	46.103
Règim d'Autònoms	10.614	9.829	10.875	10.636	11.840	12.220
Règim Especial de la Llar	1.089	1.271	1.327	1.454	1.442	1.371
Règim Especial Agrari	147	191	171	126	136	125
Règim del Mar	328	334	458	434	533	586
Total règims	46.778	44.244	48.866	49.955	57.215	60.405

Font: OTIB a partir de dades de la TGSS

Taula 64. Treballadors en alta a la Seguretat Social per règim a Formentera (2008-2017)

	2008	2010	2012	2014	2016	2017
Règim General	1.725	2.062	2.238	2.526	2.819	3.101
Règim d'Autònoms	792	804	850	889	938	942
Règim Especial de la Llar	26	56	40	46	50	42
Règim Especial Agrari	10	9	7	6	7	10
Règim del Mar	79	75	79	87	96	99
Total règims	2.631	3.005	3.213	3.554	3.910	4.195

Font: OTIB a partir de dades de la TGSS

Taula 65. Deu ocupacions més contractades a Mallorca, dones 2017

MALLORCA - DONES				
Codi C.N.O.	Ocupació	Contractes	% del total	% Acum.
5120	Cambrers assalariats	32.258	17,4%	7,3%
9210	Personal de neteja d'oficines, hotels i altres establiments similars	29.449	15,9%	1,2%
5220	Venedors de botigues i magatzems	21.219	11,5%	8,7%
4500	Empleats administratius amb tasques d'atenció al públic no classificats en altres apartats	6.791	3,7%	11,3%
9310	Ajudants de cuina	6.539	3,5%	9,0%
3724	Monitors d'activitats recreatives i d'entreteniment	6.362	3,4%	6,1%
4421	Empleats d'agències de viatges	5.894	3,2%	-14,2%
5110	Cuiners assalariats	4.178	2,3%	10,0%
9100	Empleats domèstics	3.856	2,1%	0,6%
2932	Compositors, músics i cantants	3.247	1,8%	62,1%
	Total 10 ocupacions	119.793	64,8%	
	Total contractes dones 2017	185.005		

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB.

Taula 66. Deu ocupacions més contractades a Mallorca, homes 2017

MALLORCA - HOMES				
Codi C.N.O.	Ocupació	Contractes	% del total	% Acum.
5120	Cambrers assalariats	33.383	15,3%	8,1%
7121	Paletes	16.191	7,4%	15,2%
9602	Peons de la construcció d'edificis	11.446	5,3%	17,2%
9310	Ajudants de cuina	9.116	4,2%	2,7%
5110	Cuiners assalariats	8.978	4,1%	10,4%
2932	Compositors, músics i cantants	8.257	3,8%	37,5%
5220	Venedors de botigues i magatzems	6.674	3,1%	1,9%
9700	Peons de les indústries manufactureres	6.578	3,0%	25,7%
9210	Personal de neteja d'oficines, hotels i altres establiments similars	5.946	2,7%	5,0%
9811	Peons del transport de mercaderies i descarregadors	4.362	2,0%	10,3%
	Total 10 ocupacions	110.931	51,0%	
	Total contractes homes 2017	217.716		

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB.

Taula 67. Deu ocupacions més contractades a Menorca, dones 2017

MENORCA - DONES				
Codi C.N.O.	Ocupació	Contractes	% del total	% Acum.
5120	Cambrers assalariats	3.429	21,9%	9,3%
9210	Personal de neteja d'oficines, hotels i altres establiments similars	2.740	17,5%	3,6%
5220	Venedors de botigues i magatzems	1.928	12,3%	-3,2%
9310	Ajudants de cuina	978	6,2%	7,2%
4500	Empleats administratius amb tasques d'atenció al públic no classificats en altres apartats	615	3,9%	9,0%
3724	Monitors d'activitats recreatives i d'entreteniment	442	2,8%	-3,1%
5611	Auxiliars d'infermeria hospitalària	423	2,7%	-7,6%
5110	Cuiners assalariats	309	2,0%	-9,4%
4422	Recepcionistes d'hotels	307	2,0%	7,0%
9100	Empleats domèstics	301	1,9%	1,0%
	Total 10 ocupacions	11.472	73,2%	
	Total contractes dones 2017	15.675		

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB.

Taula 68. Deu ocupacions més contractades a Menorca, homes 2017

MENORCA - HOMES				
Codi C.N.O.	Ocupació	Contractes	% del total	% Acum.
5120	Cambrers assalariats	3.355	18,3%	-0,3%
9310	Ajudants de cuina	1.631	8,9%	5,7%
7121	Paletes	1.382	7,5%	19,8%
9602	Peons de la construcció d'edificis	1.230	6,7%	-1,9%
5110	Cuiners assalariats	928	5,1%	1,0%
2932	Compositors, músics i cantants	598	3,3%	-17,3%
5220	Venedors de botigues i magatzems	521	2,8%	0,6%
8412	Conductors assalariats d'automòbils, taxis i furgonetes	416	2,3%	18,9%
9210	Personal de neteja d'oficines, hotels i altres establiments similars	400	2,2%	-5,9%
3724	Monitors d'activitats recreatives i d'entreteniment	352	1,9%	8,0%
	Total 10 ocupacions	10.813	59,0%	
	Total contractes homes 2017	18.313		

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB.

Taula 69. Deu ocupacions més contractades a les Pitiüses, dones 2017

PITIÜSES - DONES				
Codi C.N.O.	Ocupació	Contractes	% del total	% Acum.
5120	Cambrers assalariats	11.870	27,7%	9,0%
9210	Personal de neteja d'oficines, hotels i altres establiments similars	6.149	14,4%	8,5%
5220	Venedors de botigues i magatzems	4.787	11,2%	6,8%
4500	Empleats administratius amb tasques d'atenció al públic no classificats en altres apartats	1.689	3,9%	8,0%
9310	Ajudants de cuina	1.495	3,5%	1,2%
5110	Cuiners assalariats	1.280	3,0%	19,9%
2933	Coreògrafs i ballarins	1.013	2,4%	33,8%
9229	Altres tipus de personal de neteja no classificat en altres apartats	840	2,0%	4,1%
3724	Monitors d'activitats recreatives i d'entreteniment	790	1,8%	9,9%
4422	Recepcionistes d'hotels	769	1,8%	16,2%
Total 10 ocupacions		30.682	71,7%	
Total contractes dones 2017		42.819		

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB.

Taula 70. Deu ocupacions més contractades a les Pitiüses, homes 2017

PITIÜSES - HOMES				
Codi C.N.O.	Ocupació	Contractes	% del total	% Acum.
5120	Cambrers assalariats	11.201	19,7%	10,3%
7121	Paletes	4.942	8,7%	14,1%
5110	Cuiners assalariats	3.592	6,3%	16,7%
9602	Peons de la construcció d'edificis	2.935	5,1%	-4,6%
9310	Ajudants de cuina	2.417	4,2%	-1,7%
9210	Personal de neteja d'oficines, hotels i altres establiments similars	2.255	4,0%	5,9%
8412	Conductors assalariats d'automòbils, taxis i furgonetes	1.974	3,5%	7,6%
5942	Auxiliars de vigilant de seguretat i similars no habilitats per a portar armes	1.795	3,1%	-7,1%
5220	Venedors de botigues i magatzems	1.521	2,7%	9,1%
9490	Altres ocupacions elementals	1.302	2,3%	253,8%
Total 10 ocupacions		33.934	59,5%	
Total contractes homes 2017		56.991		

Font: elaboració pròpia a partir de dades del SOIB.

Taula 71. Contractes registrats a Mallorca per tipus de contracte (2008-2017)

Tipus de contracte	2008	2010	2012	2014	2016	2017
Indefinits	40.304	26.214	33.334	34.637	47.733	56.770
Formatius	1.212	848	987	2.160	1.513	2.464
Temporals	254.799	204.425	208.891	252.144	321.677	342.917
Altres	1.330	1.286	995	1.395	988	570
Total	297.645	232.773	244.207	290.336	371.911	402.721

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

Taula 72. Contractes registrats a Menorca per tipus de contracte (2008-2017)

Tipus de contracte	2008	2010	2012	2014	2016	2017
Indefinits	4.153	2.846	3.173	3.272	4.222	4.613
Formatius	190	106	109	157	141	234
Temporals	24.375	21.427	20.145	23.164	28.316	29.139
Altres	28	21	13	135	10	2
Total	28.746	24.400	23.440	26.728	32.689	33.988

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

Taula 73. Contractes registrats a Eivissa per tipus de contracte (2008-2017)

Tipus de contracte	2008	2010	2012	2014	2016	2017
Indefinits	6.856	5.089	6.442	7.877	11.148	13.980
Formatius	185	189	198	240	150	221
Temporals	44.631	40.730	47.062	59.575	73.931	78.977
Altres	13	4	12	23	28	19
Total	51.685	46.012	53.714	67.715	85.257	93.197

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

Taula 74. Contractes registrats a Formentera per tipus de contracte (2008-2017)

Tipus de contracte	2008	2010	2012	2014	2016	2017
Indefinits	542	442	443	623	1.163	1.496
Formatius	11	15	10	35	4	26
Temporals	2.843	3.278	3.393	4.313	4.785	5.091
Altres	1	-	-	1	1	0
Total	3.397	3.735	3.846	4.972	5.953	6.613

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

Taula 75. Contractes registrats a Mallorca segons sector econòmic (2008-2017)

Sector econòmic	2008	2010	2012	2014	2016	2017
Agricultura i pesca	3.487	2.800	3.152	4.019	4.067	4.090
Indústria	9.270	7.585	6.853	8.659	11.438	12.268
Construcció	45.174	28.482	21.337	25.538	35.667	40.877
Serveis	239.714	193.906	200.500	252.120	320.739	345.486
Hostaleria	75.796	63.612	72.271	94.469	123.145	133.235
Comerç	35.287	25.678	28.250	34.933	44.712	47.752
Total	297.645	232.773	231.842	290.336	371.911	402.721

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

Taula 76. Contractes registrats a Menorca segons sector econòmic (2008-2017)

Sector econòmic	2008	2010	2012	2014	2016	2017
Agricultura i pesca	247	206	247	295	329	341
Indústria	1.485	1.188	1.104	1.118	1.332	1.356
Construcció	5.059	3.343	2.368	2.566	3.092	3.415
Serveis	21.955	19.663	19.049	22.749	27.936	28.876
Hostaleria	9.405	8.445	9.198	11.131	13.980	14.743
Comerç	3.459	2.572	2.694	3.059	3.702	3.673
Total	28.746	24.400	22.768	26.728	32.689	33.988

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

Taula 77. Contractes registrats a Eivissa segons sector econòmic (2008-2017)

Sector econòmic	2008	2010	2012	2014	2016	2017
Agricultura i pesca	298	219	225	270	280	249
Indústria	1.159	944	921	1.217	1.516	1.661
Construcció	10.268	6.762	5.786	7.732	9.604	10.333
Serveis	39.960	38.087	45.068	58.496	73.857	80.954
Hostaleria	17.380	17.771	21.930	31.457	41.778	44.743
Comerç	6.399	5.110	6.021	6.993	8.893	9.430
Total	51.685	46.012	52.000	67.715	85.257	93.197

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

Taula 78. Contractes registrats a Formentera segons sector econòmic (2008-2017)

Sector econòmic	2008	2010	2012	2014	2016	2017
Agricultura i pesca	34	25	12	58	32	68
Indústria	43	57	20	46	59	57
Construcció	444	562	445	605	615	688
Serveis	2.876	3.091	3.279	4.263	5.247	5.800
Hostaleria	1.767	1.893	2.095	2.741	3.548	3.771
Comerç	460	467	469	561	674	704
Total	3.397	3.735	3.798	4.972	5.953	6.613

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

Taula 79. Atur registrat a Mallorca per sector econòmic. Total (2008-2017)

Sector econòmic	2008	2010	2012	2014	2016	2017
Agricultura i pesca	416	647	893	1.340	906	636
Indústria	1.690	3.722	3.736	3.090	2.290	1.933
Construcció	7.754	14.125	12.738	8.799	5.814	4.480
Serveis	27.665	45.398	50.012	44.122	35.231	31.734
Sense ocup. anterior	1.077	2.933	3.466	3.173	2.583	2.358
Total	38.601	66.825	70.845	60.523	46.824	41.141

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

Taula 80. Atur registrat a Menorca per sector econòmic. Total (2008-2017)

Sector econòmic	2008	2010	2012	2014	2016	2017
Agricultura i pesca	26	42	67	71	57	51
Indústria	252	393	376	317	223	193
Construcció	815	1.322	1.220	738	475	360
Serveis	2.718	4.194	4.827	4.438	3.491	3.181
Sense ocup. anterior	58	185	202	179	148	142
Total	3.869	6.135	6.691	5.742	4.394	3.927

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

Taula 81. Atur registrat a Eivissa per sector econòmic. Total (2008-2017)

Sector econòmic	2008	2010	2012	2014	2016	2017
Agricultura i pesca	40	65	73	75	57	56
Indústria	193	335	332	273	171	161
Construcció	1.624	2.194	1.788	1.457	934	814
Serveis	4.357	6.708	7.198	6.793	5.479	5.001
Sense ocup. anterior	114	167	167	154	144	139
Total	6.327	9.469	9.558	8.751	6.784	6.169

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

Taula 82. Atur registrat a Formentera per sector econòmic. Total (2008-2017)

Sector econòmic	2008	2010	2012	2014	2016	2017
Agricultura i pesca	3	7	8	9	8	7
Indústria	6	9	7	6	6	5
Construcció	86	85	97	77	60	36
Serveis	217	347	330	286	232	202
Sense ocup. anterior	1	5	7	10	7	4
Total	314	453	449	388	313	254

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

Taula 83. Evolució de la població aturada, per sexe, edat i nacionalitat a Mallorca (2010-2017)

ANYS	TOTAL	SEXE		EDAT			NACIONALITAT		
		Homes	Dones	De 16 a 24 anys	De 25 a 54 anys	55 i més anys	ESPANYOLS	UE	NO UE
2010	66.285	35.806	31.019	9.427	48.668	8.730	49.574	5.596	11.655
2011	67.584	35.885	31.699	8.386	49.589	9.609	51.017	5.424	11.143
2012	70.845	36.861	33.984	8.250	51.829	10.766	55.533	4.957	10.355
2013	66.706	34.129	32.577	7.108	48.275	11.323	53.743	4.226	8.737
2014	60.523	29.980	30.543	6.534	42.557	11.432	49.362	3.915	7.247
2015	53.917	25.491	28.426	5.953	36.763	11.201	44.097	3.568	6.253
2016	46.824	21.554	25.270	5.062	31.239	10.523	38.101	3.290	5.433
2017	41.141	18.308	22.833	4.707	26.783	9.651	33.426	3.087	4.628

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

Taula 84. Evolució de la població aturada, per sexe, edat i nacionalitat a Menorca (2010–2017)

ANYS	TOTAL	SEXE		EDAT			NACIONALITAT		
		Homes	Dones	De 16 a 24 anys	De 25 a 54 anys	55 i més anys	ESPANYOLS	UE	NO UE
2010	6.135	3.235	2.900	977	4.519	639	4.592	396	1.147
2011	6.189	3.216	2.973	811	4.667	712	4.745	370	1.075
2012	6.691	3.435	3.256	829	5.033	829	5.285	341	1.066
2013	6.256	3.219	3.037	688	4.642	926	5.118	304	833
2014	5.742	2.805	2.937	627	4.161	955	4.788	287	667
2015	5.091	2.323	2.768	593	3.593	905	4.270	259	562
2016	4.394	1.967	2.428	505	3.044	845	3.689	220	485
2017	3.927	1.694	2.233	481	2.641	805	3.278	220	430

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

Taula 85. Evolució de la població aturada, per sexe, edat i nacionalitat a Eivissa (2010–2017)

ANYS	TOTAL	SEXE		EDAT			NACIONALITAT		
		Homes	Dones	De 16 a 24 anys	De 25 a 54 anys	55 i més anys	ESPANYOLS	UE	NO UE
2010	9.469	5.253	4.216	1.335	7.091	1.043	6.270	1.352	1.847
2011	9.033	4.918	4.115	1.132	6.799	1.102	5.930	1.330	1.773
2012	9.558	5.173	4.385	1.198	7.151	1.209	6.570	1.280	1.708
2013	8.933	4.748	4.185	958	6.696	1.279	6.357	1.069	1.507
2014	8.751	4.530	4.222	875	6.541	1.336	6.259	1.086	1.406
2015	7.743	3.853	3.890	791	5.702	1.251	5.542	970	1.232
2016	6.784	3.328	3.456	697	4.950	1.138	4.800	912	1.073
2017	6.169	3.016	3.154	662	4.482	1.025	4.263	911	996

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

Taula 86. Evolució de la població aturada, per sexe, edat i nacionalitat a Formentera (2010–2017)

ANYS	TOTAL	SEXE		EDAT			NACIONALITAT		
		Homes	Dones	De 16 a 24 anys	De 25 a 54 anys	55 i més anys	ESPANYOLS	UE	NO UE
2010	453	245	208	66	350	37	248	106	99
2011	457	258	199	55	362	40	241	98	117
2012	449	259	190	251	86	112	60	356	33
2013	388	225	163	43	311	35	228	64	96
2014	388	213	175	40	308	40	222	68	98
2015	352	190	162	42	273	36	209	57	85
2016	313	166	148	39	233	41	184	57	73
2017	254	133	121	28	191	35	144	55	56

Font: OTIB a partir de dades del SOIB

5. ÍNDEX DE TAULES I GRÀFICS

Taules

- Taula 1. Evolució i projeccions dels principals indicadors de l'economia mundial
- Taula 2. Evolució de les taxes d'ocupació i d'atur per països (2017)
- Taula 3. Quadre macroeconòmic d'Espanya (2017)
- Taula 4. Taxa d'abandonament escolar prematur i població jove amb estudis superiors (UE-28, Espanya i Illes Balears)
- Taula 5. Taxa d'ocupació total i taxa d'ocupació femenina (UE-28, Espanya i Illes Balears)
- Taula 6. Distribució de la població en funció de grans grups de nacionalitats i d'edat a les Illes Balears (2008-2017)
- Taula 7. Distribució percentual de la població en funció del sexe, l'edat i la nacionalitat a les Illes Balears i a Espanya (2000 i 2017)
- Taula 8. Evolució trimestral del PIB per sectors econòmics a preus constants (2012-2017)
- Taula 9. Creixement del PIB per illes (2008-2017)
- Taula 10. Evolució del nombre d'empreses segons la seva grandària a les Illes Balears i a Espanya (2017 i 2016)
- Taula 11. Empreses segons l'activitat econòmica i la grandària a les Balears (2017-2016)
- Taula 12. Taxes de creixement dels centres de treball balears amb afiliats a la Tresoreria General de la Seguretat Social per activitat econòmica (mitjana del 2017)
- Taula 13. Centres de treball en alta a la Seguretat Social per activitat econòmica i illa (2017)
- Taula 14. Altes, baixes i ràtio d'altes d'empreses per sector a les Illes Balears (2017)
- Taula 15. Evolució de la població activa i de la inactiva a les Illes Balears (2008-2017)
- Taula 16. Evolució de la població activa total per sexe, edat i nacionalitat a les Illes Balears (2008-2017)
- Taula 17. Distribució percentual de la població activa per nivell d'estudis i comunitat autònoma (2017)
- Taula 18. Distribució percentual de la població activa per nivell d'estudis i sexe a Espanya i a les Illes Balears (2013-2015-2017)
- Taula 19. Taxes brutes de graduació en ensenyaments no universitaris per nivell educatiu i sexe, a Espanya i a les Illes Balears (2015/2016) i variació percentual respecte al curs 2001/2002
- Taula 20. Evolució de la taxa d'activitat per sexe, edat i nacionalitat per comunitat autònoma (2013-2015-2017)
- Taula 21. Evolució anual de l'afiliació a la Seguretat Social per illes (2008-2017)
- Taula 22. Evolució dels ocupats no empresaris segons el nombre d'hores habituals dedicades al treball, 2012-2017
- Taula 23. Evolució de l'afiliació mitjana per activitats econòmiques i règim (2017-2016)
- Taula 24. Les vint ocupacions amb més contractació per sexe a les Balears (2017)
- Taula 25. Evolució de l'afiliació per règims de cotització a les Balears (2008-2017)
- Taula 26. Evolució de la població d'alta a la Seguretat Social per sexe, edat i nacionalitat a les Illes Balears (2008-2017)
- Taula 27. Distribució percentual de la població ocupada per nivell d'estudis i comunitat autònoma (2017)

- Taula 28. Distribució percentual de la població ocupada per nivell d'estudis i sexe a Espanya i a les Illes Balears (2013-2015-2017)
- Taula 29. Evolució de la taxa d'ocupació del total d'ocupats a les Illes Balears i a Espanya segons el nivell d'estudis (2008-2017)
- Taula 30. Distribució percentual de la població ocupada per ocupació i sexe a Espanya i a les Illes Balears (2013-2015-2017)
- Taula 31. Desajust en l'ocupació del total d'ocupats per comunitats autònomes (2008-2017)
- Taula 32. Evolució de l'afiliació al règim general de la Seguretat Social per tipus de contracte i de jornada (2008-2017)
- Taula 33. Evolució dels demandants d'ocupació segons el col·lectiu (2008-2017)
- Taula 34. Distribució dels demandants d'ocupació segons el col·lectiu i la comunitat autònoma (2017)
- Taula 35. Evolució de l'atur registrat per illes (2008-2017)
- Taula 36. Evolució de l'atur registrat en les deu activitats econòmiques amb descensos interanuals més elevats de l'atur a les Illes Balears (2017)
- Taula 37. Evolució de la població aturada per sexe, edat i nacionalitat a les Illes Balears (2008-2017)
- Taula 38. Evolució de la població en atur per nivell d'estudis a les Illes Balears (2008-2017)
- Taula 39. Evolució de la població aturada per grups d'ocupació a les Illes Balears (2008-2017)
- Taula 40. Evolució de la taxa d'atur per sexe, edat i nacionalitat per comunitat autònoma (2013, 2015 i 2017)
- Taula 41. Població aturada a les Balears segons la relació de parentiu amb la persona de referència de la llar (2008-2017)
- Taula 42. Percentatge de llars amb tots els actius aturats sobre el total de llars per comunitat autònoma (2008-2017)
- Taula 43. Percentatge de persones aturades durant més de dotze mesos registrades per comunitats autònomes (2008-2017)
- Taula 44. Distribució de la mitjana de l'atur registrat segons la durada de la demanda a les Balears i a Espanya (2017)
- Taula 45. Evolució de les persones en situació d'atur de llarga durada per sexe, edat i nacionalitat a les Illes Balears (2008-2017)
- Taula 46. Persones ateses en els serveis d'orientació laboral del SOIB (2008-2017)
- Taula 47. Evolució del total de demandants i dels demandants aturats segons si cobren prestació i tipus de prestació (2008-2017)
- Taula 48. Grau de cobertura dels convenis col·lectius de les Illes Balears sobre el total de treballadors afiliats en alta (2008-2017)
- Taula 49. Evolució del cost salarial total per treballador i hores efectivament treballades per treballador al mes per comunitat autònoma (2013-2015-2017)
- Taula 50. Evolució de l'augment salarial pactat, l'augment del cost salarial i la taxa d'inflació a les Balears i a Espanya (2008-2017)
- Taula 51. Índexs d'incidència de la sinistralitat i accidents de treball durant la jornada laboral amb baixa per comunitat autònoma (2017)
- Taula 52. Evolució dels accidents registrats a les Illes Balears per gravetat (2008-2017)
- Taula 53. Índexs d'incidència de sinistralitat per sectors econòmics a les Illes Balears (2008-2017)
- Taula 54. Accidents i índex d'incidència per illes (2012-2017)
- Taula 55. Evolució anual d'expedients de regulació de l'ocupació autoritzats i originaris i dels treballadors afectats (2008-2017)
- Taula 56. Població per sexe, grup d'edat i zona de procedència a Mallorca (2008-2017)
- Taula 57. Població per sexe, grup d'edat i zona de procedència a Menorca (2008-2017)

- Taula 58. Població per sexe, grup d'edat i zona de procedència a Eivissa (2008-2017)
- Taula 59. Població per sexe, grup d'edat i zona de procedència a Formentera (2008-2017)
- Taula 60. Empreses en alta al Règim General de la Seguretat Social per illes (2008-2017)
- Taula 61. Treballadors en alta a la Seguretat Social per règim a Mallorca (2008-2017)
- Taula 62. Treballadors en alta a la Seguretat Social per règim a Menorca (2008-2017)
- Taula 63. Treballadors en alta a la Seguretat Social per règim a Eivissa (2008-2017)
- Taula 64. Treballadors en alta a la Seguretat Social per règim a Formentera (2008-2017)
- Taula 65. Deu ocupacions més contractades a Mallorca, dones 2017
- Taula 66. Deu ocupacions més contractades a Mallorca, homes 2017
- Taula 67. Deu ocupacions més contractades a Menorca, dones 2017
- Taula 68. Deu ocupacions més contractades a Menorca, homes 2017
- Taula 69. Deu ocupacions més contractades a les Pitiüses, dones 2017
- Taula 70. Deu ocupacions més contractades a les Pitiüses, homes 2017
- Taula 71. Contractes registrats a Mallorca per tipus de contracte (2008-2017)
- Taula 72. Contractes registrats a Menorca per tipus de contracte (2008-2017)
- Taula 73. Contractes registrats a Eivissa per tipus de contracte (2008-2017)
- Taula 74. Contractes registrats a Formentera per tipus de contracte (2008-2017)
- Taula 75. Contractes registrats a Mallorca segons sector econòmic (2008-2017)
- Taula 76. Contractes registrats a Menorca segons sector econòmic (2008-2017)
- Taula 77. Contractes registrats a Eivissa segons sector econòmic (2008-2017)
- Taula 78. Contractes registrats a Formentera segons sector econòmic (2008-2017)
- Taula 79. Atur registrat a Mallorca per sector econòmic. Total (2008-2017)
- Taula 80. Atur registrat a Menorca per sector econòmic. Total (2008-2017)
- Taula 81. Atur registrat a Eivissa per sector econòmic. Total (2008-2017)
- Taula 82. Atur registrat a Formentera per sector econòmic. Total (2008-2017)
- Taula 83. Evolució de la població aturada, per sexe, edat i nacionalitat a Mallorca (2010-2017)
- Taula 84. Evolució de la població aturada, per sexe, edat i nacionalitat a Menorca (2010-2017)
- Taula 85. Evolució de la població aturada, per sexe, edat i nacionalitat a Eivissa (2010-2017)
- Taula 86. Evolució de la població aturada, per sexe, edat i nacionalitat a Formentera (2010-2017)

Gràfics

- Gràfic 1. Evolució de la taxa d'abandonament escolar prematur. Objectiu de l'estratègia Europa 2020, Espanya i Illes Balears (2005-2017)
- Gràfic 2. Evolució del percentatge de joves amb estudis superiors. Objectiu de l'estratègia Europa 2020, Espanya i Illes Balears (2005-2017)
- Gràfic 3. Percentatge de població entre 30 i 34 anys que ha completat estudis superiors (2017)
- Gràfic 4. Desajust entre el nivell d'estudis i l'ocupació del total d'ocupats a la UE-28 (2005-2017)
- Gràfic 5. Evolució de la taxa d'ocupació total i de la taxa d'ocupació femenina. Objectiu de l'estratègia Europa 2020, Espanya i Illes Balears (2005-2017)
- Gràfic 6. Creixement percentual interanual de la població de les Illes Balears i d'Espanya (2005-2017)
- Gràfic 7. Creixement percentual de la població per illes (2005-2017)
- Gràfic 8. Piràmides de població per edats a les Illes Balears (2000 i 2017)
- Gràfic 9. Saldo migratori a Espanya i a les Illes Balears (2005-2016)
- Gràfic 10. Immigració i emigració a les Illes Balears i a Espanya (2008-2016)
- Gràfic 11. Taxa de creixement anual del VAB a preus constants a Espanya i a les Balears (2005-2017)
- Gràfic 12. Distribució de les empreses de les Illes Balears segons estrat d'assalariats (2017)
- Gràfic 13. Evolució de la variació interanual de les empreses d'alta a la Seguretat Social de les Illes Balears (2012-2017)
- Gràfic 14. Ràtio d'altres i baixes d'empreses per illes (1T 2012-4T 2017)
- Gràfic 15. Variació interanual d'altres i baixes d'empreses per sector a les Illes Balears (2017)
- Gràfic 16. Evolució de la població activa a les Balears (2005-2017)
- Gràfic 17. Creixement relatiu de la població activa a les Balears i a Espanya (2005-2017)
- Gràfic 18. Percentatge de població activa per grup de nacionalitat i nivell educatiu a les Illes Balears (2017)
- Gràfic 19. Taxes d'abandonament escolar prematur per comunitat autònoma (2017)
- Gràfic 20. Taxes de creixement interanual de l'afiliació a la Seguretat Social i la població ocupada a les Balears segons l'EPA (2005-2017)
- Gràfic 21. Variació interanual de l'afiliació mitjana a la Seguretat Social a les Balears per mesos (2017)
- Gràfic 22. Taxes de creixement interanual de l'afiliació a la Seguretat Social el darrer dia del mes per illes i mesos (2017).
- Gràfic 23. Evolució de la taxa d'ocupació a Espanya i a les Illes Balears (2005-2017)
- Gràfic 24. Variació relativa interanual dels contractes registrats a les Balears segons el tipus de contracte (2005-2017)
- Gràfic 25. Variació relativa interanual de la contractació a les Balears segons el tipus de jornada (2006-2017)
- Gràfic 26. Col·locacions gestionades pel SOIB per illes (2008-2017)
- Gràfic 27. Variació interanual del nombre d'ocupats i de les hores treballades (2009-2017)
- Gràfic 28. Taxes de creixement interanual de l'afiliació a la Seguretat Social per sectors econòmics a les Balears (2005-2017)
- Gràfic 29. Pes de l'afiliació per sectors econòmics a Espanya i a les Illes Balears (2017)
- Gràfic 30. Variació interanual de la població ocupada segons el nivell d'estudis a les Illes Balears (2012-2017)
- Gràfic 31. Taxa d'ocupació del conjunt d'ocupats segons el nivell d'estudis a les Illes Balears (2017)

- Gràfic 32. Taxes de creixement interanual de l'atur registrat en el SOIB i la població aturada segons l'EPA a les Balears (2005-2017)
- Gràfic 33. Evolució mensual de l'atur registrat i les variacions interanuals a les Balears (2016-2017)
- Gràfic 34. Descomposició de la variació interanual de l'atur registrat dels mesos de gener a juny i de juny a desembre a les Balears (2008-2017)
- Gràfic 35. Variació interanual de l'atur per illes i mesos (2017)
- Gràfic 36. Evolució de l'atur registrat per sectors econòmics a les Balears (2005-2017)
- Gràfic 37. Evolució de la taxa d'atur a Espanya i a les Balears (2005-2017)
- Gràfic 38. Evolució de l'índex d'incidència de la sinistralitat laboral a les Illes Balears (2008-2017)

6. LLISTA DE FONTS I INDICADORS

- Perspectives de l'economia mundial del Fons Monetari Internacional (FMI)
- Indicadors econòmics del Ministeri d'Economia i Hisenda
- Indicadors educatius del Ministeri d'Educació, Cultura i Esport
- Comptabilitat nacional trimestral d'Espanya. Base 2010 de l'INE
- Comptabilitat regional d'Espanya de l'INE
- Euroindicadors de l'Eurostat
- Estadístiques generals i regionals de l'Eurostat
- Estadística de migracions (INE)
- Directori Central d'Empreses (DIRCE): explotació estadística de l'INE
- Revista Conjuntura econòmica de les Illes Balears de la Direcció General d'Ocupació i Economia de la Conselleria de Treball, Comerç i Indústria del Govern de les Illes Balears
- Índexs de preus de consum (IPC) de l'INE
- Padró municipal de l'INE
- Enquesta de població activa (EPA) de l'INE
- Dades d'afiliació a la Tresoreria General de la Seguretat Social
- Dades del Servei de l'Ocupació de les Illes Balears (SOIB)
- Dades estadístiques del Servei Públic d'Ocupació Estatal (SPEE)
- Enquesta trimestral de cost laboral de l'INE
- Direcció General de Treball, Economia Social i Salut Laboral de la Conselleria de Treball, Comerç i Indústria del Govern de les Illes Balears

G CONSELLERIA
O TREBALL, COMERÇ
I I INDÚSTRIA
B DIRECCIÓ GENERAL
/ OCUPACIÓ I ECONOMIA